

OTDK-dolgozat

2023

MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
SZENT ISTVÁN CAMPUS
VIDÉKFEJLESZTÉS ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁG INTÉZET
VIDÉK- ÉS TERÜLETFEJLESZTÉSI TANSZÉK

**AZ ASZÓDI JÁRÁS FUNKCIONÁLIS SZEREPÉNEK ÉS FEJLŐDÉSI
LEHETŐSÉGEINEK VIZSGÁLATA – A JÁRÁS NÉPESSÉGÉRE JEL-
LEMZŐ DEMOGRÁFIAI TULAJDONSÁGOK ÉS TENDENCIÁK
ALAPJÁN**

**ANALYSIS OF THE FUNCTIONAL ROLE AND DEVELOPMENT PO-
TENTIAL OF THE DISTRICT OF ASZÓD - BASED ON THE DE-
MOGRAPHIC CHARACTERISTICS AND TRENDS OF THE DISTRICT
POPULATION**

Szerző: Garamszegi Lídia

Konzulens: Urbánné Malomsoki Mónika

Kézirat lezárásának dátuma: 2022. 10. 31.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS.....	1
2. ELMÉLETI HÁTTÉR.....	3
2.1. Területfejlesztés fogalmi megközelítése.....	3
2.2. Terület- és településfejlesztési programok.....	3
2.2. Vidékfejlesztés fogalmi megközelítése.....	4
2.3. Periféria fogalmi háttere	5
2.4. Ingázás fogalma	6
2.5. Demográfiai összetétel.....	6
2.6. A járásek szerepe.....	7
2.7. Önkormányzatok.....	8
2.8. Az aszodi járás bemutatása	9
3. KUTATÁS MÓDSZERTANA.....	15
4. KUTATÁSI EREDMÉNYEK.....	18
4.1. A kérdőív eredményeinek bemutatása	18
4.1.1. A Válaszadók összetétele	18
4.1.2. Településre költözés indoka	19
4.1.3. Válaszadók megoszlása	20
4.1.4. Kollektív kérdések.....	24
4.1.5. Oktatás színvonalának értékelése a Járásban.....	40
4.2. Aszód polgármesterével készített interjú eredményei.....	44
4.2.1. Elöregedésre vonatkozó válaszok.....	44
4.2.2. Szolgáltatásokra vonatkozó válaszok	44
4.2.3. Ingázásra vonatkozó válaszok	46
4.2.4. A Város jövőképeére vonatkozó válaszok	47
4.3. Szekunder kutatás eredményei	49
4.3.1. Népeség változása	49
4.3.2. Népeség változást befolyásoló tényezők	52
4.3.3. Korcsoportok szerinti vizsgálat.....	56
5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK	61
5.1. Elöregedés mértéke.....	61
5.2. Ingázás	62
5.3. Szolgáltatások.....	63
6. ÖSSZEFOGLALÁS	66
IRODALOMJEGYZÉK.....	68
MELLÉKLETEK	71

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra - Aszódi járás elhelyezkedése - forrás: Budapest környéke	10
2. ábra-kérdőív, kitöltők nem és korcsoport szerint-forrás: saját kérdőív, saját szerkesztés, 2022.....	18
3. ábra- kérdőív, költözés oka- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022.....	19
4. ábra- Munkavállalók munkahely szerint- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022	20
5. ábra- Tanulók/Hallgatók aránya oktatási intézmény szintje szerint- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022.....	22
6. ábra- inaktív dolgozók aránya- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022	23
7. ábra- Nyugdíjasok aránya munkahely szerint- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022	24
8. ábra- házi orvosnál magasabb szintű ellátás igénybevétele- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022	25
9. ábra- A válaszadók értékelése a település fejlődéséről - forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022	26
10. ábra- A válaszadók értékelése a közösségi együttműködésről - forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022	27
11. ábra- Válaszadók elégedettsége a szolgáltatásokkal- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022.....	29
12. ábra- szolgáltatások igénybevétele településenként - forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022.....	32
13. ábra - Elköltözés szerinti vélemények településenként - forrás: saját kutatása, saját szerkesztés, 2022.....	38
14. ábra - 20 év alatti gyermek szerinti megoszlás - forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022.....	40
15. ábra- A járás népessége – forrás: TeIR, saját szerkesztés	49
16. ábra- 3000 fő alatti települések népessége – forrás: TeIR, saját szerkesztés	50
17. ábra- 3000 fő feletti települések népessége - forrás: TeIR, saját szerkesztés	51
18. ábra - 3000 fő alatti települések vándorlási egyenlege - forrás: TeIR, saját szerkesztés ...	52
19. ábra - 3000 fő feletti települések vándorlási egyenlege - forrás: TeIR, saját szerkesztés..	53
20. ábra - 3000 fő alatti települések természetes szaporodás alapján - forrás: TeIR, saját szerkesztés	54
21. ábra - 3000 fő feletti települések természetes szaporodás alapján - forrás: TeIR, saját szerkesztés	55
22. ábra - idős és gyermeknépesség eltartottsági ráta - forrás: TeIR, saját szerkesztés	56
23. ábra - A járás elöregedési index szerinti összehasonlítása - forrás: TeIR, saját szerkesztés	58
24. ábra - 3000 fő alatti települések öregedési index alapján - forrás: TeIR, saját szerkesztés	59
25. ábra - 3000 fő feletti települések öregedési index alapján - forrás: TeIR, saját szerkesztés	59

1. BEVEZETÉS

Az általam választott téma az „Aszódi járás funkcionális szerepének és fejlődési lehetőségeinek vizsgálata – a járás népességére jellemző demográfiai tulajdonságok és tendenciák alapján”.

Egy terület vagy térség tényezőire a folyamatos változás a jellemző, és ezért minden vizsgálat során van valami, ami az addigi kutatásokhoz képest eltér. Ez adja a kutatásom aktualitását. A vizsgálataimat egy Pest megyén belüli járásra, az Aszódi járásra szűkítettem le, amely kívül helyezkedik el Budapest agglomerációs zónájából. A Főváros közelsége és annak hatásai érvényesülnek a megye külső környékén elhelyezkedő települések tekintetében is, viszont ezek mértéke már eltérő. A dolgozatomban csak Aszódi járást és településeit vizsgálom. A témaválasztásomat elsősorban az befolyásolta, hogy itt élek, a járás egyik településén, Galgamácsán. Úgy gondoltam, hogy olyan területre szeretném leszűkíteni a kutatásaimat, ami egy kicsit közelebb áll hozzám, van rálátásom és rendelkezek személyes tapasztalatokkal, illetve mások véleményének megismerésével más szemszögből is láthatom azt a térséget ahol eddigi életemet töltöttem. Mindemellett a Járás Pest megye külső környékén helyezkedik el, vizsgálataim lényegében arra terjednek ki, hogy a Járáson belüli települések mennyire tudnak önállósulni, mekkora hatással van rájuk a Főváros, mennyire függnék tőle.

A vizsgálataim három kutatási kérdés mentén végeztem, amelyek a járás fejlődési, valamint a települések előrelépési lehetőségeire fókuszálnak. Az **első hipotézisem**, arra vonatkozik, hogy járáson belül a népességre az előregedés a jellemző. A kérdés vizsgálatát, amiatt tartom fontosnak, mert úgy vélem a népesség összetétele meghatározó eleme egy térség vagy település számára fejlődés irányába való elmozduláshoz, a fiatalok lakosság magas aránya lehetőséget biztosít a jövőbeni munkavállalói réteg megteremtéséhez. A dolgozatom **második hipotézisem** lényegében a foglalkoztatottsághoz kapcsolódik. Azt feltételezem benne, hogy az Aszódi járás népességére az ingázás a jellemző, főként a főváros, Pest megyén belüli nagyobb városok, valamint Hatvan irányába. Meglátásom szerint egy térség fejlődési lehetőségei szempontjából szintén fontos terület a népességeltartó erejének nagysága. A helyben elérhető versenyképes munkalehetőségek arra ösztönzik a munkavállalókat, hogy a térségbe költözzenek, illetve arra, hogy ott maradjanak. Végül a harmadik hipotézisem a járásszékhely város, Aszód funkcionális jelentőségére tér ki, amely nem csak a saját lakónépessége számára nyújt közigazgatási, egész-

ségügyi és kulturális szolgáltatásokat, hanem a járás településein élőknek is. **A harmadik hipotézisem**, hogy a szolgáltatások nyújtása terén a város nem tölt be elsődleges szerepet az itt élők életében. Véleményem szerint a járásszékhely város, hatást gyakorol a járáson belüli településekre, és képes akár pozitívan is hatni a környező településekre, ezáltal elősegíteni az egyenletes fejlődést.

A dolgozatomban elsősorban a Járás lakónépességét befolyásoló tényezőket vizsgáltam, több kutatási módszer alkalmazásával, egy részt kérdőíves felmérés keretében, valamint interjú készítésével és adatbázisok által feldolgozott számadatok elemzésével. Mindemellett lehetőségem nyílt interjút készíteni Aszód polgármesterével, így a járásszékhely város vezetésének álláspontját is ismertetni tudom a kutatásaimhoz kapcsolódva.

A primer kutatáson belül a kérdőíves felmérés elsődleges célja az ingázás gyakoriságának megismerése, milyen mértékben töltenek be szerepet a járás települései a népesség foglalkoztatásában. Mindemellett a járásszékhely város funkcionális szerepét is vizsgáltam, valamint, hogy a járásban élők hogyan vélekednek egyes szolgáltatásokról, illetve azok színvonaláról. Szintén a primer kutatásom részét képezte egy interjú, amelynek kérdéseit lényegében a kérdőívre kapott válaszok és a kutatási kérdéseim mentén fogalmaztam meg.

A szekunder kutatásom elsősorban a népesség demográfiai tényezőinek vizsgálatára terjedt ki, amelyeket több mutatószám alkalmazásával is szemléltettem. A kapott adatokat több szempont alapján mutatom majd be, nem csak a járásra illetve településeire vonatkozóan, hanem egyes mutatók tekintetében az országos és megyei adatokhoz viszonyítva.

2. ELMÉLETI HÁTTÉR

2.1. Területfejlesztés fogalmi megközelítése

A területfejlesztés szabályozására Magyarországon az 1996. évi XXI. a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvényben meghatározottak vonatkoznak. A törvény alapján a területfejlesztés és területrendezés célja többek között a fenntartható fejlődés biztosításának érdekében az ehhez szükséges feltételek megalkotása, továbbá a társadalmi és gazdasági növekedés előmozdítása. Mindemellett az egyes területek, térségek közötti eltérések redukálása. A törvény az országra, valamint térségeire egyaránt vonatkozóan határozta meg a területfejlesztés fogalmát, amely kiterjed a társadalmi, gazdasági és környezeti területi műveletek figyelemmel kísérésére, minősítésére is. Továbbá a fejlesztés tekintetében átfogó célok, koncepciók és intézkedések definiálása és kivitelezése meghatározott projekteken keresztül. A területfejlesztés feladatainak kialakításánál meghatározó szempont volt, az Európai Unió regionális politikájába való beilleszkedés megkönnyítése. (1996. évi XXI. törvény)

A társadalmi és gazdasági folyamatok folyamatos változása eredményezi főként a területi egyenlőtlenségek keletkezését. A fejlődés előmozdítása érdekében az egyenlőtlenségi folyamatok, illetve az általuk előidézett változások megismerése is szükséges. A fenntartható fejlődés érdekében egymásra épülő stratégiáknak elsősorban az endogén erőforrásokra kell támaszkodniuk. (Káposzta J. , 2014)

2.2. Terület- és településfejlesztési programok

Településfejlesztési koncepció

A településfejlesztési koncepció a település átfogó fejlesztésére irányuló, hosszútávú jövőbeni célkitűzéseit magába foglaló, képviselő testületi határozattal jóváhagyott dokumentum. Településpolitikai dokumentumnak minősül és kialakításánál több fontos tényező is releváns funkciókat tölt be, ide sorolhatók a település gazdasági, társadalmi és környezeti tényezői, valamint az ezekhez kapcsolódó intézményi struktúra. A koncepció szerkezetileg alapvetően két részre osztható. A helyzetértékelés magába foglalja, a vizsgált területre vonatkozó hatályos fejlesztési és rendezési tervek, valamint a jövőbeni helyzetre hatást gyakorló területi tendenciák, továbbá jelenlegi és jövőbeni helyzetét is befolyásoló főbb tényezők megismerését, és ezek mentén a fejlődési lehetőségek meghatározását. A másik rész a tervi fejezet, amely kiterjed a legideálisabb jövőbeni koncepcióra, amely magában foglalja a megvalósításhoz nélkülözhetetlen szempontokat, célkitűzéseket. (Szigeti E., 2006)

Integrált településfejlesztési stratégia

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia kialakításánál elsődleges szempont, hogy az EU 2020-hoz, valamint az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz és azok céljaihoz megfelelően tudjon illeszkedni. Ennek hatására a stratégia egyszerre tud befolyást gyakorolni a nemzeti és uniós célok, valamint a város fejlesztésére irányuló elérése tekintetében. A stratégia kidolgozását tekintve össze kell hangolni a gazdasági, környezeti és társadalmi tényezőket, valamint ezeket szem előtt tartva valósulhat meg a fenntartható városfejlődés. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia eredményessége a fejlesztési akciók térben és időben történő összehangolását, illetve a település fejlődési lehetőségeinek optimális kihasználtságát segíti elő. (Molnár-Kőszegi, 2017)

Komplex fejlesztési program

A 2014-es kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26) Kormányrendelet meghatározó a járások tekintetében, ez foglalja magába a fejlettségük szerinti csoportosításukat, meghatározott komplex mutatók alapján. Ezek alapján a rendelet a következő kategóriákat határozza:

- a kedvezményezett járások,
- fejlesztendő járások,
- komplex programmal fejlesztendő járások,

A regionális szempontból kedvezményezett járások kijelölésénél a megyei közgyűlés a komplex mutató alapján besorolt járások közül a besorolási rangsorban soron következő, a régió területén lévő járásokat veheti figyelembe.

A megye területén lévő kedvezményezett és a regionális szempontból kedvezményezett járások együttes lakónépessége nem haladhatja meg a megye lakónépességének 30%-át. A regionális szempontból kedvezményezett járások a kedvezményezett járással azonos elbírálásban részesülnek.

A komplex programmal fejlesztendő járásokat azokat foglalják magukba, amelyek a kedvezményezett kategóriába tartoznak és a legalacsonyabb komplex mutatókkal rendelkeznek, valamint ezek fejlesztéséhez egy speciális a járásra jellemző eszközrendszert használnak fel. (Kormányrendelet, 290/2014)

2.2. Vidékfejlesztés fogalmi megközelítése

A vidéki területek szerepének átalakulása, a környezeti értékek védelmének a felértékelődésével, valamint az alternatív munkalehetőségek révén, már nem csak az élelmiszertermelés

helyszínéül szolgálnak. A vidékfejlesztés szerepére, valamint jelentőségére a vidéki élettér felértékelődésével egyre nagyobb hangsúly helyeződött. A vidék alapvető funkciói a termelői, az ökológiai és a társadalmi. Maga a vidékfejlesztés sok féleképpen értelmezhető, néhány esetben, mint fejlesztési alternatíva jelenik meg. A fejlődés fogalma, az ember által szándékosan megvalósított folyamatnak a hatása, amely több dimenzió mentén történik, és nem feltétlenül hasznos. (Farkas T. , 2002)

A vidék jelentőségének megváltozásában szerepet töltött be a globalizáció, amely hozzájárult ahhoz, hogy a térségek adottságaira nagyobb hangsúly helyeződött. A fejlett országokban már régebben elkezdődött a vidék átalakulása, a vidéki élettér felértékelődése a városival szemben, az agglomerációk településeinek népességének növekedése. (Ritter K., 2008)

Más nézőpont alapján, a vidékfejlesztés két alrendszerre, politikaira és helyire különíthető el. Az első tekintetben az állam általi szabályozást, valamint támogatást értjük, amelyek a vidék értékeinek fenntartását szolgálják. A másik a helyi alrendszer, amelynek a fő mozgató rugója vidéki területek népessége, akik a rendelkezésükre álló endogén erőforrásokat próbálják megfelelően hasznosítani a fejlődés érdekében. (Nemes-Varga, 2014)

Nemes Gusztáv egy 2018-as cikkében úgy fogalmazott az előzőkkel kapcsolatban, hogy a két alrendszer csak együtt, egymást kiegészítve képes tartós pozitív hatást kiváltani. A valóságban viszont ez ritkán valósul meg, a két alrendszer összehangolása a hatékony fejlődés érdekében nehéz, olykor pont az ellentéte valósul meg, felek közötti konfliktust, valamint a problémák súlyosbodását eredményezi. (Nemes G. , 2018)

2.3. Periféria fogalmi háttere

A centrum-periféria modell kifejezi egy területi egység egyenlőtlenségeit. A centrum a középpontot, míg a periféria az attól mért legtávolabbi, peremi területet jelenti. Általában a centrum pozitív, míg a periféria negatív értékeket hordoz. A centrum periféria modell jelentései közé tartozik a helyzeti, a fejlettségi és a hatalmi centrum periféria. A helyzeti tekintetben a hangsúlyt a távolságra helyezik, a legáltalánosabb szemlélet perifériának a határ menti területeket, míg a centrumnak az ország középpontját tekintik. A fejlettségi centrum periféria esetében a fejlettebb térség a centrumot, a fejletlenebbek pedig a perifériát képviselik. A hogy már fentebb is említettem, a fejlettség nehezen definiálható, összetett fogalom, és nehezen mérhető. Lőcsei Hajnalka és Szalkai Gábor által készített 2008-as tanulmányban több változó alapján vizsgálták a centrum periféria közötti fejlettségen alapuló különbséget, többek között megvizsgálták a gazdasági szervezetek számát valamint a helyi adót, illetve a lakosság anyagi helyzetét

szemléltető adatokat is. A hatalmi centrum periféria típusnál a függőség tölt be központi szerepet, a perifériához tartozó térségek függenek a centrumtól. (Lócsei H., Szalkai G., 2008)

2.4. Ingázás fogalma

Az ingázás fogalmának értelmezéséhez egy 2021-es tanulmányt használtam fel, amely a 2011. évi népszámlálás, valamint a KSH 2017-es munkaerő-felméréshez kapcsolódó adatok alapján ismerteti. Ingázónak azok a személyek minősülnek, akiknek a lakóhelyük és munkahelyük elhelyezkedésüket tekintve nem ugyanazon a településen található. Az ingázás esetében két típust lehet egymástól megkülönböztetni, a napi rendszerességű ingázást, amikor a munkavállaló a lakó- és munkahelye közötti távolságot naponta kétszer teszi meg, és a nem napi rendszerességű ingázás, amikor heti egy vagy annál is ritkább rendszerességgel jár haza. Magyarországon az előbbi gyakorisága a jellemzőbb. Az ingázást gazdasági, jövedelmi és közlekedési szempontok is befolyásolják. A képzettség is hatással van az ingázás mértékére, a 2021 tanulmány szerint főként az alacsony végzettséggel rendelkezők körében magasabb az ingázók aránya. A munkahelyre történő napi szintű bejárás vállalásának okai, egyrészt a lakóhely nem biztosít munkalehetőséget, vagy nem a végzettségnek megfelelő, továbbá más településeken lévő munkahely magasabb bér megszerzését biztosítja. Az ingázás népszerűségét a településhálózat szerkezete is befolyásolhatja, a községek, illetve nagyközségek munkaképes népességének jelentős hányadát a városokban és nagyvárosokban lévő gazdasági egységek foglalkoztatják. Az ingázás mértéke magától a személytől és értékrendjétől is függ, hogy számára mekkora az a távolság és annak időtartama, amelynek napi kétszeri megtételére még vállalkozik, más esetben inkább a munkahely közelébe való költözés mellett dönt. (Balcsók I., 2021)

2.5. Demográfiai összetétel

Magyarországra jellemző demográfiai összetétel, valamint az azt befolyásoló tényezők meghatározására, egy 2014-es tanulmányt használtam fel. A népességet meghatározó legfontosabb szempontok a születések és halálozások, valamint a vándorlások tendenciái. Az értekezés 25 év változásait szemlélteti, amelyben főként a korcsoportok szerinti összetétel illetve azok alakulását befolyásoló faktorok vizsgálatára tér ki. A születések és halálozások aránya közötti különbség jelentősen megváltozott, amelyhez hozzájárult a termékenység csökkenése, vagyis a halasztás. A nők életében a gyermekek vállalásának időszaka egyre kijjebb tolódott, amely a születések számának mérséklődését is okozta. A családmodellek átalakulása, ami több gyermekek visszaszorulását, valamint a házasság kötések gyakoriságának csökkenését eredményezte, is ráhatással volt a születésekre. A tanulmány kitér a halandóság kérdéskörére is, ami a születéskori várható élettartamot jelenti. A halandóság mértéke nemekként eltérő, Magyarország

esetében a férfiaknál a várható élettartam 7 évvel alacsonyabb, mint a nőknél. A halálozások a másik meghatározó szempont, amelyet szintén sok egymástól eltérő szempont határoz meg. A népesség tekintetében az idősödés kérdésköre egyre meghatározóbb, amelyet a születéskor várható élettartam folyamatos javulása is eredményez. A népesség alakulását befolyásolja a be és kivándorlók egymáshoz viszonyított aránya is, a tanulmány alapján a bevándorlások jelentősége a vizsgált időszakban visszaesett. Az előregedés mértékének növeléséhez születések csökkenése mellett a vándorlások pozitív hatásainak mérséklődése is hozzájárult. (Spéder Zs., 2014)

2.6. A járások szerepe

A járás szintű területi felosztás egyes feltételezések szerint egészen a 13. századik nyúlik vissza. (Marjanucz, 2013) Más feltevés alapján, elsőként a 15. században jelent meg a járási beosztás. A 18. században a járásokat kerületekre osztották fel. 1724-ben megalakult a Magyar Királyi Helytartótanács, a szolgabírók felelőssége lett az adatok biztosítása a járások gazdasági jellegzetességeiről. 1970-től a járási tanácsok helyett járási hivatalokat hoztak létre, alárendelve a megyei szerveknek. A községek szerepe egyre fontosabbá vált, míg a járásoké csökkent, végül 1983-ban megszüntették a járásokat. (Dominkovits-Horváth, 2011)

A járási rendszer megszüntetése után a térségi különbségek meghatározása a megyéken belül nehézkessé vált, hiányzott a megfelelő szint a statisztikai és térségi kérdések megválaszolásához. Az előzőekben ismertetett problémák hatására 1992 és 1993 között a Központi Statisztikai Hivatal irányításával létrehozták a statisztikai kistérségek rendszerét. A rendszer megfelelő kialakítása érdekében a megyei és települési önkormányzatokat valamint a vonzásközpontú szerepkört betöltő településeket is bevonták, akik főként véleményező funkciót tölthettek be. A 138 kistérség létrehozásának elsődleges célja a megyei szintnél alacsonyabb területi egységekre, valamint vonzáskörzetekre vonatkozó statisztikai adatok gyűjtésének megkönnyítése volt. Maga a rendszer többször esett át felülvizsgálaton és azok eredményeként módosításokon, 2003-ban 168 kistérségből állt. A közigazgatás modernizálása érdekében egy új rendszer kialakítását tűzték ki célul, amely már államigazgatási feladatok ellátására is alkalmas. (Faluvégi A., 2012)

2013. január 1-jével, a megszüntetés után 30 évvel, jöttek létre újra Magyarországon a járások a 2012. évi XCIII. törvény elfogadásával. A járások az államigazgatás legkisebb lokális egységei, a megyei szintnél alacsonyabb feladatokat látnak el. A járás hivatalokhoz olyan feladatok kerültek, amelyek 2013-ig az önkormányzatok hatáskörébe tartoztak, a járások létrehozása után

csak a helyi ismeretet igénylő feladatok maradtak a települési önkormányzatoknál. (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, 2012) A járások kialakításánál fontos szempont volt a távolság, hogy a legtávolabbi település se legyen 30 km-nél tovább a járás székhelyvárostól, Magyarországot 175 járásra és 23 kerületre osztották fel. A járási hivatalok tulajdonképpen a megyei és fővárosi kormányhivatalok részei, a belső szervezeti egységeikhez tartoznak. A járási hivatalok törzshivatalból és szakigazgatási szervekből épülnek fel, amelyeknek van önálló hatáskörük, valamint mindegyikben megtalálhatóak a kormányablakok is, amelyek a járások népessége számára teszi lehetővé az egyes ügyek gyors és hatékony intézését. A hivatalok feladatait tekintve vannak olyanok, amelyekben kizárólagos hatáskörrel rendelkezik, olyanok, amelyekben a kizárólagos hatáskörrel rendelkező hatóság helyett jár el, ezek határidőhöz kötöttek. Továbbá közreműködő szervezetként is végez feladatokat, beadványok továbbítása az illetékes hatóságokhoz, mindemellett egyes eljárások tekintetében tájékoztatást biztosít. (Hegyesi Z., 2019) A járási hivatalok az önkormányzatok által végzett egyes feladatok ellátását is átvették, elsősorban az okmányirodai feladatok mellett járásban élők számára gyermekvédelmi, szociális, környezet- és természetvédelmi ügyek intézését is lehetővé teszik. Külön szakigazgatási szervek is helyet kapnak a járási hivatalok szervezeti felépítésében, többek között az állategészségügyi és élelmiszerellenőrző, gyám, földhivatal is. (Faluvégi A., 2012)

2.7. Önkormányzatok

A települési önkormányzatok hatékony működése, valamint feladatainak ellátása meghatározó szempont a települések fejlődési lehetőségeinél. Úgy vélem fontos meghatározni szerepüket és feladataikat.

Egy tanulmány szerint a települési önkormányzatok megalakulásának egyik kiinduló pontja az volt, hogy államilag nehezen megoldható minden egyes település működtetése és felügyelete. A tanulmány szerint az önkormányzat meghatározásához szorosan kapcsolódik az autonómia jelentése. Az önkormányzatok az adott település népességét érintő ügyekben önálló döntéseket hozhatnak, illetve képviselik az érdekeiket. Az önkormányzatok által ellátott feladatok törvények, illetve rendeletek útján vannak szabályozva, de azok keretein belül a közösség érdekeit szemelőt tartva szabadon dönthetnek. (Ritó E., 2018)

Egy másik kutatás szerint az önkormányzatok alapja, hogy törvényi keretek között, de önálló döntéssel rendelkeznek feladataik megszervezésében. A tanulmány összefoglalja a települési önkormányzatok szerepének fontosságát, illetve hátoldalát is. Az önkormányzatok sokkal jobban átlátják az adott településen élők szükségleteit, ezáltal sokkal hatékonyabb és céltudatosabb

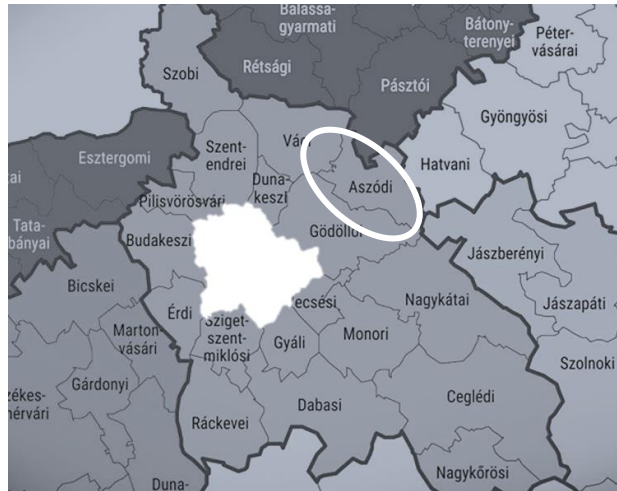
lesz a feladat ellátás. A jobb helyismeret révén, akár a helyi erőforrásokra alapozva is megtörténhetnek a fejlesztések, illetve a közösség is sokkal könnyebben tudja tudatni az igényeit, illetve kinyilvánítani a véleményét. A másik oldala a dolognak, hogy az önkormányzat döntései eltérhetnek az államtól, illetve nem mindig teljesül a források költséghatékony felhasználása. A 2011-es önkormányzati törvény hatására módosult az önkormányzatok által ellátott feladatok köre. Többek között a kötelező feladatok közül kikerültek az oktatási és egészségügyi feladatok, ezáltal csökkentve az önkormányzatok költségeit. A 2011-es törvény egyik fő törekvése az volt, hogy megakadályozza az önkormányzatok eladósodását, és elősegítse a felelős költségvetési gazdálkodást. Az önkormányzatok kiadásainak és bevételeinek meg kell egyeznie, hiány nem keletkezhet. (Sivák J., 2014)

Az önkormányzatok szabályozása tekintetében, megszűntek a körjegyzőségek, és ma már a 2000 fő alatti népességgel rendelkező településeknek közös önkormányzati hivatalt kell működtetniük. Egy tanulmány alapján 2015-ben a 3178 települési önkormányzat közül mindössze 553-nak volt önálló hivatala. (Siket J., 2017) Az Aszódi járáson belül Galgamácsán és Vácegresen közös önkormányzati hivatal működik. Az egyetemi évek során volt lehetőségem egy kutatás keretein belül interjút készíteni a Jegyzőasszonnyal. A kutatás fő témája az önkormányzat költségvetése volt, de néhány kérdés kiterjedt a közös hivatalra is. Közös hivatal működtetésével az önkormányzatok költsége csökken ugyan, de a Jegyzőasszony véleménye alapján, a települések döntési szabadsága is.

2.8. Az aszódi járás bemutatása

Területi lehatárolása

Az Aszódi járás Pest, megye Nógrád és Heves megyével közös határánál helyezkedik el, szomszédos járásai a Gödöllői és a Váci járás, valamint a Pásztói és a Jászberényi járás. Területe 298 km², lakónépessége 37 602 fő. A járáshoz 11 település tartozik, két város Aszód és Tura, két nagy község Bag és Kartal, valamint hét község Domony, Galgahévíz, Galgamácsa, Hévízgyörk, Iklad, Vácegres és Verseg. (TeIR)

1. ábra - Aszódi járás elhelyezkedése - forrás: Budapest környéke ¹

A Fővároshoz viszonyítva az elhelyezkedését a legközelebbi települése 30 km, míg a legtávolabbi 55 km távolságra található. Budapest könnyen megközelíthető, szinte a járás mindegyik településéről, nem csak főútvonalakon keresztül, hanem az M3-as autópálya is lehetőséget biztosít a gyors közlekedéshez. (TeIR)

Természeti adottságok

Földrajzi szempontból az Aszódi járás a Galga völgyében helyezkedik el, a terület átmenetet képez az Északi-középhegység és az Alföld között. Igen változatos tájkép alakult ki ennek köszönhetően, a dombos és síkterületek együttes jelenléte teszi sokszínűvé a tájat. (Nagy Á., 2012)

A járás területeinek egy része a Gödöllői Dombvidék Tájvédelmi Körzethez tartozik, Bag-nak, Domonynak, Galgahévíznek és Hévízgyörknek is vannak ilyen területei. A Natura 2000 ökológia hálózat része Bag, Domony, Galgahévíz és Galgamácsa egyes részei. Illetve a mezőgazdasági földterületek jelenléte is számottevő, több olyan település is van a járáson belül, például Galgamácsa vagy Galgahévíz, amely múltjában jelentős szerepet töltött be a mezőgazdaság. (Galga-menti Akciócsoport)

Természetvédelmi értékek is megtalálhatóak a járáson belül, elsősorban a turai legelő 14 ha-os területe, amely 1987-ben lett védetté nyilvánítva és célja a tavaszi kikerics megóvása. Szintén védelem alatt áll Aszód területén található Hosszúvölgy cseres-tölgyes társulása, valamint a Galga-menti rétek. (Galga-menti Akciócsoport)

1. ¹ 1. ábra link: <https://budapestkornyeke.hu/ezeken-a-budapest-kornyeki-telepuleseken-maradhat-ervenben-a-kijarasi-korlatozas/>

Nemzetiségi sokszínűség

Az Aszódi járás nemzetiségek tekintetében, igen változatosnak mondható, és ehhez történelmi események is hozzájárultak. A török hódoltság idején a Galga mente területén lévő településeknek jelentős része szinte majdnem megsemmisült. Ennek hatására a népesség „kicsérélődött”, az ezt követő időszakokat a betelepítések határozták meg. Főként felvidéki magyarok és szlovákok költöztek ezekre a területekre, de voltak olyan települések is, ahova németeket telepítettek be. (Nagy Á., 2012)

Nagy Ádám (2012) által megfogalmazott nemzetiségi sokszínűség a mai napig megfigyelhető. A 2011-es népszámlálás során összegyűjtött nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó adatokat alapján, a települések többségénél a válaszadóknak több, mint 90%-a vallotta magát csak magyar nemzetiségűnek. 2011-ben is megfigyelhető volt a szlovák, illetve német identitás, de a legtöbb településen ez az arány nem érte el az 1%-ot sem. (KSH, 2013)

Ikladon a népszámlálásban résztvevő népesség 22%-a vallotta magát német nemzetiségűnek. Ahogyan az adatok is mutatják ezen a településen a mai napig erős a német, sváb identitás. Az itt élők számára nagyon fontos a sváb kultúra őrzése, valamint tovább örökítése is. A szlovák identitás a többi településhez képest Vácegresen a legkiemelkedőbb, a válaszadók közel 8%-a vallotta magát szlovák nemzetiségűnek. Továbbá szinte mindegyik településen élnek cigány nemzetiségűek, de két olyan település volt, ahol 2011-ben az arányuk meghaladta a 10%-ot, Tura és Vácegres. (KSH, 2013)

A járás besorolása

Az Aszódi járás beletartozik a 2014-es kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI. 26) Kormány rendeletbe. A rendeletben a járások fejlettsége alapján 4 kategóriát határoztak meg, az első a komplex mutatók értéke szerint fejlesztendő, a második kedvezményezett, valamint a harmadik komplex programmal fejlesztendő járások. A 4. kategória a regionális szempontból kedvezményezett járások, ezeket a megyei közgyűlések jelölik ki. (Korm. rendelet, 290/2014) Azokat a járásokat lehet kijelölni, amelyek lakónépessége nem haladja meg a megyei 30%-át, a mutatók által felállított rangsorban a soron következő választható, továbbá a kedvezményezett járások együttes lakó népesség sem haladhatja meg a megyei 30%-át. Pest Megye Önkormányzatának Közgyűlése ezek alapján 3 Pest megyei járást nyilvánított regionális szempontból kedvezményezettnek, a dabait, ráckeveit és az aszódit, amelyek így pályázatok, támogatások tekintetében hasonló elbírálást kapnak, mint a kedvezményezett járások. (REGIONÁLIS POLITIKA)

A járás települései

A dolgozatomban nem csak járás szinten végzem a vizsgálataimat, hanem külön a járáshoz tartozó településeket is elemzem. A következőkben ezeket szeretném bemutatni, a járás bemutatásánál már említést tettem a természeti értékekről, így most főként a települések sajátosságait, gazdasági jelentőségüket szeretném ismertetni.

Az Aszódi járás községei Domony, Galgahévíz, Galgamácsa, Hévízgyörk, Iklad, Vácegres és Verseg település szerkezetüket tekintve egymáshoz nagyon hasonlóak. A régi vidéki település jegyeket mindegyik jól tükrözi. Elsősorban a vallás fontossága, a települések rendelkeznek egy település maggal, amelynek középpontjában a templom áll, és körülötte helyezkedik el az önkormányzat és az alapszolgáltatások többsége. Amiben különböznek az a belterületeiknek a tagoltsága, valamint gazdasági fejlettségük. Domony területileg két részből áll, egyrészt van Domony, amely közvetlenül Iklad mellett helyezkedik el, valamint Domonyvölgy. Elhelyezkedést tekintve a két részt viszonylag távol helyezkedik el egymástól. Domony településszerkezetét tekintve 4 részre osztható, rendelkezik egy központi résszel, ahol összpontosulnak az alapszolgáltatások, valamint ezt öleli körbe egy falusias lakóterület. A település szélén találhatóak kertvárosias területek, amelyek a népesség növekedés hatására alakultak ki. Ezen felül a belterület határa mellett gazdasági terület is található. Domony -völgy ezzel szemben több természeti adottsággal rendelkezik, tavak illetve erdőségek formájában. Szerkezetét tekintve alapvetően két nagyobb részre osztható, falusias lakóterületre, valamint üdülőházas üdülőterületre. Domony-völgy területén található a Lázár lovaspark, amely turisztikai szempontból is megjelenik a település tekintetében. (Pestterv, 2013) Galgahévíz sokszínű több részre osztható település szerkezete tükrözi a társadalmi változásokat. A központi terület a település legrégebbi része, az itt található házak kialakításuk révén felelevenítik a mezőgazdaság múltbeli jelentőségét. A fejlődés, valamint a társadalmi szokások átalakulása hatást gyakorolt a településképekre is. A település többi részére a szabályos telek elosztás és utcaserkezet a jellemző. Gazdasági szempontból a területén nincsenek számottevő vállalkozások, a Galgafarm mezőgazdasági szövetkezetet leszámítva. A Galgafarm szövetkezett nevéhez fűződik egy öko falu létrehozása, amelynek célja az itt élők ökológiai lábnyomának olyan mértékű lecsökkentése, hogy az a következő generáció környezetére ne legyen hatással. (Galgahévíz Önkormányzata, 2017) Galgamácsa esetében a település 3 részre osztható, a fentebb már említett szerkezettel rendelkező központi szerepet betöltő Ófalu. Másik része az Újtelep, modernebb ház típusok, valamint szabályos utcaserkezet jellemzi. Végül a harmadik rész a lakótelep, amely a település legfiatalabb része és sorházak, továbbá emeletes társasházak találhatóak itt. Gazdasági szempontból a településen a

legjelentősebb vállalkozás egy növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkozó mezőgazdasági szövetkezet. (Pro Régió, B, 2017) Hévízgyörk szerkezetileg hasonló az eddigiekhez, a központi részt körülvevő területek egységesek, szabályos utca szerkezettel. A település északi és déli részei a fejlettebbek, kertvárosias jellegűek. Gazdasági szempontból nem rendelkezik jelentős vállalkozásokkal. (Hévízgyörk Önkormányzata, 2017) Iklad Galgamácsához hasonlóan 3 egymástól jól megkülönböztethető részre osztható. Az Ófalu szintén a település központi részeként szolgál, a legfőbb szolgáltatások itt összpontosulnak. Másik két része a déli és az északi lakóterületek. Mindkét lakóterület a népesség növekedésének következtében jött létre, így újabb típusú főként több emeletes házak jellemzik. Gazdasági szempontból a településen jelentősebb vállalkozások is megtalálhatóak, a gazdasági területek koncentráltan helyezkednek el Iklad határánál, így egyszerre érintve a bel-, illetve külterületet is. (PESTTERV, 2019) Vác-egres völgyben elhelyezkedő halmaz falu, szintén 3 részből áll, és itt is az alapvető szolgáltatások a településközpont területén találhatóak. A másik része a falusias terület, az itt kialakított telkek kisebb háztáji gazdálkodás végzésére is alkalmasak. A harmadik része a kisvárosias lakóterület, ahol négy társasház található. Gazdasági szempontból a településen nincsenek jelentős vállalkozások. (Pro Régió, 2017) Az utolsó község, Verseg szerkezetét tekintve 2 részre osztható, falusias és kertvárosias jellegű területre. Gazdasági szempontból Versegen sem működnek jelentős vállalkozások. (Verseg honlapja, 2021)

A járáson belül két Nagyközség található Bag és Kartal. Bag tekintetében ki kell emelni, hogy itt található az M3-as autópálya egyik levezetője, ez által nem csak a településen, hanem a járásban élők számára is megkönnyíti a gépjárművel való közlekedést. Szerkezetüket tekintve egyik település sem különbözik sokban a községektől, a központi rész ugyan úgy megtalálható az alapvető szolgáltatásokkal. Bag esetében a központi rész a mai napig megőrizte a falusias jelleget, a házak kialakításukat illetően még mindig tükrözik a mezőgazdaság egykori jelentőségét. Ezen felül még két részből áll a település a régi, valamint az új és szervezett kertvárosias karakterű területből. Az autópálya közelsége vonzóbbá teszi a települést a vállalkozások számára. (Pro Régió, A, 2017) Kartal a másik nagyközség a járáson belül. A település főként lakó funkciót tölt be. Az utca szerkezetét tekintve egy fő útvonal halad rajta keresztül, amely mentén találhatóak a főbb közintézmények és szolgáltatások. A fő útvonalról nyílnak a mellékutak, a lakóterület parcellázott telkekből épül fel. A fő úttól beljebb elhelyezkedő területek alkotják a település klasszikus beépített részeit, ahol kertvárosias légkör uralkodik. Az új településrészek, olyan területek, amelyek jövőbeni beépítését tervezi az önkormányzat. A lakóterület határainál

helyezkednek el a gazdasági területek. A környezeti adottságai, a környező földterületek nyújtotta lehetőségek kihasználására törekszik Kartal területén elhelyezkedő tangazdaság, amely jelentős gazdasági szerepet is betölt. (Ulmann I., 2017)

Az Aszódi járás két városa Aszód és Tura. Aszódot egy kicsit másként szeretném bemutatni, mint járás székhelyváros, központi szerepet tölt be, és pozitív hatást fejt ki a környező települések fejlődésére. Aszódnál ezért fontosabbnak gondoltam a jövőbeni célok, fejlesztések ismertetését a gazdasági programján keresztül. 1991-ben nyilvánították várossá. Aszód 2019-2024-es időszakra szóló gazdasági programjában közlekedési szempontból centrumként jelölték meg, a városon keresztül haladó 3-as főútvonal, valamint az M3 autópálya közelsége miatt. Az útvonalak leterheltségét eredményezik az ingázók magas aránya is, a város népessége főként Budapesten, továbbá Gödöllőn és Hatvanban vállal munkát. Továbbá Aszód a saját és a környező települések népessége számára is biztosít munkalehetőségeket. Ezen felül a településen számos általános iskola, valamint szakiskola is megtalálható. A gazdasági programban fejlesztési területeket határoztak meg, és ezek keretein belül a megvalósítandó célokat. Az egyik terület a közlekedésfejlesztés, mivel a város közforgalmi központként funkcionál, így fontos szempont a biztonság fokozása. A másik az infrastruktúrafejlesztés, az önkormányzat tulajdonában lévő utak és járdák folyamatos karban tartása, vízelvezető rendszerek tisztítása. Aszód esetében is nagy hangsúlyt helyeznek a környezeti fenntarthatóság megteremtésére. A várost jó minőségű termőföldek veszik körül, fontos szempont a talaj minőségének javítása, az illegális hulladék lerakások csökkentése és megakadályozása. Továbbá belterületen történő fásítás és parkosítás, valamint az egységes és rendezett településkép megteremtése. A kultúra-és közösségfejlesztés tekintetében a város nem rendelkezik nagy létszámú vendégek befogadására alkalmas térrel vagy intézménnyel. Az idegenforgalom jövőjét a településen található Podmaniczky-kastély kulturális vonzerejének helyreállításában látják. (Aszód, 2019) Tura település szerkezeti szempontból különbözik a többitől. A település magként a turai Schossberger kastély funkcionál, viszont nem tölt be központi szerepet, és szolgáltatások sem összpontosulnak ide, az iskola illetve élelmiszer üzletek a település magon kívül helyezkednek el. A település szempontjából központi szerepet tölt be még a piactér. Gazdasági szempontból a mezőgazdaságnak van nagyobb jelentősége, viszont egy gazdasági park is található Tura területén. (Pro Régió, C, 2017)

3. KUTATÁS MÓDSZERTANA

A dolgozatom elkészítése során primer és szekunder kutatásokat is alkalmaztam, amelyek az általam megfogalmazott hipotézisek jobb megismerését szolgálták.

A primer kutatáson belül **kérdőív** közzétételével végeztem az adatgyűjtést, mivel véleményem szerint 11 település tekintetében, vagyis nagyszámú csoport lekérdezésénél ez volt a legmegfelelőbb. Ezáltal vállaltam a lefedettségi hiba kockázatát, hogy az általam közzétett kérdőívek nagyszámú kitöltése nem garantálható. A kérdőív készítése illetve a célközönséghez való eljuttatása, valamint a lekérdezés lebonyolítása az online felületeken keresztül egyre könnyebbé válik. A kérdőíveket számos területen előszeretettel alkalmazzák adatgyűjtés céljából, ma már nem csak a piackutatás és szociológiai vizsgálatok esetében elterjedtek. A kérdezőbiztos által történő adatgyűjtés háttérbe szorult, ezáltal személytelenebbé téve a kérdőívezést, valamint nincs lehetőség a kérdések korrigálására, amennyiben a kitöltő nem megfelelően értelmezné azokat. (Letenyey L., 2012) A névtelen online kérdőívek esetében kockázatként jelenik meg a duplikálás, vagyis a kérdőív többszöri kitöltése ugyanazon személy által. Továbbá korcsoportonként eltérő lehet a kitöltöttség, hiszen az idősebb korosztály esetében nem mindenki számára biztosított az online felületek elérése, valamint használatának ismerete. (Kruzslíc F., 2014) A kérdőív készítése során próbáltam minimalizálni az előbb említett kockázatokat, többek között ügyelve a kérdések könnyen értelmezhetőségére.

A primer kutatásom részét képező kérdőív a 3. számú mellékletben megtalálható. A kérdőívben belül 4 csoportot alakítottam ki, tanuló/hallgató, munkavállaló, munkanélküli/GYED/GYES és nyugdíjas. A kérdések között szerepeltek olyanok, amelyek több vagy mindegyik tárgykörre egyaránt vonatkoztak, továbbá olyanok is, amelyek specifikusan csak egy kategóriát érintettek. Témájukat tekintve az adatrögzítést könnyebbé tevő személyes kérdéseken túl, elsősorban arra voltam kíváncsi, hogy milyen tényezők, továbbá milyen szempontok befolyásolták az embereket a településekre költözéskor. A járáson belüli munka, tanulási és szórakozási lehetőségeket hogyan értékelik az itt élők, valamint, hogy mennyire tekintik élhetőnek azt a települést, ahol laknak.

A kérdőívet csak online formában tettem közzé mind a 11 település saját facebook csoportjában, összesen **801 fő töltötte ki**. A települések népességéhez viszonyítva a kitöltők aránya, mindegyik esetében meghaladta az 1%-ot, ennek okán a papír alapú adatgyűjtést nem tartottam

szükségesnek. 2% alatti volt a kitöltők aránya Domony, Galgahévíz, Iklad, Kartal és Tura településeken. 2% és 3 % közötti Bag, Hévízgyörk és Vácegres, valamint 3% feletti volt a kitöltők aránya Aszód, Galgamácsa és Verseg településeken.

A kérdőívben **24 db zárt és 6 db nyitott kérdést** fogalmaztam meg. A zárt kérdéseken belül voltak olyanok, ahol a felsorolt lehetőségeken túl a válaszadók rendelkezésére állt egy „egyéb” mező. Azt a célt szolgálta, hogy amennyiben a kitöltő nem talált számára megfelelőt a megadott listán belül, így az egyéb mezőben ki tudta fejteni véleményét.

Az adatok tisztításakor 5 kérdőívet kitöltő válaszait érvénytelennek tekintettem, mivel a válaszok hitelessége megkérdőjelezhetőnek bizonyult. Közülük egy a munkavállaló, kettő a tanuló/hallgató és kettő a nyugdíjas kategóriába tartozott. A 801 válaszból 796-ot dolgoztam fel az elemzés során.

Primer kutatásom másik eleme az **interjú**. **Aszód polgármesterével** készítettem interjút, mert fontosnak gondoltam a térség központi település vezetőjének véleményét. Kérdéseim keretében megkérdeztem polgármester urat a települések közti kapcsolatokról, a népesség demográfiai változásairól, a munkalehetőségekről és az ingázásról, de voltak kérdések a térség szolgáltatásairól és a kikapcsolódási, kulturálódási lehetőségekről is.

A **szekunder kutatás** keretében, több demográfiai mutatót is alkalmaztam, amelyek elősegítik a hipotéziseim vizsgálatát. Többek között a népesség változását leginkább befolyásoló mutatókat használtam. A **természetes szaporodás** lényegében 1000 lakosra jutó élve születések és halálozások különbözetét adja meg a vizsgált terület népesség számához viszonyítva. A kapott értéknek pozitív és negatív előjele is lehet, a születések és halálozások számának alakulásától függően. A másik mutatószám a **vándorlási különbözet**, amely az odavándorlási és elvándorlási arányszámok közötti eltérést fejezi ki ezrelékben. Az arányszámok a vizsgált terület tekintetében az oda- és elvándorlók számát viszonyítja a népességhez. Másik két mutató, amely a korcsoportokra vonatkozik, az **öregedési index és az eltartottsági ráta**. Az öregedési index az mutatja meg, hogy mekkora a fiatal lakosságra jutó idősek aránya. (Kapitány et al., 2015) Az eltartottsági rátán belül külön értelmezhető gyermeknépességre és az idős népességre vonatkozó számítási módszer. Mind kettő azt mutatja meg, hogy az adott korcsoport eltartása mekkora terhet jelent a munkavállalási korú népesség számára. (KSH, 2017)

Az Aszódi járásra vonatkozóan egy komplex program elkészítését tervezik. A stratégia célja a társadalmi-gazdasági leszakadás megfékezése és új fejlesztési lehetőségek kijelölése a térségben. Ehhez kapcsolódóan a közel múltban részt vehettem egy megbeszélésen, amely a térség

helyzetének felmérésére irányult, a települési önkormányzatok véleményeinek és észrevételeinek megismerésén keresztül. A megbeszélésen, mint megfigyelő voltam jelen, így ez a program nem képezi a kutatásom részét, csak a szakmai tapasztalataim gyarapításához járult hozzá, illetve segítette a járásra vonatkozó ismereteim bővítését. A stratégia esetében a helyzetfeltárás már megvalósult a járásra vonatkozóan, amely által nyert adatok képezték ennek a megbeszélésnek az alapját. A 11 település polgármesterei közül 5 volt jelen, akik elmondhatták észrevételeiket, illetve megállapításaikat a járásra vonatkozó eredményekkel kapcsolatosan, valamint a fejlesztési lehetőségek terén elképzeléseiket is megoszthatták. A találkozón való részvétel nem csak az eddigi ismereteimben erősített meg a járás tekintetében, hanem általa új nézőpontokat ismerhettem meg a térség jövőjét illetve lehetőségeit illetően is.

4. KUTATÁSI EREDMÉNYEK

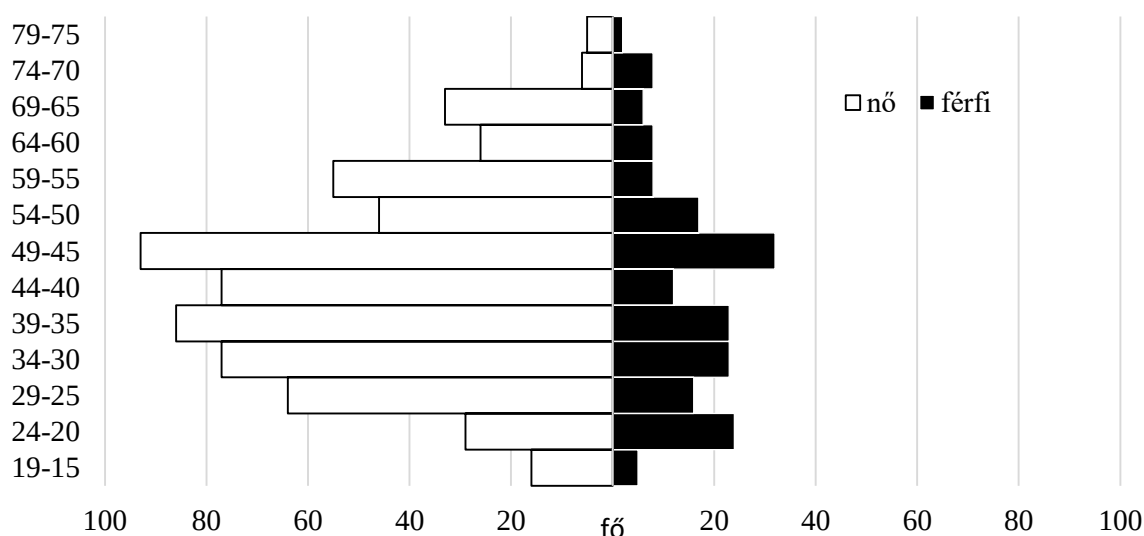
A dolgozatom során, a kutatási kérdéseim megválaszolására, többféle módszertant is alkalmaztam, primer és szekunder kutatásokat egyaránt végeztem. A primer kutatás magába foglal egy a járás összes településére kiterjedő online kérdőíves felmérést, valamint egy a járasszékhely város polgármesterével készített interjút. A szekunder kutatás során adatbázisokból lekért adatokkal dolgoztam és azokat több mutató alapján is megvizsgáltam.

4.1. A kérdőív eredményeinek bemutatása

4.1.1. A Válaszadók összetétele

A kérdőív első részében személyes jellegű kérdéseket fogalmaztam meg, amelyek mindegyik csoport számára ugyanazok voltak. Az első kérdés a kitöltő nemére, a második pedig a születési évszámára vonatkozott. A két kérdésre kapott válaszokat a 2. ábra szemlélteti nemek és korcsoportok szerint, úgy gondoltam a korfa a legalkalmasabb a két érték egy azon diagramon való ábrázolásához. A válaszadók 76,8%-a nő, 23,2%-a férfi, ezt az arányt a diagram is jól szemlélteti. A legtöbb kitöltő a 45-49-es korcsoportban figyelhető meg, mind két nemnél egyaránt. Az a válaszok összetétele a nőknél és a férfiaknál is jól kivehető, a legnagyobb arányban a munkaképes népesség töltötte ki a kérdőívet. A fiatalok és nyugdíjasok száma jóval alacsonyabb, ez magyarázható azzal, hogy kevésbé vannak jelen a települések közösségi csoportjaiban. A fiatalok számára még nincs akkora jelentősége a közösségi csoportokon keresztül történő tájékozódásnak, az idősök esetében meg sokan nem tudják elérni ezeket a csoportokat az online eszközök alacsony ismerete miatt.

Kérdőív kitöltők nemek és korcsoportok szerint

2. ábra-kérdőív, kitöltők nem és korcsoport szerint-forrás: saját kérdőív, saját szerkesztés, 2022

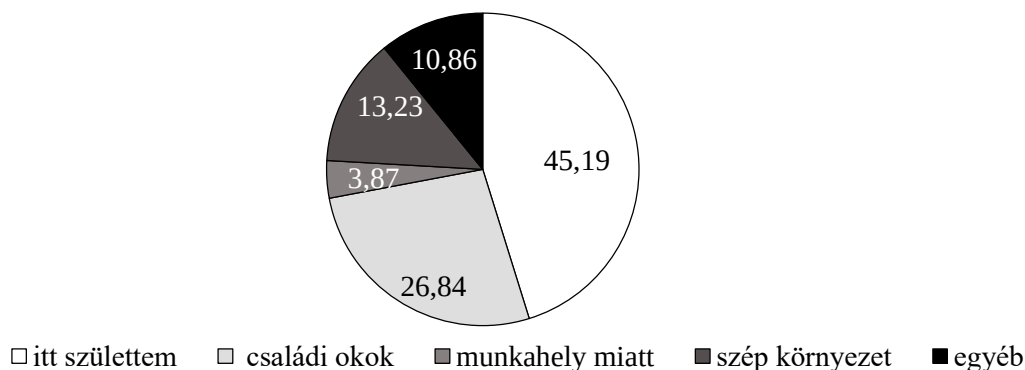
Településenként a kitöltők aránya igen változatos, a magasabb lakónépség szám még nem minden esetben eredményezte a kitöltők magas arányát. A válaszadók közül a legtöbben Aszódon élnek, az arányuk meghaladta a 25%-ot. Ezt követte Tura, de már csak kevesebb, mint 13%-át tette ki az összes kitöltő számának. A két legalacsonyabb arány Galgahévízé és Vácegresé, az előbbin 4% még az utóbbin kicsivel több mint 2%-a él a kérdőívet kitöltőknek. A többi település 4,5% és 12,5% között helyezkedik el.

Az alapján is csoportosítottam a válaszadókat, hogy ki hány éve él az adott településen. A 0-4 év közötti kategóriába tartoztak a legtöbben, a kitöltők több mint 15%-át érintette. Összeségében a válaszadók 37,84%-a él kevesebb, mint 20 éve a járásban, 20 és 40 év között a válaszadók 38,22%-a, valamint 40 és hatvan között 18,92% és 60 és 80 között pedig 5,01%-a.

4.1.2. Településre költözés indoka

Az ötödik kérdés arra vonatkozott, hogy mi volt az ok, ami miatt a településre költöztek. A 3. ábra diagramja szemlélteti a kapott válaszokat. A kérdőívben öt válasz lehetőség volt, amelyből négyet én adtam meg, ezek a diagramon is jól kiolvashatók, az egyéb kategória lehetőséget biztosított a kitöltők számára, hogy saját gondolataikat fejezhessék ki.

A válaszadók településre költözésének oka (%)

3. ábra- kérdőív, költözés oka- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

A legtöbben az itt születtem kategóriát jelölték meg, 26,97 %-a a válaszadóknak családi okok miatt költözött a járásba. Szép környezet miatti letelepedés a kitöltők 13,35%- át érintette. A munkahely miatti válasz lehetőséget kevesebb, mint 4% százalék jelölte meg. Az egyéb kategória esetében sokan írták Budapest közelségét, a kedvezőbb lehetőségeket házvásárlás szempontjából, illetve a nyugodtabb életkörülményeket, valamint páran a falusi csok igénybevétele miatt választották a járást.

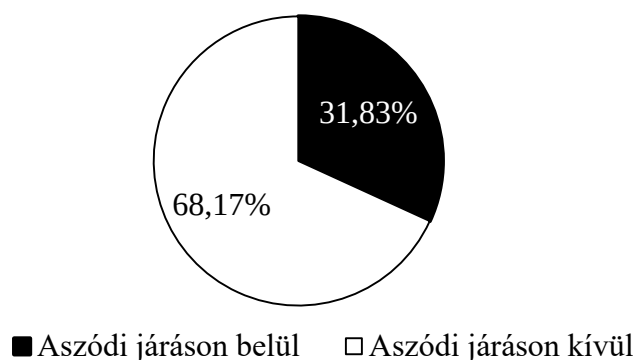
4.1.3. Válaszadók megoszlása

A továbbiakban 4 csoportra osztottam a válaszadókat és ezek alapján ismertetem a kérdőív adatait. A 6. kérdésben négy lehetőség közül választhattak, az alapján, hogy melyik vonatkozik rájuk. A válaszadók több, mint fele, 66,42%-a munkavállaló, a tanuló/hallgató esetében ez mindössze alig 8%, a munkanélküli/GYED/GYES/háztartásbeli kategóriánál kevesebb, mint 14%, míg a nyugdíjasok aránya közel 12% volt.

Munkavállalók

A munkavállalók aránya a legmeghatározóbb a kérdőívet kitöltők között, a következő bekezdések az ő válaszaikat tartalmazzák.

Munkavállalók megoszlása munkahelyek elhelyezkedése alapján

4. ábra- Munkavállalók munkahely szerint- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

A 4. ábra által szemléltetett diagram mutatja, hogy a válaszadók közel 32%-a dolgozik a járáson belüli települések egyikén, míg 68% viszont a járáson kívül. A diagram csak a munkavállalók adatait tartalmazza, viszont egy kitöltő volt, aki nem adott választ az erre vonatkozó kérdésre, így 531 válasz alapján állítottam össze a diagramot. Az Aszódi járáson belül dolgozók esetében a teljes 35%-át teszik ki azok, akiknek a munkahelyük Aszódon található. A második legnagyobb arányban, 17,75%, Tura biztosít megélhetést. Bagon a járáson belüli munkavállalók 10,65%-a dolgozik. 5% feletti a dolgozók aránya Kartal, Iklad, Galgamácsa és Galgahévíz esetében, még 5% alatti Hévízgyörk, Domony, Verseg és Vácegres tekintetében. Verseg és Vácegres az a két település, ahol az ott dolgozók a lakónépességhez tartoznak, a többiek esetében a járás más településeiről is járnak dolgozni. Az Aszódi járáson kívül elhelyezkedő települések esetében az erre a kérdésre választ adók közül, 50% az, aki Budapesten dolgozik. Gödöllőn 19,34%, míg Hatvanban pedig már csak 7,46%. Az egyéb kategóriát a járáson kívül dolgozók tekintetében 23,2% választotta. Az egyéb kategórián belül nagyon sok települést megjelöltek, de a legtöbben Kistarcsát, Verezegyházát, Fótot és Szadát jelölték meg, de többek között

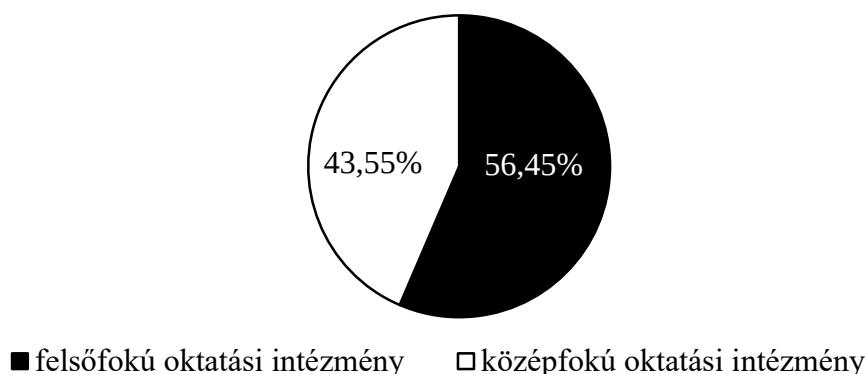
Vác, Visonta, Hollókő, Kecskemét, Nagykáta, Pécel, Mogyoród és Göd is szerepelt, valamint többen írták azt is, hogy külföldön dolgoznak.

Az előző kérdéshez szorosan kapcsolódott a következő két kérdésem, amelyből az első, hogy mennyi időt vesz igénybe a kérdőívet kitöltő számára a munkahelyre való eljutás. A második, ami befolyásolja az előző megválaszolását, pedig az, hogy hogyan, mivel jut el oda. A munkavállalókon belül közel 50% az elsónél azt a válasz lehetőséget jelölte meg, hogy kevesebb, mint fél óra alatt jutnak be a munkahelyükre, ebbe a kategóriába tartozott szinte az összes járáson belül dolgozó. Az eljutást illetően több, mint a fele, 60%-a a válaszadóknak személygépjárművel jut el a munkába, 20% az, aki gyalog vagy kerékpárral közlekedik, illetve 10% az autóbusz, valamint a 2%-ot sem éri el azok aránya, akik vonattal közelítik meg munkahelyüket. A 31 perc és 1 óra között választ, 28% jelölte meg köztük főként járáson kívül dolgozók voltak, akiknek jelentős része, 65%-a személygépjárművel közelíti meg a települést, ahol dolgozik. A többi válaszadó esetében pedig főként autóbusszal, vonattal vagy mindkettő használatával közlekednek, de vannak olyanok is, akiknek céges busz áll a rendelkezésükre. Az 1 óra 1 perc és 1 óra 30 perc közötti intervallumot 15% jelölte meg, és esetükben egy két kivétellel zömében Budapesten található a munkahelyük. A személygépjárművel közlekedők aránya már a 25%-ot sem éri el, a válaszadók ennél a kategóriánál már javarészt tömegközlekedési eszközzel közlekednek, busz, vonat és hév. 1 óra 31 perc és 2 óra közötti bejárás esetén a válaszadók aránya 4,7% volt, mindenki munkahelye Budapesten található, valamint főként tömegközlekedési eszközzel, vonat, autóbusz használatával jutnak el oda. Azoknak, akiknek a bejárás több mint két órát vesz igénybe a munkahelyük szintén Budapesten található, de ebbe a kategóriába tartoznak azok is, akik külföldön dolgoznak. Az előzőekben leírtakból már látható, hogy a járáson belül sokan személygépjárművel közlekednek, számszerűsítve ezt, a kérdőívet kitöltő munkavállalók tekintetében 54% autóval jut el a munkahelyére.

Tanulók és Hallgatók

A tanulók/hallgatók aránya válaszadók mindössze 8%-át teszi ki, a következő bekezdésekben az általuk adott válaszokat ismertetem kérdésenként.

Tanulók/hallgatók aránya oktatási intézmény szerint

5. ábra- Tanulók/Hallgatók aránya oktatási intézmény szintje szerint- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

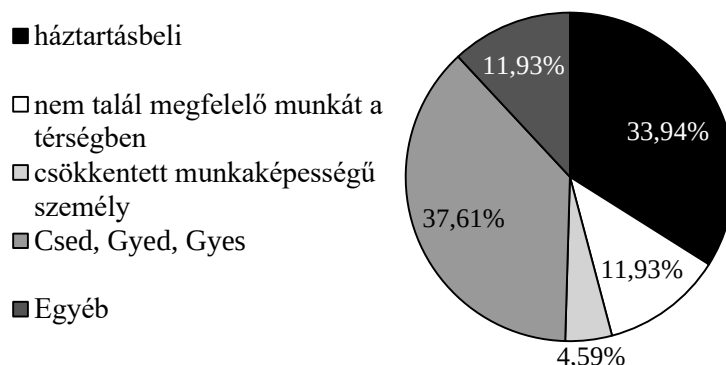
A tanulók és hallgatók esetében az oktatási intézményre vonatkozóan fogalmaztam meg a munkavállalóknál ismerttetett kérdésköröket. Középfokú oktatási intézménybe jár a Tanuló/Hallgató kategóriába tartozó válaszadók 43,6%-a, vagyis 56,5% jár felsőfokú intézménybe, ahogy azt az 5. ábra diagramja is szemlélteti. A középiskolások 22,22%-a jár aszóni intézménybe, közülük egy volt, aki az oktatás magas színvonala miatt választotta a település iskoláját, a többiek a közel való elhelyezkedést jelölték meg. A válaszadók főként Aszódon élnek, így napi rendszerességgel járnak be és kevesebb, mint 30 percet vesz igénybe az utazásuk. 29,63%-a Budapesten tanul, ők az oktatás magas színvonala, valamint a környéken nincs hasonló intézmény válaszokkal indokolták meg, miért a fővárosban található intézmény választották. Mindemellett szintén napi rendszerességgel járnak be annak ellenére, hogy több, mint egy órát vesz igénybe az intézménybe való eljutás. A kérdőívet kitöltő középiskolás tanulók 18,52%-a Hatvanban tanul, a település tekintetében már a közelség és az oktatás magas színvonala miatt választották az iskolát, valamint amiatt mert a közelben máshol nem érhető el hasonló szakirányú iskola. Ebbe az arányba tartozó fiatalok napi rendszerességgel járnak be az intézménybe és az utazás kevesebb, mint egy órát vesz igénybe. Vác esetében a válaszadók 7,41%-a, míg Gödöllőnél 3,7% válaszolta, hogy a településen jár középiskolába, mindkettőnél volt, aki az oktatás magas színvonala, valamint a közel való elhelyezkedés miatt választotta. A Gödöllőre Verseg és Bag településről járnak be napi rendszerességgel és az utazás idejének hossza meghaladja a 1 óra 30 percet. Vác esetében Galgamácsa és Iklad településekről járnak be szintén napi szinten és náluk az utazás körülbelül 1 órát vesz igénybe. A felsőfokú oktatási intézménybe járok tekintetében a válaszadók 71,43%-a jár Budapesti egyetemre, esetükben sokan az oktatás magas színvonala, valamint mert a környéken nincs hasonló intézmény miatt választottak fővárosi egyetemet. Az egyetemisták 88%-a napi rendszerességgel jár be, így az utazás időtartama 1 és 2 óra közé tehető, éppen ezért páran a kollégiumot választották a heti egyszeri

bejárással a napi ingázás helyett. Gödöllő és Eger esetében a válaszadók aránya megegyezik, mindkét város esetében 8,57%-a folytat felsőfokú tanulmányokat a település egyetemén. Eger tekintetében van egy válaszadó, aki kollégista, a többiek napi rendszerességgel járnak be tömegközlekedéssel, az utazás ideje másfél óra. Gödöllőre napi rendszerességgel járnak be a válaszadók, egy van, aki Galgamácsáról személygépjárművel jár be az egyetemre és 30 percet vesz igénybe az eljutás. A többiek tömegközlekedési eszközzel járnak, számukra több mint egy óra az oda út. Valamint voltak olyan válaszadók, akik Szegeden, Dunaújvárosban, továbbá Bécében tanulnak, mindannyian kollégisták és az utazás hossza két órát, vagy annál többet vesz igénybe.

Inaktív dolgozók

A munkanélküli/GYED/GYES csoportba tartozó kérdőív kitöltők a válaszadók közel 14%-át alkotják, a továbbiakban az általuk adott válaszokat fogom ismertetni.

Inaktív dolgozók aránya a kérdőív alapján

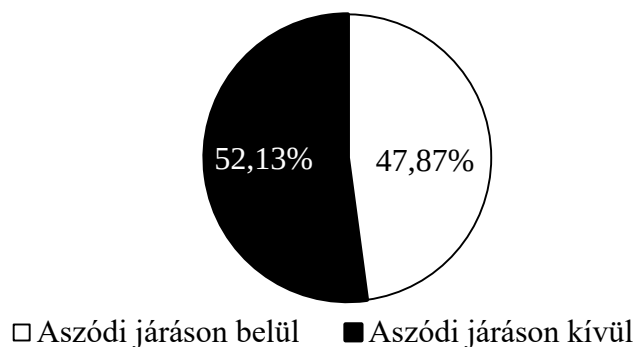
6. ábra- inaktív dolgozók aránya- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

A kérdőívben belül a munkanélküli, GYED, GYES, háztartásbeli kategóriába tartozó válaszadók aránya látható a 6. ábra diagramján, aszerint, hogy mi az oka annak, hogy pillanatnyilag nem dolgoznak. Legnagyobb arányban, közel 38%-ban CSÉD, GYES vagy GYED igénybevétele miatt, 34% körüli az aránya azoknak, akik háztartásbeliként, otthoni tevékenységet végeznek. A válaszadók közel 12%-a nem talál megfelelő munkát a térségben, illetve ugyan ekkora az aránya azoknak, akik egyéb okok miatt nem dolgoznak. Az egyéb kategóriába tartozók közül vannak, akik ápolási segílyt vesznek igénybe egy közeli hozzátartozójuk miatt, tartósan beteg gyermeket nevelnek, veszélyeztetett terhesség miatt táppénzen vannak, nevelőszülő, vagy egyéb okok miatt nem felelt meg a munkavégzéshez. Mindössze 4,6%-a az aránya azoknak, akik csökkentett munkaképességű személyek, és ebből kifolyólag nem tudnak munkát vállalni.

Nyugdíjasok

Az online kérdőívre válaszolt nyugdíjasok aránya 12%-át teszi ki a kitöltőknek, a következő bekezdések a válaszaikat foglalják össze és ismertetik.

Nyugdíjasok aránya utolsó munkahely helye szerint

7. ábra- Nyugdíjasok aránya munkahely szerint- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

A kérdőívet kitöltő nyugdíjasok esetében az utolsó munkahely helyére kérdeztem rá, amelyet a 7. ábra diagramja mutat. Az arányok nagyjából megegyeznek, 4%-kal magasabb az aránya azoknak, akiknek a munkahelye az Aszódi járáson kívül volt. Ezen a kategórián belül többségük, közel 45%, Budapesten dolgozott a nyugdíjazásuk előtt. 30% körül volt azok aránya, akik Gödöllőn, illetve 10 % alatti azoknak, akik Hatvanban dolgoztak. Azok számára, akik nem találták meg a számukra megfelelő lehetőséget a felsorolt válaszok között, ők az egyéb kategóriában megadhatták a nekik megfelelőt. A válaszadók 20%-a tartozik ide, az általuk megadott válaszok között szerepelt, Budaörs, Dunaújváros, Jászfényszaru, Orosháza és Kistarcsa is. Azok esetében, akiknek az utolsó munkahelyük az Aszódi járáson belül volt, legnagyobb arányban, közel 50%, a Járás székhelyvárosban dolgozott utoljára. 16% Ikladot, 11% Turát és szintén 11% pedig Bagot jelölte be utolsó munkahelye településeként. A többi település tekintetében 5% az arány, kivéve Vácegres, a települést egy kitöltő sem jelölte meg.

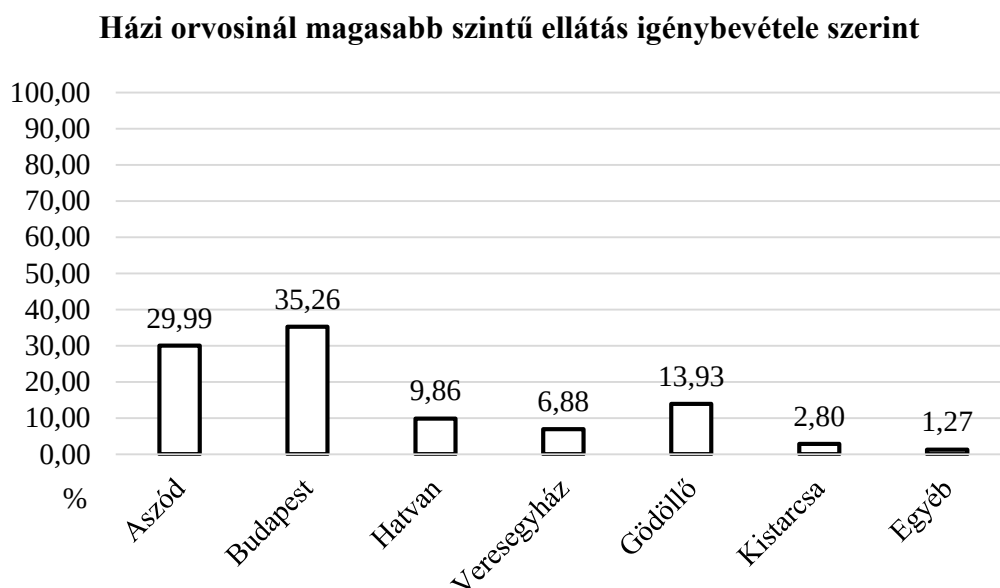
A nyugdíjas válaszadók számára feltett másik kérdésnél 1-től 6-ig terjedő skálán kellett értékelniük, hogy számukra mennyire fontos a nyugalom. 87,5%-a a válaszadóknak a 6-os, 10,4%-a az 5-ös és a maradék 2% a 4-es értéket jelölte meg. A válaszok alapján átlagot számoltam, amelynek értéke 5,85, ez is azt támasztja alá, hogy ebbe a kategóriába tartozók számára meghatározó jelentőséggel bír a nyugalom.

4.1.4. Kollektív kérdések

A kérdőívben tettem fel olyan kérdéseket is, amelyek nem voltak specifikusak, hanem mind a négy csoportra egyaránt vonatkoztak. Ezek a kérdések főként arra irányultak, hogy az itt élő emberek mennyire vannak megelégedve az életkörülményekkel.

Egészségügyi ellátás igénybevétele

Az első ilyen kérdés, arra vonatkozott, hogy a járásban élők, hol veszik igénybe a háziorvosi ellátásnál magasabb szintű egészségügyi szolgáltatásokat. A válaszadók közül, 13-nak nem értelmezhető a válasza a kérdés szempontjából, így az elem szám 783, valamint többen egyszerre több települést is megjelöltek válaszként, ezért összesen 1177 válasz alapján állítottam össze a 8. ábra diagramját.

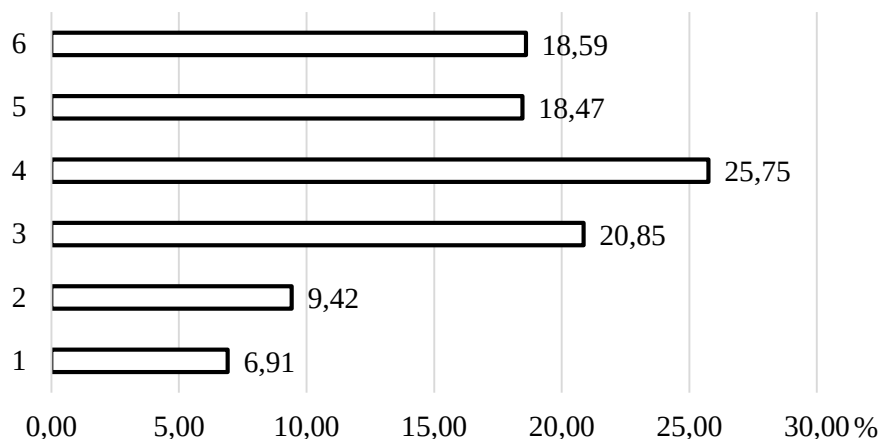
8. ábra- házi orvosinál magasabb szintű ellátás igénybevétele- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

A kérdésem főként arra vonatkozott, hogy a járás népessége az Aszódi járásban veszi-e igénybe a házi orvosinál magasabb szintű egészségügyi ellátást, vagy inkább a járáson kívüli településeken. A válaszok alapján látható, hogy a legtöbben Budapestet jelölték meg, viszont Aszód által nyújtott egészségügyi szolgáltatásokat is sokan igénybe veszik. Gödöllő is megelőzi Hatvant ez annyiban érdekes, hogy az Aszódi járás népessége ellátás tekintetében Hatvanhoz tartozik, Aszódon is a Hatvani kórházhoz tartozó egészségügyi intézmény található. Mindemellett többen írták még a Kistarcsai kórházat is, valamint, az egyéb kategóriában Vác és Szeged is szerepelt, illetve néhányan magán kórházak által nyújtott szolgáltatásokat vesznek igénybe.

Települések fejlődésének minősítése

A 9. ábra annak a kérdésnek a válaszait mutatja, amelynél a kitöltőknek értékelniük kellett 1-től 6-ig terjedő skálán, hogy szerintük mennyire fejlődött a településük az elmúlt 10 év során. A skála 1-es értéke azt jelentette, hogy a település nem fejlődött, míg a 6-os érték pedig azt, hogy fejlődött. A diagram azt tükrözi, hogy a járáson belül mennyire vannak megelégedve a települések fejlődésével.

A települések fejlődésének értékelése

9. ábra- A válaszadók értékelése a település fejlődéséről - forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

A diagram 30%-ig mutatja az értékeket azért, mert úgy gondoltam így jobban láthatók a skála értékei közötti különbségek. A válaszadók jelentős hányada szerint fejlődött a települése, a 6-os és 5-ös érték aránya együttesen megközelíti a 40 %-ot. Az 1-es és 2-es érték aránya együttesen alig haladja meg a 15%-ot, vagyis alacsony azok száma, akik szerint a településük nem fejlődött az elmúlt 10 év során. A 4-es és 3-as értéket jelölők szerint a megadott időszakban a település fejlődött ugyan, de csak, kis mértékben, ez az arány a legmagasabb, meghaladja a 45%-ot. Az adatok alapján számítottam átlagot, mediánt és móduzt is. Az átlag értéke 3,95, a medián és módusz értéke pedig 4. Az átlagból megállapítható, hogy átlagosan 4-re értékelték a válaszadók a települések fejlődését az elmúlt 10 év során. A módusz és medián értéke 4, a módusz azt mutatja meg, hogy a 4-es érték a leggyakrabban előforduló elem, még a medián, azt hogy, ha növekvő sorrendbe rendezem a 796 választ, a középső érték a 4-es lesz. A szórás értéke 1,46, vagyis az értékek átlagosan ennyivel térnek el az átlagtól. Az adatok azt támasztják alá, hogy a válaszadók többsége szerint a településük az elmúlt tíz év során, ha lassú ütemben is, de fejlődött.

Az adatokat külön kigyűjtöttem munkavállaló, munkanélküli/GYED/GYES, tanuló/hallgató és nyugdíjas csoportok szerint is. Jelentős különbségek nem figyelhetők meg, illetve a skálák megoszlása is hasonlóan alakult mind a négy csoportban. Az 1-es és 2-es értéket a munkanélküli/GYED/GYES és tanuló/hallgató csoportba tartozók közel 12%-a, míg a munkavállaló és nyugdíjas csoport válaszadóinak közel 18%-a jelölte. 3 és 4 értéket választók aránya mindegyik csoportban magasabb volt, a munkavállaló és munkanélküli/GYED/GYES válaszadók aránya megközelítette az 50%-ot, a másik két csoport tekintetében pedig meg is haladta azt. Az 5-ös és 6-os értéket választók aránya a tanuló/hallgató és a nyugdíjasok esetében 30% körül alakult

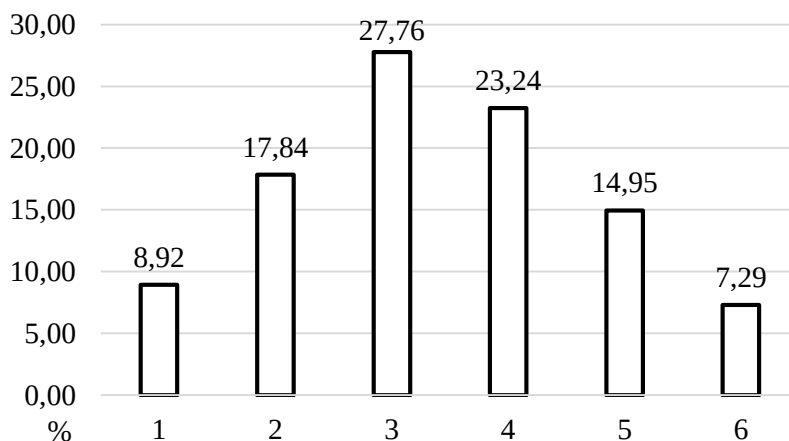
még a másik két csoportnál 38% fölötti volt az arányuk. A kapott értéket jól tükrözik a diagram ábráján láthatók, a válaszadók többsége mindegyik csoportban úgy gondolja, hogy a települése inkább stagnált az elmúlt 10 év során. Az 1-es és 2-es értéket megjelölőkhöz viszonyítva majdnem kétszerese azok aránya, akik úgy gondolják, hogy a településük fejlődött.

Településenként is kigyűjtöttem az adatokat, viszont némelyiknél nem reprezentatívak az adatok. Az eltéréseket szeretném ismertetni, amelyek nem egyeznek meg a diagram értékeivel. Aszód, Vácegres és Verseg esetében ellentétes eredmények lettek, a skála 1-es és 2-es értékeit többen választották, mint az 5-ös és 6-os értékeket. Vácegresnél ez kimagasló, az 1-es és 2-es értéket együttesen közel 58% jelölte meg, és ezen belül is azok aránya, akik csak az 1-es értéket, a nem fejlődött kategóriát jelölték meg 42%. Az 5-ös és 6-os értéket választók együttes aránya a 10%-át teszik ki a településen élő válaszadóknak. A másik két településnél viszont ez az eltérés mindössze 7%-os, esetükben a többség úgy vélte, hogy a település stagnál, Aszód esetében a 3-as és 4-es értéket a válaszadók közel 60%-a, még Verseg tekintetében pedig több mint 46% jelölte meg. Galgahévíz, Galgamácsa, Hévízgyörk, Iklad és Kartal településeken élő válaszadók értékelték a legpozitívabban az elmúlt tíz év alapján a fejlődést. Mindegyik településen az 5-ös és 6-os értéket megjelölő válaszadók aránya meghaladta az 50%-ot, ezek közül kiemelkedik Kartal, ahol a településen élő válaszadók 70%-a gondolja úgy, hogy fejlődött a nagyközség. Az 1-es és 2-es értéket választók aránya az 5 település közül egyiken sem éri el a 10%-ot.

Közösségi együttműködés erőssége

A 10. ábra diagramja, hasonló adatokat tartalmaz, mint az előző. A válaszadók 1-től 6-ig terjedő skálán értékelték a közösségi együttműködés erősségének mértékét településeiken belül.

A közösségi együttműködés értékelése a járáson belül

10. ábra- A válaszadók értékelése a közösségi együttműködésről - forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

Az értékeket itt is 30%-ig jelenítettem meg, hogy jobban lehessen látni a különbségeket. Az 1-es és 2-es értéket megjelölő válaszadók együttes aránya alapján, a válaszadók közel 27%-a szerint a közösségi együttműködés nem erős a településen belül. Az 5-ös és 6-os értéket megjelölők együttes értelmezése alapján, 22% azok aránya, akik úgy gondolják, hogy összetartó a közösség. Ennél a kérdésnél legtöbben a skálán a 3-as, illetve a 4-es értéket jelölték meg, együttesen 51% azok aránya, akik úgy gondolják, hogy jelen van a közösségi együttműködés a településen, de nem jelentős. Ezeknél az adatoknál is számítottam átlagot, mediánt és módooszt. Az átlag értéke 3,39, a medián és módooszt értéke pedig 3. Az átlagból megállapítható, hogy átlagosan 3-ra értékelték a válaszadók a közösségi együttműködés erősségét. A módooszt alapján a 3-as érték a leggyakrabban előforduló elem, még a medián szerint az adatok növekvő sorrendbe rendezése után a középső érték is a 3-as lett. A szórás értéke 1,37, vagyis az értékek átlagosan ennyivel térnek el az átlagtól. Az adatok alapján, a közösségi együttműködés erősségét a válaszadók átlagosan 3-ra értékelték, jelen van a településeken az együttműködés, de nem tekinthető erősnek.

Az adatokat ennél a diagramnál is külön kigyűjtöttem munkavállaló, munkanélküli/GYED/GYES, tanuló/hallgató és nyugdíjas csoportok szerint. A csoportok szerinti adatok, egy két kivétellel, jól tükrözik a 10. ábra diagramja alapján szemléltetett skálák szerinti megoszlásokat. Az 1-es és 2-es értékeket választók aránya a munkavállaló és a munkanélküli/GYED/GYES csoportban jól szemléltetik a járásra vonatkozó megoszlást, az együttes értékek megközelítik a 27%-ot, maximum 1%-os eltérés. A tanuló/hallgató csoport esetében 3%-kal meghaladja, míg a nyugdíjasok tekintetében 5%-kal alacsonyabb az érték a járásihoz képest. 3 és 4 értéket választók aránya a nyugdíjas csoport tekintetében 6%-kal meghaladja, viszont a többi csoportnál ezt a két skála értéket választók aránya megközelíti az 51%-ot. Az 5-ös és 6-os értéket választók aránya a tanuló/hallgató esetében közel 18%, a többi 3 csoportnál maximum 1 % eltéréssel, de megközelítik a 22%-ot. A csoportok szerinti megoszlás is azt tükrözi, hogy a településeken élő válaszadók úgy gondolják, hogy jelen van közösségi együttműködés, de nem jelentős mértékben.

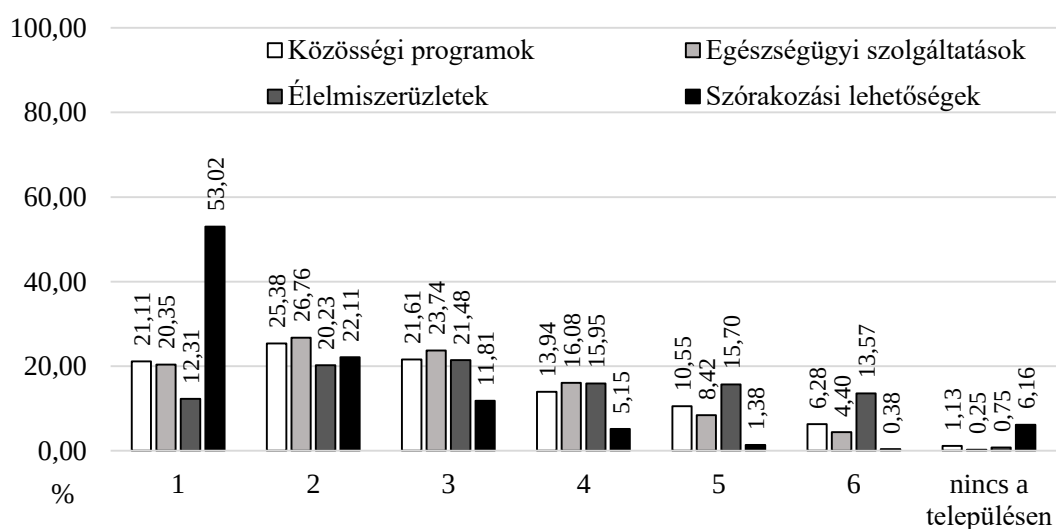
A településenkénti adatoknál szintén, csak az eltéréseket szeretném ismertetni. Bag, Domony, Galgahévíz, Galgamácsa, Hévízgyörk, Iklad és Kartal településeken pozitívabban értékelték az együttműködés erősségét. Az 1-es és 2-es értéket megjelölők aránya Galgamácsa és Hévízgyörk esetében megközelíti a 27%-ot, viszont a többi településnél 16% alatti azok aránya, akik ezeket az értékeket választották, a legalacsonyabb adat Iklad tekintetében van, ahol a 3%-ot sem éri el. A skála 3-as és 4-es értékét jelölők aránya Bag és Galgahévíz esetében 5%-kal

meghaladja az 51%-ot, a többenél viszont 45%-alatti ezen értékeket választók aránya. A legalacsonyabb itt is Iklad adata, 35%-kal. Az 5-ös és 6-os értéket jelölők aránya mindegyik település tekintetében meghaladja a 27%-ot, két olyan település van ahol kimagaslóbb az értékek együttes aránya, Kartal esetében 45%, Ikladon élő válaszadók tekintetében pedig 62% körüli. Aszódon, Domonyban, Turán, Vácegresen és Versegen élő válaszadók negatívabban értékelték az együttműködés erősségét. Az 1-es és 2-es értéket jelölők aránya Domony esetében megközelíti a 27%-ot, viszont a többi településnél meghaladják a 33%-ot, Verseg tekintetében a legmagasabb ez az érték, ott a kitöltők 58%-a választotta a skála 1-es illetve 2-es értékét. Vácegres és Verseg tekintetében a 3-as és 4-es értéket megjelölők aránya nem éri el az 51%-ot, az utóbbi településnél ez mindössze 35%. A két város esetében 55% feletti ez az arány, Domonymnál pedig a 65%-ot is meghaladja. Az 5-ös és 6-os értéket megjelölők aránya Vácegresen a legmagasabb az 5 település közül 21%, mind emellett a többenél 11% alatti, a legalacsonyabb Aszódon és Versegen, ahol a 7%-ot sem éri el.

Szolgáltatások értékelése járás szinten

A 11. ábra annak a kérdésnek a válaszait tükrözi, amelyben a válaszadók a településeiket értékelték a közösségi programok, egészségügyi szolgáltatás, élelmiszerüzletek és szórakozási lehetőségek szerint, hogy mennyire vannak megelégedve azok színvonalával. 1-től 6-ig terjedő skálán fejezhették ki elégedettségüket, ahol az 1-es az egyáltalán nem a 6-os érték pedig a teljes mértékben meg van vele elégedve választ jelölte. A kérdőívet kitöltők számára ennél a kérdésnél volt, egy nincs a településen opció is, amelyet abban az esetben választhattak, ha a településükön nem elérhető a szolgáltatás.

A településeken elérhető szolgáltatások értékelése

11. ábra- Válaszadók elégedettsége a szolgáltatásokkal- forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

A válaszadók, a szolgáltatásokat átlagosan negatívan értékelték. Az 1-es és 2-es értéket megjelölők aránya mindegyiknél magasabb volt, mint az 5-ös és 6-os értékeket jelölőké. A legpozitívabban a szolgáltatások közül az élelmiszerüzleteket értékelték, az 1-es és 2-es esetében a legalacsonyabb adatokkal rendelkezik, az előbbinél 12% még az utóbbinál pedig 20%. A skála 3-as és 4-es értékeit választók aránya a második legmagasabb arány 37%, az 5-ös és 6-os értéknél pedig a legmagasabb, közel 30% azok aránya, akik meg vannak elégedve az élelmiszerüzletekkel a településeiken belül. Ezen felül mindössze a válaszadók 0,75%-a jelölte meg azt, hogy nincs a településén élelmiszerüzlet. A legnegatívabban a szórakozási lehetőségeket értékelték, a válaszadók 53%-a gondolja úgy, hogy egyáltalán nincs megelégedve a településén belül elérhető opciókkal. Közel 17% azok aránya, akik a 3-as és 4-es értéket jelölték meg a skálán, továbbá a 2%-ot sem éri el együttesen az 5-ös és 6-os értékeket megjelölők aránya. A nincs a településen válasz lehetőségen belül, a legmagasabb arányban a kérdőívet kitöltők a szórakozási lehetőségeket jelölték meg. A másik két értékelési szempontot, a közösségi programokat és az egészségügyi szolgáltatásokat hasonlóan értékelték a válaszadók mindegyik skála kategória tekintetében, a két szolgáltatás közötti különbség kategóriánként nem éri el a 2,5%-ot sem.

Szolgáltatások értékelése település szinten

Településenként is megvizsgáltam mind a négy szolgáltatás tekintetében kapott értékeket. Ennél a kérdésnél is elsősorban azokat a településeket szeretném ismertetni, amelyek nagymértékben eltérnek a fenti diagramon látható járásra vonatkozó tendenciától.

A közösségi programok esetében, a települések jelentős részénél, kisebb százalékos eltérésekkel, a 11. ábrán látható értékelési arányok figyelhetők meg. Iklad és Kartal pozitív irányban tér el, az előbbinél, az egyáltalán nincs megelégedve kategóriát a településen élő válaszadók mindössze 6%-a, míg az utóbbinál a 9%-a jelölte meg. Ikladnál az 5-ös és 6-os értéket választók aránya külön-külön meghaladta a 20%-ot. Tura, Vácegres és Verseg településeken élő megkérdezettek értékelték legnegatívabban ezt a szolgáltatást. Vácegres esetében az 1-es és 2-es kategória értéke együttesen megközelítette a 60%-ot. Verseg településen élő értékelők aránya, az egyáltalán nincs megelégedve kategória tekintetében meghaladta a 70%-ot, illetve a 3-as kategóriánál magasabbat nem is jelöltek meg, továbbá a nincs a településen válasznál Verseg esetében a legmagasabb azok aránya, akik ezt megjelölték.

Az egészségügyi szolgáltatások tekintetében, Galgahévíz, Galgamácsa és Hévízgyörk esetében pozitívabb értékek születtek, az előbbi településnél az 5-ös értéket a válaszadók több mint

20%-a jelölte meg, míg a másik két település tekintetében ez 16% körül alakult, valamint Galgahévíznél a 6-os értéket megjelölők aránya kimagasló volt, 19%. Egészen alacsony, Galgamácsánál 7% és Hévízgyörknél 5% volt azok aránya akik, az egyáltalán nincs megelégedve lehetőséget választották. Tura, Vácegres és Verseg tekintetében negatívabban értékelték ezt a szolgáltatást, az első településnél a válaszadók 35%-a, míg a másodikonál 47%-a jelölte meg az 1-es kategóriát. Versegnél a 2-es értéknek az aránya volt a legmagasabb, a válaszadók közel 40%-a szerint nem megfelelő az egészségügyi szolgáltatás színvonala.

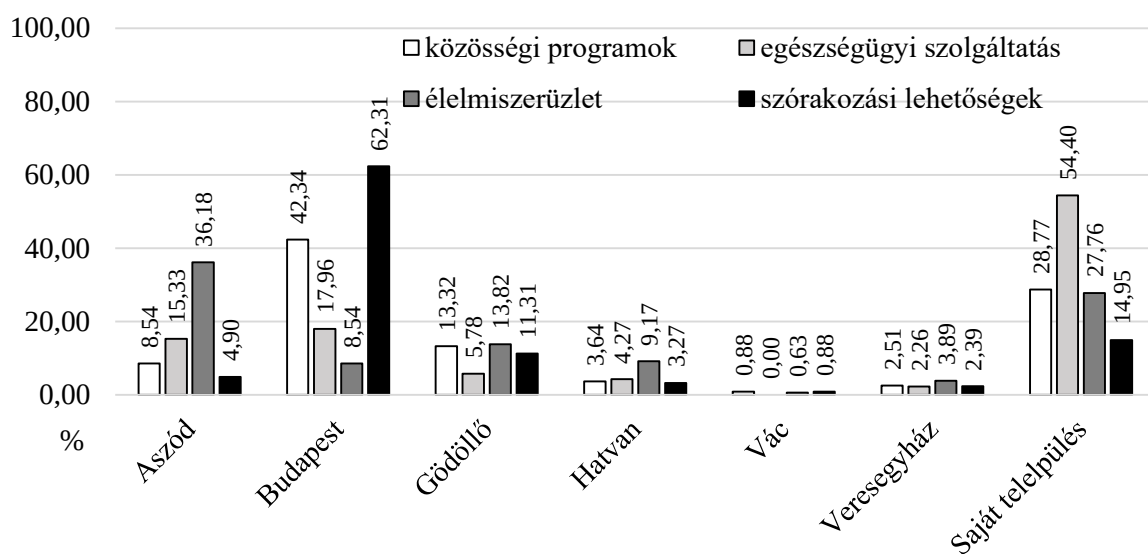
A települések többségénél az élelmiszerüzletekkel való megelégedettséget pozitívan értékelték. Aszódon az 5-ös és 6-os értékek a legmeghatározóbbak, az előbbinél 24%, míg az utóbbinál 25% azok aránya, akik teljes mértékben meg vannak elégedve vele. Domony, Vácegres és Verseg, azok a települések, ahol a negatívan értékelték az élelmiszerüzletekkel való megelégedettséget. Domony tekintetében az 1-es értéket a válaszadók 29%-a, a 2-es értéket a 37% jelölte meg, Verseg esetében 41% és 32% körül alakult az arány. Vácegres esetében 2-es értéknél jobbat nem is jelöltek meg, és a településen élő kitöltők 79%-a egyáltalán nincs megelégedve ezen szolgáltatással.

A szórakozási lehetőségeknél, mindegyik település esetében negatív értékek születtek. Átlagosan 42% és 58% között volt azok aránya, akik egyáltalán nincsenek megelégedve a településükön elérhető lehetőségekkel. Domony, Vácegres és Verseg tekintetében ez az arány a 70%-ot is meghaladta. A teljes mértékben meg van vele elégedve kategóriát, csak 3 településnél jelölték, Bag, Iklad és Tura, viszont az arányuk egyiknél sem haladta meg a 3%-ot. A többi kategória tekintetében az értékek megközelítették a diagramon láthatókat.

Szolgáltatások igénybevétele járás szinten

A 12. ábra diagramja hasonló az előzőhöz képest, a kérdés szintén a szolgáltatásokra irányult, a válaszadóknak be kellett jelölniük, hogy a felsoroltak közül melyik településen veszik igénybe őket.

Szolgáltatások igénybevételük helye szerint

12. ábra- szolgáltatások igénybevétele településenként - forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

Aszód tekintetében kicsit torzítja az adatokat, hogy a válaszadók közül az aszódi lakosok tekintetében néhányan a szolgáltatások igénybevételének helyéül Aszódot jelölték meg, pedig esetükben saját település opció lett volna a megfelelőbb. Az elemzésnél nem helyezek hangsúlyt a torzításnak a korrigálására, mivel alapvető célom ezzel a kérdéssel az volt, hogy képet kapjak arról, hogy a válaszadók hány %-a veszi igénybe a szolgáltatásokat a járason belül illetve kívül.

A közösségi programok tekintetében az aszódi járásban élők Budapestet jelölték meg a legnagyobb arányban, majd másodikként következett a saját település. Gödöllőt a kérdőívet kitöltők több mint 13%-a jelölte meg, Aszód a közösségi programok igénybevétele tekintetében nem tölt be jelentős szerepet, hiszen a 9%-ot sem éri azok aránya, akik a járásszékhely várost jelölték meg. Hatvan és Veresegyház esetében az arányok még számottevők, de Vác tekintetében az 1%-ot sem éri el.

Egészségügyi szolgáltatások tekintetében a saját települést megjelölők aránya meghaladja az 50%-ot, vagyis a válaszadók többsége lakóhelyük szerinti háziorvosi ellátást veszi igénybe. Mindemellett az orvosi ellátás igénybevételének helyeként Budapestet választók aránya a második legmagasabb érték, a főváros illetve a többi település tekintetében már a magánkórházak általi szolgáltatásokat igénybe vevők is megjelennek. Harmadikként Aszódot jelölték meg a legtöbben, majd Gödöllő, Hatvan és Veresegyház, illetve ennél a kategóriánál senki nem jelölte meg Vácot.

Az élelmiszer üzletek tekintetében a legmagasabb arányban a válaszadók a járáson belül veszik igénybe azokat, Aszódot több mint 36%, a saját település opciót pedig közel 28% jelölte meg. Az élelmiszer üzletek esetében a válaszadók közel 70%-a járáson belül elégíti ki az igényeit. A többi település ehhez képest csak kis arányban vesz részt a megkérdezettek vásárlási szokásaiban, Gödöllő megközelíti a 14%-ot, viszont a többi 10% alatti, ebben a tekintetben a sorrend Hatvan, Gödöllő, Veresegyház és megint a Vácot jelölték meg a legkevesebben.

A szórakozási lehetőségek tekintetében jól látható a diagramon, hogy a válaszadók a járáson kívül lévő településeken veszik azt igénybe nagyobb arányban. Budapestet választók aránya kimagasló, 60% feletti, mivel a főváros sokkal több és magasabb színvonalú szolgáltatást tud biztosítani ezen a területen, mint a járáson belüli, illetve azon kívüli közeli települések.

Szolgáltatások igénybevétele település szinten

Településenként is megvizsgáltam a kapott adatokat, amelyeket a következőkben fogok részletesebben is ismertetni.

A közösségi programok tekintetében Hévízgyörk, Kartal és Vácegresen élő válaszadók közül senki nem jelölte meg Aszódot, mint a programok igénybevétele helye. Aszódot legmagasabb arányban a városban élők választották, arányuk megközelíti a 40%-ot. Budapestet megjelölők aránya Aszód, Galgahévíz és Iklad kivételével mindegyik település tekintetében a legmagasabb értéket képviseli, meghaladja a 40%-ot. A kivételt képező 3 település tekintetében a legmagasabb arányban a saját település kategóriát jelölték meg. Gödöllőt a legtöbben Hévízgyörk és Iklad településeknél választották, arányuk 20% körül alakul. Hatvant, a Turán élő kitöltők jelölték meg a legmagasabb arányban, közel 10%, a többi település tekintetében 7% alatti, Galgamácsán és Vácegresen élők közül senki nem jelölte meg. Vácot legtöbben Galgamácsa és Vácegres tekintetében jelölték, az előbbinél 3%, míg az utóbbinál 5% körüli az arányuk. Veresegyház értéke az előbbi két település tekintetében kimagasló, Galgamácsán élő válaszadók 16%-a, míg Vácegres esetében pedig 37% jelölte meg, Aszód és Iklad esetében az arányuk 3% alatti.

Az egészségügyi szolgáltatásoknál mindegyik településen a saját település opciót választották a legtöbben, Aszód, Galgahévíz és Galgamácsa esetében ennek aránya a 70%-ot is meghaladja. Aszód szerepe a domonyi válaszadók tekintetében magas, közel 24%, a többi tekintetében ez 15% alatti. Galgamácsa és Hévízgyörk esetében Aszód aránya a 2%-ot sem éri el, Vácegresen pedig senki nem jelölte meg. Budapestet megjelölők aránya Iklad és Tura tekintetében ki-

magasló, 24%, a többinél ez viszont alacsonyabb, itt már a magán orvosi szolgáltatások igénybevétele is felmerül. Gödöllő szerepe Bag esetében meghaladja a 10%-ot, a többi településnél viszont ez alatti az érték, valamint Galgamácsa és Vácegres településeken senki nem választotta. Galgahévíz, Galgamácsa, Iklad és Vácegres településeken nem volt olyan válaszadó, aki Hatvant jelölte meg, mint az egészségügyi szolgáltatások igénybevételének helyszíne, a többi településnél is az aránya nem haladja meg a 6%-ot sem. Vácot egyik település tekintetében sem jelölték meg. Galgamácsán és Vácegresen élő válaszadók jelölték meg Vereasegyházát, az előbbinél 18% és az utóbbinál 37%.

Az élelmiszer üzleteket esetében Aszód és Tura az a település, ahol a legnagyobb arányban jelölték meg az ott élők a saját település opciót, meghaladja az 50%-ot, viszont a többi településnél ez 30% alatti. Aszódon lévő élelmiszer üzletek igénybevételét, Domony válaszadóinak közel 66%-a jelölte meg, ezen kívül még Bag, Iklad és Kartal tekintetében magas a város jelentősége. Turán élő válaszadók kevesebb, mint 2%-a jelölte meg Aszódot, Vácegres esetében pedig senki sem. Budapest szerepe kevésbé lényeges ebben a tekintetben, Vácegresen kiemelkedő az arány 26%, viszont a többi településnél 10% körüli, illetve az alatti. Budapesthez képest magasabb arányban jelölték meg településenként a válaszadók Gödöllőt, Hévízgyörk és Galgahévíz esetében 25% az arány, a többinél 15% körül illetve alatta alakul, ezek tekintetében Vácegresen a legalacsonyabb 5%. Hatvant, Galgamácsa és Vácegres kivételével, mindegyik településen megjelölték, Verseg esetében meghaladja a 30%-ot Galgahévíz és Tura tekintetében pedig megközelítik azt. A többi településnél átlagosan 8% körül alakul Hatvan aránya. Vácot, Galgamácsa kivételével, ahol közel 9% a válaszadók aránya, semelyik másik településen nem jelölték meg. Vereasegyházán végzik el a bevásárlást a Vácegresen élő válaszadók 63%-a, Galgamácsa esetében pedig közel 30%.

Szórakozási lehetőségek tekintetében nagyon jól tükrözik a diagramon látható járás tendenciát. Budapest mindegyik település esetében kimagasló aránnyal rendelkezik, meghaladja az 50%-ot, valamint Bag válaszadóinak aránya a 78%-ot is eléri. A saját település kategória Galgahévíz és Tura esetében jelenik meg jelentősebben, az előbbinél 34% körül, míg az utóbbinál 24% körül alakul, a többi településnél 18% alatti, Vácegresen senki nem jelölte meg ezt az opciót. Aszódot választók aránya szórakozási lehetőségek szempontja alapján, Versegen a legmagasabb 14%, Bag, Galgahévíz és Vácegresen esetében senki nem jelölte meg. Gödöllő már kedvezőbb lehetőségeket kínál szórakozás tekintetében, mint Aszód. Galgahévíz és Vácegres válaszadóit leszámítva, viszonylag nagyobb arányban jelölték meg Gödöllőt, Hévízgyörk és

Iklad esetében 20% körül alakul az arányuk, a többinél 16% alatti, a legalacsonyabb Galgamácsán közel 4%-kal. Hatvan által nyújtott szórakozási lehetőséget Domony, Galgamácsa, Iklad és Vácegres válaszadói egyáltalán nem veszik igénybe. Tura esetében az arány megközelíti a 10%-ot, de a többinél 5% körül, illetve alatta alakul. Aszód, Bag, Galgamácsa és Vácegres tekintetében is voltak olyanok, akik számára Vác potenciális település szórakozási lehetőségek terén, viszont arányuk Galgamácsa és Vácegres esetében a legmagasabb, de alig haladják meg az 5%-ot. Veresegyház több településnél is megjelenik, Aszód, Bag, Domony, Galgamácsa, Tura és Vácegres, de az arányuk többségében 5%, valamint az alatti, kivételt képez ez alól Galgamácsa és Vácegres, az előbbinél 12%, a másiknál pedig 26% körül alakul a válaszadók aránya.

Szolgáltatások igénybevételi helyének indoklása

A szolgáltatások helye szerinti igénybevételhez közvetlenül kapcsolódott egy kérdés, amely által arra voltam kíváncsi, hogy mi az oka annak, ha a felsorolt szolgáltatás kategória vagy kategóriák tekintetében nem a saját település opciót jelölte meg.

Aszód esetében az ott élő válaszadók 40%-a válaszolt erre a kérdésre. A szórakozási lehetőségekkel kapcsolatban fogalmazták meg legtöbbször a problémáikat. A többség véleménye alapján Aszódon nincs sok lehetőség, színház, illetve mozi is legközelebb Gödöllőn, de legnagyobb választékban Budapesten található. Aszód nem rendelkezik széles választékkal sem az éttermek sem pedig a pubok, illetve egyéb vendéglátó egységek tekintetében. A közösségi programokat tekintetében is, a fiatalok számára nincsenek megfelelő lehetőségek, a meglévők inkább az idősebb korosztályok számára kedvezők. Az egészségügyi szolgáltatások más településen történő igénybevételét páran azzal indokolták, hogy nem megfelelő az ellátás színvonala. Az élelmiszerüzletek tekintetében, egyesek szerint, Aszódon nem elég nagy a választék, termék és üzlet-típus esetében.

Bag válaszadói között nem volt olyan, aki minden szolgáltatást a településen venne igénybe. A település esetében a kérdőívet kitöltők 60%-a válaszolt erre a kérdésre. Az indokok között szerepelt a lehetőségek hiánya mind a közösségi programok, mind pedig a szórakozás tekintetében, a fővárosban sokkal szélesebb és színesebb a választék. Az egészségügy területén a házi orvosi ellátást nem megfelelőnek tartják, sokan a szomszéd településeken veszik igénybe, akár csak az élelmiszer üzletek esetében, aminél az ok drága és korlátozott választék.

Domonymál a válaszadók 60%-a legalább az egyik szolgáltatást nem a településen veszi igénybe. A település esetében hasonló indokokat fogalmaztak meg, mint Bagnál, a közösségi

programok és szórakozási lehetőségek tekintetében. Ezeket alacsony színvonalúnak, a fiatalok számára nem megfelelőnek ítélték. Az egészségügyi szolgáltatás területén is hiányosságokat fogalmaztak meg, valamint a településen található élelmiszerüzlet is alacsony kínálattal és magas árakkal rendelkezik, az itt élők számára gazdaságosabb a távolabbi településeken lévő szupermarketekben történő vásárlás.

Galgahévíz tekintetében a településen élő válaszadók 34%-a indokolta meg, miért nem helyben veszi igénybe az adott szolgáltatást. A kikapcsolódási lehetőségek terén fogalmaztak meg hiányosságokat, a fiatalok számára nincsenek lehetőségek, valamint megfelelő közösségi helyekkel sem rendelkezik a település. Közösségi programok tekintetében hasonló indokokat fogalmaztak meg, viszont az egészségügyi szolgáltatásokra konkrétan nem tértek ki a válaszadók. Az élelmiszer üzletek esetében szintén az alacsonyabb választék, illetve a magas árak miatt választanak más településen lévő lehetőségeket.

Galgamácsán élő válaszolók 49%-a indokolta meg miért máshol veszi igénybe a szolgáltatásokat. Esetükben is elsősorban többen a lehetőségek hiányát írták a szolgáltatások tekintetében, fiatalok és idősebb korosztályok számára sincs megfelelő kikapcsolódást biztosító egység, valamint közösségi programok. Az egészségügyi szolgáltatás más településen történő igénybevételét a kifogásolható kvalitással indokolták. Élelmiszerüzletekkel kapcsolatosan hasonlókat fogalmaztak meg, mint az előző településeknél, többen inkább a szupermarketek által kínált választékot részesítik előnyben.

Hévízgyörkön élő válaszadók 53%-a indokolta meg, hogy miért veszi igénybe más településeken az adott szolgáltatásokat. Néhány válaszadó szerint a település nem rendelkezik megfelelő opciókkal a kikapcsolódás terén, valamint a programok sem olyanok, amelyek mindegyik korosztály számára egyaránt élvezhetőek lennének. A fővárosban színház, mozi és zenei élmények is elérhetőek. A környező városokban több a lehetőség az élelmiszerüzletek tekintetében is, olcsóbb termékek és nagyobb választék. A helyben elérhető egészségügyet páran úgy értékelték, hogy nem megfelelő, fejlődésre szorul.

Iklad esetében 50% azok aránya, akik válaszoltak a kérdésre. A szórakozási lehetőségek és a településen elérhető programok esetében hasonló hiányosságokat soroltak fel, mint a többi településnél. Az egészségügyre vonatkozó indokokat nem fogalmaztak meg. Az élelmiszerüzletek tekintetében volt, aki a munkahelye szerinti településen intézi el a szükséges vásárlást, viszont Iklad tekintetében is felmerült az alacsony választék és drága termékek problémája.

Kartal esetében a válaszadók 49%-a indokolta meg, hogy miért más településen veszi igénybe a szolgáltatásokat. A közösségi programok tekintetében a célközönség a gyermekes családok, így a többi korosztály számára ezek nem mindig megfelelők. A szórakozási lehetőségek a település népességének nagyságához mérten alacsony színvonalúak és nem elég széles a választék. Az egészségügyi szolgáltatások tekintetében nem fogalmaztak meg indokokat. Az élelmiszer üzletek Kartalon is drágábbak, mint a környező településeken lévő szupermarketek.

Tura tekintetében 55% azok aránya, akik megindokolták választásaikat. A válaszadók véleménye alapján Tura hiába visel városi rangot, ez nem hat ki az elérhető programokra és kikapcsolódási lehetőségekre, egyesek szerint a település fejlődés tekintetében stagnál, inkább alvó-település szerepet tölt be. A közösségi terek nincsenek megfelelően kialakítva ahhoz, hogy közösségi élet színtereivé tudjanak válni. Az egészségügy tekintetében többen is úgy vélik, hogy nem elfogadható a házi orvosi ellátás színvonala. Az élelmiszerüzletekkel többnyire meg vannak elégedve, amit hiányolnak az az egyéb üzlet típusok jelenléte.

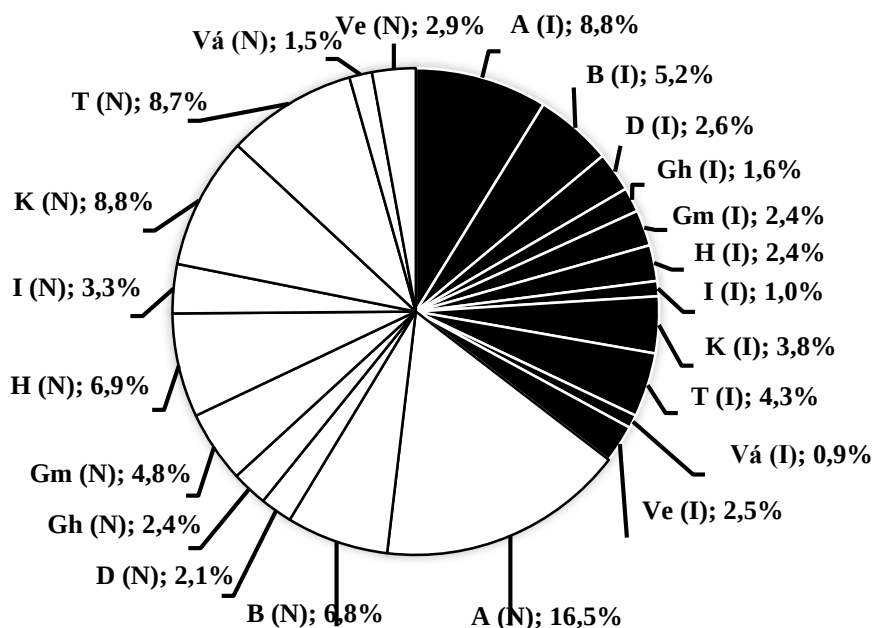
Vácegresen élő kitöltők 58%-a írt választ a kérdésre. A válaszadók úgy gondolják a település túlságosan fejletlen, illetve az alacsony lakosság szám együttesen eredményezi a szolgáltatások hiányosságát. Az egészségügyi szolgáltatások színvonalát sem találják megfelelőnek, valamint a helyi élelmiszerüzlet kínálata sem kielégítő.

Verseg esetében 63% azok aránya, akik megindokolták, miért más településen veszik igénybe az egyes szolgáltatásokat. Községi programok tekintetében nincs sok lehetőség a településen, valamint szórakozási egység sem található. Néhány válaszadó úgy gondolja a településnek nincsen fejlődési lehetősége, és ez is befolyásolja jelenlegi helyzetét a szolgáltatások terén. A helyi házi orvosi ellátás is csak hetente párszor elérhető, így az egészségügy színvonala sem megfelelő az itt élők számára. Továbbá a településen egy élelmiszer bolt található, alacsony kínálattal és magas árakkal, így szintén máshol veszik igénybe ezt a szolgáltatást.

Költözési szándék

Az utolsó kérdés, amely kitöltése mindegyik csoport számára kötelező volt, arra vonatkozott, hogy a válaszadó szeretne-e elköltözni a településről, vagy nem. Amennyiben az igen, szeretne elköltözni opciót választotta, abban az esetben megkértem indokolja meg döntését.

A válaszadók aránya településenként elköltözési szándék szerint

13. ábra - Elköltözés szerinti vélemények településenként - forrás: saját kutatása, saját szerkesztés, 2022

A 13. ábra diagramja településenként és válaszonként is elkülöníti az arányokat. Az egyszerűbb ábrázolás miatt csak a települések kezdőbetűit tüntettem fel, kivéve az azonos betűvel kezdődő 4 községnél, Galgamácsa, Galgahévíz, Vácegres és Verseg. A betűk mellé zárójelben a válaszokra utaltam, az I az igen az N pedig a nem lehetőségre hivatkozik.

Az Aszódi járásban élő válaszadók 64,6%-a nem gondolt még az elköltözésre, és 35,4%-nak már eszébe jutott a másik településre költözés, viszont ez magába foglalja azt is, hogyha a járáson belül szeretne másik lakóhelyet választani. Nem mindegyik igen válasz esetén írtak indoklást, viszont az átláthatóság miatt településenként szeretném ismertetni a kapott válaszokat, hogy ez által is konkrétabb képet tudjak meghatározni a települések helyzetéről.

Aszód válaszadóinál magasabb azok aránya akik, nem szeretnének elköltözni. Azonban az indoklásnál sokan írták a kikapcsolódási lehetőségek hiányát, valamint egyesek szerint a település nem fejlődik megfelelően az elmúlt években. A munkahelyek tekintetében a városban nincs sok lehetőség, valamint Aszód elhelyezkedése, Hatvan és Gödöllő, illetve az autópálya közelsége miatt, a város áthaladási pontként is funkcionál, és ez naponta többször is negatívan befolyásolja a helyi közlekedési lehetőségeket.

Bag esetében szintén magasabb azok aránya, akik a településen maradnának. Azok, akik fontolgatják az elköltözést, egyrészt az életkörülmények, valamint a közbiztonság és az infrastrukturális ellátottság hiányosságaira hivatkoztak. Néhányan pedig a településen belüli szolgáltatások és munkalehetőségek szűkössége miatt gondolkodnak az elköltözésen.

Domony az egyedüli település, ahol az igenek aránya meghaladja azokét, akik nem szeretnének elköltözni. A település tekintetében szintén megemlítik a közbiztonság és az életkörülmények nem megfelelő színvonalát. Egyes válaszadók a tömegközlekedést is megemlítik, mint az elköltözés gondolatát kiváltó okot, továbbá a település fejletlenségét.

Galgahévíz válaszadóinak nagyobb százaléka szeretne a településen maradni, mint elköltözni. Azok, akik szeretnének másik településen lakni, nem indokolták meg, hogy ennek mi az oka.

Galgamácsa tekintetében is alacsonyabb azok aránya, akik nincsenek megelégedve a település nyújtotta körülményekkel. Az indokok között szerepel az elhelyezkedés, a Főváros által nyújtott munkalehetőségek távolsága, valamint a tömegközlekedési lehetőségeket is negatívan jellemezték. Néhányan az oktatás színvonalát is megemlítették, mint költözés oka, hogy a gyermekek magasabb színvonalú oktatásban részesüljenek. Volt olyan, aki szeretne a településen maradni, és ingatlant vásárolni, de a magas vételi árak miatt ezt nem teheti meg.

Hévízgyörk tekintetében közel háromszor magasabb azok aránya, akik nem szeretnének elköltözni. A lakóhely váltók indokaik közé sorolható, a tömegközlekedés, a szórakozási lehetőségek illetve programok területén lévő hiányosságok.

Iklad az a település a járáson belül, ahol a legalacsonyabb azok aránya, akik fontolgatják, hogy elköltöznek. Az indokok között említették a munkahelyek, egyetemek távolságát, sok időt vesz igénybe a napi szintű ingázás, illetve a tömegközlekedés sem megfelelő.

Kartal a másik olyan település, ahol a maradni vágyó válaszadók aránya igen magas. Az elköltözési szándékot többek között azzal is indokolták, hogy csökkenteni szeretnék a munka és lakóhely közötti távolságot, szintén nincsenek megfelelő programok és kapcsolódási lehetőségek, valamint az oktatás színvonala is Budapesthez közelebb magasabb illetve nagyobb a választási lehetőség.

Tura esetében a válaszadók többsége nem költözne el a településről. A település infrastruktúráját nem tartják megfelelőnek azok, akik el szeretnének költözni, valamint elhelyezkedéséből adódóan nagy a távolság közte és a Főváros között. Ezáltal napi szinten sok időt vesz

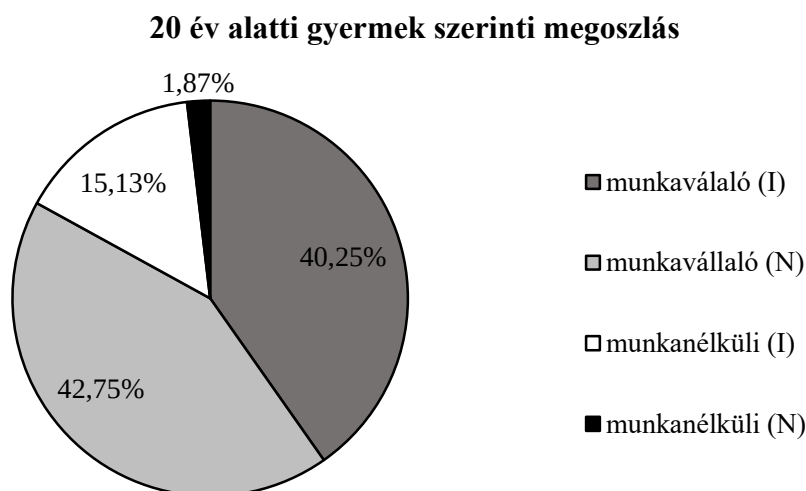
igénybe az ingázás, néhányan emiatt már Budapesten élnek albérletben és csak hétvégén járnak haza a településre. Továbbá az oktatási intézmények színvonalát sem tartják megfelelőnek

Vácegres tekintetében a válaszadók többsége úgy gondolja, hogy nem szeretne máshova költözni. Az alapszolgáltatások nem megfelelő színvonala miatt fontolgatják páran azt, hogy egy fejlettebb, jobb infrastruktúrával rendelkező településre költözzenek át.

Az utolsó település Verseg, csak kicsivel magasabb azok aránya, akik nem szeretnék elköltözni. Akik viszont elgondolkodtak ezen, ők, indokként jegyezték meg, a kevés helyben elérhető szolgáltatást és programot, illetve azok színvonalát. Valamint az elhelyezkedéséből adódóan, Budapestre történő feljárás sok időt vesz igénybe tömegközlekedési eszközzel.

4.1.5. Oktatás színvonalának értékelése a Járásban

A munkavállalók és a munkanélküli/GYED/GYES csoportok tekintetében külön kérdéseket is feltettem, amely révén a bölcsődék, óvodák és általános iskolák járason belüli színvonaláról szerettem volna egy képet kapni.

14. ábra - 20 év alatti gyermek szerinti megoszlás - forrás: saját kutatás, saját szerkesztés, 2022

A 14. ábra diagramja 4 kategóriát jelenít meg, külön tüntettem fel rajta a munkavállaló illetve munkanélküli csoportokon belül azok arányát, akik igen, nevelnek 20 év alatti gyermeket, és azokat, akik nem. Akik a nem opciót jelölték meg, számukra ehhez kapcsolódóan több kérdést nem tettem fel. Akik nevelnek, esetükben még 3 kérdésnél kellett kifejtteniük a véleményüket a bölcsőde, óvoda és általános iskolával kapcsolatos elégedettségükre vonatkozóan, nem mindenki válaszolta meg ezeket. Munkavállalók tekintetében párszázalékkal magasabb azok aránya, akiknek nincs 20 év alatti gyermekük, ezzel szemben a munkanélküli/GYED/GYES kategóriába tartozó válaszadónál a 2%-ot sem éri el azok aránya, akik nem nevelnek gyermeket. A továbbiakban településenként fogom ismertetni az intézményekkel való elégedettséget.

Aszód esetében a válaszadók többsége teljes mértékben meg van elégedve a helyi bölcsőde által nyújtott szolgáltatásokkal, különösen pozitívan jellemezték az ott dolgozókat. Az óvodák tekintetében már megosztóbbak a vélemények, de a többség megfelelőnek tartja. Az intézmények jól felszereltségét többen is kiemelték, valamint a nyújtott programok sokszínűségét. Néhányan viszont negatívabban vélekedtek az intézményekben fennálló nevelési helyzetről. Az általános iskolák esetében is megosztók a vélemények, azonban többségében meg vannak elégedve vele. Egyesek szerint az EGA, mint vallási iskola sokkal jobban felszerelt az állami iskolákhoz képest, és magasabb színvonalú az oktatás is. Mások véleménye szerint az alsó tagozatok esetében mindegyik iskola megfelelő színvonalú, a felső tekintetében fogalmaztak meg kritikákat. Ennek ellenére vannak olyanok is, akik negatívabban vélekednek a többséghez képest és ők nem a településen található oktatási intézményekbe járatják gyermekeiket.

Bag válaszadói közül sokan nem vették igénybe a bölcsődét, mivel kicsivel több, mint fél éve nyílt meg. Azoknak, akiknek van már tapasztalatuk többségében jónak ítélték, kedves és segítőkész közösség. Az óvoda tekintetében ezzel szemben nagyon szélsőségesek a vélemények, van olyan, aki dicséri és teljes mértékben meg van vele elégedve, és az érme másik oldalán pedig vannak olyanok, akik kritikusan állnak hozzá az intézmény alkalmazottjaihoz illetve a munkájuk iránti elkötelezettségükhöz. Az általános iskola tekintetében megfogalmazott véleményeknél hasonlóan nagy a kontraszt, illetve sokan nem is a településre járatják a gyermekeiket, a negatív előítéletek miatt. A pozitív vélemények alapján, jó színvonalú oktatásról beszélhetünk, amelynél negatívumként csak hiányos felszereltség jelenik meg. Mások véleménye szerint, a tanárok nem kellőképpen elhivatottak a foglalkozásuk iránt.

Domony még nem rendelkezik működő bölcsődével. Az óvodával kapcsolatosan a legpozitívabb vélemények alapján középkategóriás színvonalúnak minősítették. Többen nem is a településre hordják gyermekeiket, közülük páran pozitívan emelték ki az ikladi óvodát. Az általános iskola esetében még negatívabban fogalmaztak a válaszadók, sokan inkább más település oktatási intézményeit választották, külön kiemelték az aszódi Csengey és az ikladi iskola színvonalas oktatását is.

Galgahévíz esetében a bölcsődét kevesen értékelték, főként az alacsony férőhelyszámot emelték ki, mint negatív tényező, de a szolgáltatás minőséget jónak ítélték. Az óvodát illetően többen is pozitív véleményeket fogalmaztak meg, de volt olyan válaszadó, aki negatívabban vélekedik, illetve olyan is, aki másik településre hordja gyermekét. Az általános iskola esetében írt vélemények kiemelik a pedagógusok elkötelezettségét az iskola és diákok felé.

Galgamácsán a bölcsődével kapcsolatban kevesen írtak véleményt, valaki úgy gondolja, hogy megfelelő a színvonala, ahhoz mérten, hogy az óvoda biztosítja ezt a szolgáltatást. Ezzel szemben volt olyan válaszadó, aki egyáltalán nem is tud arról, hogy a településen működik bölcsőde, pedig van olyan korú gyermeke. Az óvodával kapcsolatosan többségében csak pozitív véleményeket fogalmaztak meg a biztosított foglalkozások és fejlesztő programok tekintetében is. Az általános iskolával, néhány negatív gondolat ellenére, ami nem az oktatás színvonalára irányult, meg vannak elégedve a válaszadók, az intézmény felszereltségét és a pedagógusok hozzáállását illetően is.

Hévízgyörk esetében kevesen véleményezték a helyi bölcsődét, de alapvetően jónak értékelték. Az óvodát sokan pozitívan ítélik meg, egy-két kivétellel mindenki elégedett, az óvónők segítőkész hozzáállását többen is kiemelték. Az iskola tekintetében sokan meg vannak elégedve a pedagógusokkal és az oktatás színvonalával. Az épület és környezetének elhanyagolt állapotát említették negatívumként, viszont sok programot rendeznek a gyermekek számára. A válaszadók között voltak olyanok, akik más településre, Gödöllőre és Aszódra járatják gyermekeiket.

Ikladon sincsen működő bölcsőde így az itt élők nem tudták értékelni. Az óvoda esetében a kéttannyelvű oktatást emelték ki, mint pozitív tényező. Negatív szempontként jelent meg az óvónők és dadák alacsony létszáma. Az általános iskola esetében eltérő véleményeket írtak, többségében meg vannak elégedve az oktatás színvonalával, azonban páran úgy gondolják az elmúlt évek során romlott. Ikladon is néhány válaszadó nem a helyi intézménybe hordja gyermekét.

Kartal tekintetében a bölcsődét magas színvonalúnak tartja a válaszadók többsége, illetve úgy gondolják, hogy az ott dolgozók tapasztaltak, nagy szakértelemmel rendelkeznek. A válaszadók között azonban volt olyan, aki Gödöllőre hordja a gyermekét. Az óvoda esetében már voltak negatívabb vélemények is, egyesek szerint az óvónők hozzáállása, illetve elhivatottságuk hagy kívetni valót maga után. Ennek ellenére magasabb volt azok aránya, akik színvonalasnak tartják az intézményt és a pedagógusokat pedig segítőkészek és megértőnek. Néhányan nem a település általános iskolájába hordják gyermekeiket, hanem gödöllői és aszódi intézményekbe. Akik rendelkeznek tapasztalatokkal vegyes véleményeket írtak, összességében jónak tartják az iskolát, vannak akik, teljesen meg vannak vele elégedve, azonban páran negatívumként fogalmazták meg a programok és szabadidős foglalkozások hiányát.

Turán a bölcsődét nagyon pozitívan értékelték, szinte mindenki, akinek odajárt a gyermeke teljes mértékben meg volt elégedve. Egyetlen negatívumként a kevés férőhely jelent meg, mivel, így korlátozott az intézmény igénybevehetősége. A településen két óvoda van, de mindkettő tekintetében szinte egyöntetű a megelégedettség a válaszadók részéről, jónak tartják a program lehetőségeket, valamint az óvónők és dadák elkötelezettségét. Az általános iskola már megosztóbb, van, aki inkább másik településre, egyesek Hatvanba hordják a gyerekeket. Más részről viszont az oktatás színvonalával nincs problémájuk a véleményezőknél, egyedül a tanárok hozzáállását tekintik kifogásolhatónak.

Vácegresen nem működik bölcsőde, az óvodáról jobbak a vélemények, de néhányan inkább Veresegyházra hordják át a gyerekeket, a lakótelepülésükön lévő kevésbé fejlett helyett. Vácegresen iskola sem található, a gyerekek a szomszéd településen részesülhetnek oktatásban, de ebben a tekintetben is többen Veresegyházán található intézményeket választják.

Versegen sincs még működő bölcsőde, viszont az óvodával kapcsolatban több pozitív véleményt is írtak, az intézmény modern, viszonylag jól felszerelt, és az óvónők nagyon elhivatottak. Az általános iskola tekintetében csak négy osztály működik a településen, így vannak olyan gyermekek, akik már az első osztályt inkább Aszódon kezdik meg. Alapvetően a válaszadók elégedettek az intézménnyel és a nyújtott oktatás színvonalával.

4.2. Aszód polgármesterével készített interjú eredményei

A kutatásaim részét képezte egy interjú is, amelyet a járásszékhely város, Aszód polgármesterével készítettem. A feltett kérdéseket a kérdőív által kapott adatok, valamint a hipotéziseim mentén fogalmaztam meg, ezeket a IV. számú melléklet tartalmazza. Az interjúban 4 tárgykört alakítottam ki, az elöregedésre, a szolgáltatások elérhetőségére, az ingázásra, valamint a város jövőképeire vonatkozóan. A polgármester válaszait ezek alapján csoportosítva szeretném ismertetni a továbbiakban.

4.2.1. Elöregedésre vonatkozó válaszok

A polgármestertől megtudtam az elöregedésre vonatkozó kérdések kapcsán, hogy véleménye szerint is a járáson belül az elöregedés a jellemző. Úgy gondolja, hogy a 2010-es évek óta változik egyre nagyobb mértékben a fiatal és idős népesség közötti arány, az idősebb korosztályok javára. Aszód tekintetében megemlítette, hogy közel két évtizede volt egy jelentősebb növekedés a fiatal generációk esetében, amikor az aszódi evangélikus gimnázium mögötti területek beépíthetővé váltak, sok fiatal család költözött akkor a településre. Az eltelt közel 20 év során nem volt hasonló mértékű beköltözés, amely jelentősen növelte volna a fiatal korúak arányát, és a polgármester úgy véli, hogy Aszód népessége tekintetében is egyre meghatározóbb lesz az elöregedés mértéke. Ennek ellenére úgy gondolja, hogy az országos átlaghoz viszonyítva az öregedés gyengébb a járáson belül, de ennek jövőbeni alakulását nem tudta meghatározni, véleménye szerint ennek a fő befolyásoló tényezője, hogy a népesség folyamatos cserélődésében mekkora arányt fognak majd betölteni a fiatal családok.

Azon települések tekintetében, amelyeken kiugró volt az elöregedés mértéke, véleménye szerint a Magyarfalu program sokat segített. Példaként említette a járáson belül Verseg esetét, amelyre tudomása szerint sok fiatal költözött ki az elmúlt évek során, növelve ezzel a településen a fiatal népesség arányát. Ennek ellenére meglátása szerint a járáson belül, talán a kisebb népességgel rendelkező települések azok, amelyek esetében jelentősebb mértékben megjelenik az elöregedés, például Vácegres esetében.

4.2.2. Szolgáltatásokra vonatkozó válaszok

Aszód járáson belül betöltött funkciói tekintetében, a polgármester véleménye az, hogy a város egyrészt betölti azokat a szerepeket, amelyekben járásszékhely városként helyt kell állnia, másrészt viszont vannak olyan szolgáltatások, amelyek nem csak a település lakosságára koncentrálnak. Az elsőre vonatkozóan példaként hozta fel a kormányablakot, mint intézményt, amely járási szinten nagyforgalmat bonyolít le nap, mint nap, bár Turán is található egy kirendeltség, de a központi szerepet az Aszódi tölti be javarészt a járásban élők tekintetében. Mások

számára is elérhető szolgáltatások esetében említette meg Aszód oktatási intézményeit, amelyek közül kiemelte a két gimnáziumot, és erre vonatkozóan elmondta, hogy egy nem rég végzett kutatás alapján az elmúlt 5 évben, külön-külön intézményenként, közel 90 településről jártak be a tanulók. A települések között természetesen magas volt az aránya a járás, illetve az azon kívül elhelyezkedő környező településeknek. A rendelő intézetet is megemlítette, mint nem csak a város lakosságára fókuszáló intézmény, amely bár nem terjed ki mindegyik településre a járásban, de úgy gondolja, hogy így is meghatározó szerepet tölt be és nem csak Aszód számára. Továbbá kiemelte a polgármester, hogy Aszód több olyan társulásban is részt vett, amely egyszerre több, akár a járáson belüli település összefogásával valósul meg. A múltra vonatkozóan vízi közmű társaságot hozta fel példaként, amely tekintetében Aszód központi szerepet töltött be, hiszen a városból indult ki a környező települések közművesítése. A jelen helyzet tekintetében, megemlített egy, a szociális szolgáltatások ellátása érdekében létre hozott társulást a környező települések között, amely már több éve működik, Ő a második elnöke, mint Aszód polgármestere. A központi szerepre vonatkozóan emelte ki a város közlekedési és tömegközlekedési szerepét, amelyre a vasút felújítása is pozitív hatást gyakorolt.

A járáson belül Aszód által nyújtott szolgáltatások tekintetében a polgármester kiemelte, a tavalyi évben megnyílt Lidl áruház jelentőségét. A településen, már azt megelőzően működő Penny market magas forgalmat bonyolított le országos viszonylatban is, bár a Lidl megnyitásával feltételezhető, hogy a forgalma kicsit visszaesett. Mindemellett a polgármester véleménye szerint, ebből arra lehet következtetni, hogy a járáson belül, illetve azon kívül is sokan járnak ezekbe az üzletekbe vásárolni hiszen, Aszód lakossága egymaga nem lenne képes két áruház megtartására. Ellenben az Aszódon található kisebb vállalkozások, üzletek szerepét és helyzetét már negatívabban fogalmazta meg, amelyek háttérében a Gödöllőn illetve Hatvanban is megtalálható Stop shop üzletek viszonylag olcsóbb és szélesebb kínálata is eredményez.

A város által nyújtott szórakozási lehetőségek, a polgármester véleménye szerint, nem tudják kielégíteni a járásban élők igényeit, mivel még a saját lakossága tekintetében is hiányosságokkal küzd. Ennek háttérében egyrészt infrastrukturális akadályok vannak, Aszód nem rendelkezik olyan terekkel vagy épületekkel, amelyek lehetővé tennék a többszáz fős, valamint az időjárástól független rendezvények megszervezését.

A polgármester azzal kapcsolatban, hogy Aszód nem tölt be elsődleges szerepet a járásban élők életében a szolgáltatások nyújtása terén, részben tudott csak egyetérteni. Meglátása szerint,

tényleg vannak olyan területek, amelyeknél a Város nem tölt be fontos szerepet, de mint járásszékhely nincs is olyan sok lehetősége, mint mondjuk egy megyei székhely esetében, sokkal kisebb, illetve kevesebb település tekintetében érvényesül. Más részről pedig úgy gondolja, hogy a lehetőségeihez mérten sok területen tud, nem csak a saját lakossága esetében szerepet vállalni.

A polgármestert is megkértem arra, hogy értékelje 1-től 6-ig terjedő skálán azokat a szolgáltatásokat, amelyeket a kérdőívben is lekérdeztem. A közösségi programokat 4-re értékelte, míg az egészségügyi szolgáltatások ezzel szemben 3-as értékelést kaptak. Az élelmiszerüzleteket értékelte a legpozitívabban, 6-ra, amelyben, nagyban befolyásolták az általa elmondottak az áruházakat illetően. A szórakozási lehetőségeket, pedig 2-re értékelte.

4.2.3. Ingázásra vonatkozó válaszok

A harmadik kérdés kör a munkalehetőségeket és az ingázást foglalták magukba. A munkahely teremtés tekintetében a polgármester, úgy fogalmazott, hogy Aszód nem rendelkezik szabad területekkel a jelentősebb gazdasági fejlődés tekintetében, a városnak nem lenne rá lehetősége, hogy például egy nagyobb ipari gyárat tudjon odavonzani. Ennek ellenére a városban már működik egy közép vállalkozásnak minősíthető gyár, amely, a mostani válságos helyzetet megelőzően, egy nagyobb léptékű fejlesztés megvalósítását tervezte, amely növelné a munkaerőigényét. A munkavállalók toborzását, nem csak a városban valósítanák meg, hanem kiterjedne az egész járás területére is.

Az Aszódi lakosságra munkavállalás szempontjából a kettőség jellemző, van egy jelentős része amely naponta ingázik Hatvan, Gödöllő valamint a Főváros irányába is. A polgármester úgy fogalmazta meg Aszód tekintetében a munkavállalók helyzetét, hogy nagyon sokan azok közül, akik a városban élnek, inkább az ingázást választják, és Aszód számára szükséges munkaerőigényt gyakran, főként a környező településeken élők töltik be. A jelenlegi helyzetben a polgármester kiemelte, hogy fontos szempontnak tarják a helyi vállalkozások működő képességének megtartását, valamint ehhez kapcsolódóan megemlített egy pest megyei pályázatot, amely a munkanélküliség mérséklésére törekszik, viszont ennek tartalmi részei még nem ismertek.

A munkavállalás tekintetében a polgármester még elmondta, hogy véleménye szerint a város lakossága nagyon változatos, ezt történelmi vonatkozásokkal is alátámasztotta. Az elmúlt évszázad során, több nagyobb vállalkozás is létrejött, majd idővel meg is szűnt a városban, viszont

mindegyik eredményezett egyfajta munkaerő áramlást, amely a népesség növekedésére is hatással volt. A folyamatos változások által Aszód népessége eltér a járásban lévő többi településtől, rájuk kevésbé jellemző a hagyományok őrzése, mint például Iklad esetében, ahol még mindig őrzik a sváb tradíciókat. A polgármester ezzel támasztotta alá, hogy az itt élő lakosság egy része kevésbé ragaszkodik a gyökereihez, a jobb munkalehetőségek érdekében nem csak az ingázást, de akár a költözést is könnyebben vállalja. Továbbá úgy gondolja, hogy a munkahely választás tekintetében a járáson belül is meghatározók a képzettségen belüli különbségek. A jobban kvalifikált munkaerő, a szakmunkások, illetve diplomások, a versenyképesebb munkabér érdekében távolabbi települések esetében is vállalják a napis szintű bejárást. A kevésbé kvalifikált munkaerő számára pedig Aszódon belül is van lehetőség, a fentiekben már említett gyár betanított munkaerőt is foglalkoztat.

4.2.4. A Város jövőképeire vonatkozó válaszok

A jövőkép meghatározását megelőzően a polgármester arra is választ adott, hogy milyennek látja Aszód jelenlegi hatását a környező településekre. Meglátása szerint az, hogy Aszód járásszékhely, ez lényegében többlet rangot, de elsősorban közigazgatási kötelezettségeket jelent, amiket biztosítani kell a járás településein élők részére, plusz potenciált viszont csak kismértékben biztosít. Véleménye szerint a város eddig nem gyakorolt nagy hatást a többi településre, viszont a jövőre nézve reméli, hogy ez változni fog. A múlt tekintetében Aszód több szempontból sem tudta kihasználni a lehetőségeket, egy részt 2018-ig pályázati szempontból Budapest és Pest megye összetartozása nem tette lehetővé a projektek megpályázását, valamint Aszód városi rangja miatt kimarad a Magyarfalú programból is. A polgármester reméli, hogy a jövőben Aszódnak több lehetősége lesz ezen a területeken is, és a saját fejlődésével, majd a környező településekre is hatást gyakorolhat.

A jövőre vonatkozó konkrét elképzelések tekintetében a polgármester nem tudott sokat mondani, mivel jelenlegi helyzet miatt egyelőre minden nagyon bizonytalannak tűnik. Inkább azokat a területeket, szükségleteket emelte ki, amely a járás településeit is érintik majd a jövőben. Elsőnek a közúthálózat fejlesztését emelte ki, mivel napi szinten halad át jelentős forgalom Aszódon, illetve ez a környező településekre is érvényes, például Kartal és Verseg elkerülő út funkciót is betölt esetenként. Az Aszódi rendelő intézet jövőbeni szerepére is kitért a polgármester, az országszerte érzékelhető orvos hiány miatt, bizonytalanná válhat az intézet fennmaradása, és ez majd a későbbiekben negatívan befolyásolhatja a Város helyzetét, az egészségügyi szolgáltatások elérhetőségét korlátozná.

A járásszékhely város jövőbeni lehetőségére és szerepére vonatkozóan, a polgármester a települések közötti együttműködésekben látja a lehetőségeket, viszont ezt az elmúlt évek történései jelentősen megnehezítették. Aszód lehetőségeit Budapest közelsége, a polgármester szerint pozitívan befolyásolná, egyes információk szerint akár az is megvalósulhat, hogy Budapest agglomerációs zónájának jelenlegi meghatározása módosul, és az Aszódi járást is magába fogja foglalni. A polgármester szerint, ha ez megvalósul, akkor sem fog jelentős változásokat eredményezni, mivel véleménye szerint Aszódon az ehhez szükséges feltételek már adóttak, az összeköttetés a város és Budapest között megfelelőnek tekinthető. Másrészt viszont úgy gondolja, hogy Aszód számára nem feltétlenül csak pozitív hatásokat eredményezne. Ahogy az előzőekben már felmerült a város nem rendelkezik sok szabad területtel, amely lehetővé tenné a népesség nagyszámú növekedését, illetve a polgármester meglátása szerint a település infrastrukturális ellátottsága a jelenlegi állapot fenntartására megfelelő, viszont ennél magasabb lakosság ellátását már nem tudná biztosítani.

4.3. Szekunder kutatás eredményei

Az adatbázisokból kigyűjtött adatokkal, főként a népesség összetételét szeretném megvizsgálni, minél több információhoz jutni a járásban élőkéről, valamint kérdőív által kapott eredményeket szeretném megerősíteni, vagy éppen rámutatni arra, hogy nem minden esetben reprezentatívak a kapott adataim. Az elsődleges célom a hipotéziseim mentén adatok gyűjtése és értelmezése, hogy minél teljesebb képet kapjak az Aszódi járásról és településeiről. Az elemzéséhez a KSH által közzétett adatokat gyűjtöttem össze, és ezek alapján végeztem különböző szempontok szerint a vizsgálataimat. Több egymást követő év adatait használtam fel, hogy a változásokat megfigyelve különböző tendenciákat, folyamatokat tudjak meghatározni.

4.3.1. Népesség változása

A Járast és településeit fentebb már bemutattam elhelyezkedésük, adottságaik és szerkezetük alapján, a következőkben a lakónépességre szeretném helyezni a hangsúlyt, a változásra, amely az évek során jellemezte mind járás szinten, mind pedig településenként.

Aszódi járás népességének változása (2000-2020)

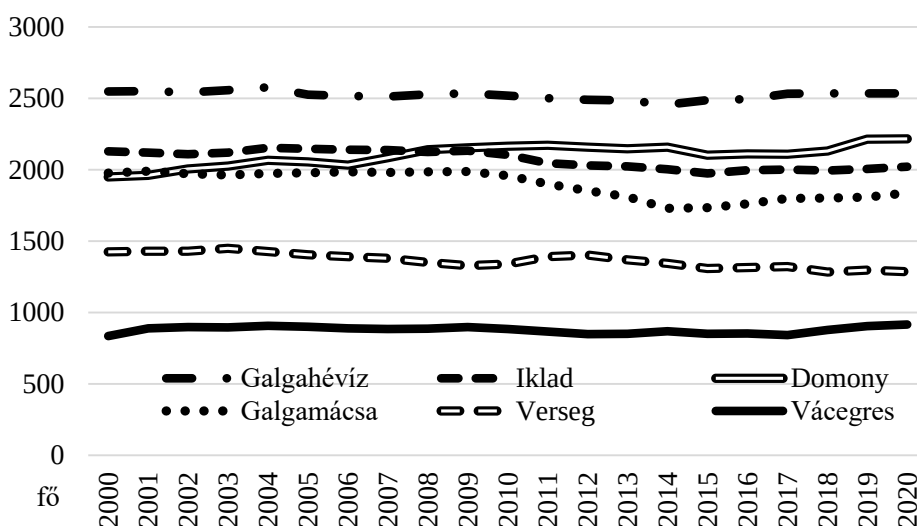
15. ábra- A járás népessége – forrás: TeIR, saját szerkesztés

A népességben bekövetkezett változások vizsgálatát azért tartom fontosnak, mert egy térség fejlettségéről ez alapján is lehet következtetéseket levonni. A 15. ábra diagramja az Aszódi járás népességének alakulását szemlélteti 2000 és 2020 között. A népesség alakulását 5 szakaszra lehet osztani, az első 2000-2004 közötti időszak, amikor a folyamatos növekedés volt jellemző.

A második szakasz 2006-ig tart, itt egy lassú, nem jelentős mértékű csökkenés figyelhető meg. A harmadik szakasz az előzőhöz képest kicsit tovább tart, 3 évet foglal magába, egy már lassabban növekedéssel, mint ami az első szakaszban volt. 2009 egyben a vizsgált időszaknak a csúcspontja, itt volt legmagasabb a népesség száma, közel 38 400 fő. A 4. szakasz 2009-2015 közötti időszak, itt folyamatos nagyszámú népesség csökkenés történt, közel 2000 fős eltérés van a szakasz kezdeti és záró éve között. Az 5. szakasz pedig 2015-től 2020-ig tart, a jelentős fogyást egy szintén jelentősnek mondható növekedés követte. A járás népességében a vizsgált időszak során folyamatos nagy volumenű változások láthatóak, a 2020-as népesség szám még távol áll a 2009-es év értékétől, de ha az időszak kezdeti és záró évét hasonlítjuk össze, akkor alacsony számú növekedés látható.

A települések népességének bemutatásánál, a túl sok adat miatt, célszerűnek tartottam két csoportot kialakítani. Az 16. és 17. ábra diagramjai mutatják ezeket az adatokat 2000-től egészen 2020-ig. A településeket a 2020-as népesség nagyságuk alapján rendeztem sorba, és osztottam két csoportba. Az első diagram mutatja a 3000 fő alatti népességű településeket, a második diagram pedig az a feletti népességűeket.

Az Aszódi járás 3000 fő alatti településeinek népessége (2000-2020)

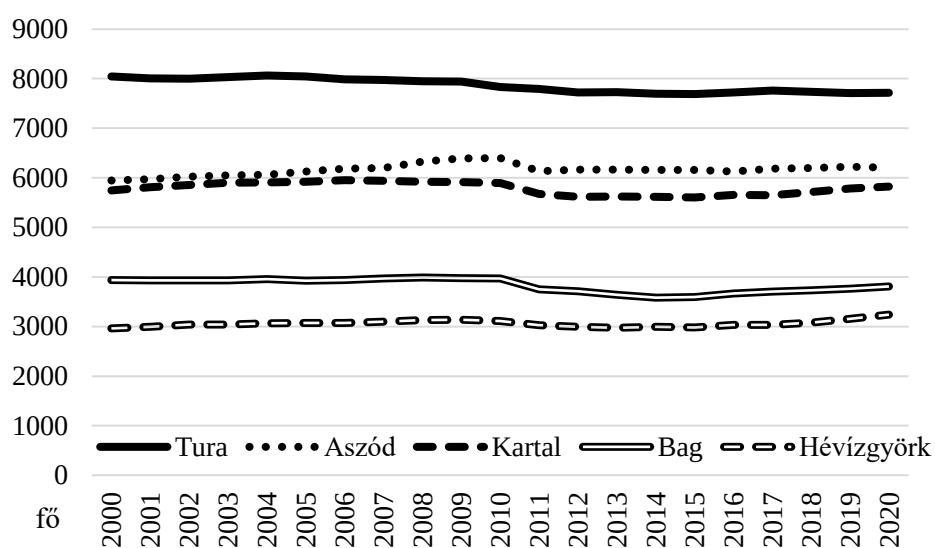

16. ábra- 3000 fő alatti települések népessége – forrás: TeIR, saját szerkesztés

A 16. ábra diagramján látható települések népességének változásában nem voltak olyan jelentős mértékű változások, mint ami a Járás tekintetében volt megfigyelhető. A legalacsonyabb népességgel Vácegres rendelkezik, az 1000 főt sem éri el. A település népességének változásai a vizsgált húsz év során nem mutatottak nagy eltéréseket, elmondható, hogy a vizsgált évek során nem voltak nagymértékű csökkenések és növekedések,

összességében a 2000-es és 2020-as évet összehasonlítva a lakosság száma növekedett. Ezzel szemben ez Versegre, a járás második legkisebb népesség számmal rendelkező településére, már nem mondható el. A vizsgált időintervallumban szintén a folyamatos kisebb mértékű pozitív és negatív változás egymásutánja volt a jellemző, viszont a 2000-es és 2020-as évet összehasonlítva, konstatálható, hogy a település népessége csökkent. Szintén a népesség csökkenése figyelhető meg Galgamácsánál is, bár 2014 óta alacsonyabb mértékben, de folyamatosan növekszik a népessége. Ikladra is elmondható ugyan az, mint Galgamácsára, az utóbbi években a népesség fokozatosan növekszik, de a 2000-es évhez képest, több mint 100 fővel csökkent a lakossága. A 3000 fő alatti települések közül Domonynál figyelhető meg a legnagyobb értékű változás. 2020-ban 2000-hez képest a népesség száma 268 fővel növekedett, és a diagramon is jól látható, hogy bár voltak olyan évek, amikor csökkent a népesség, de összességében a növekedése volt a meghatározó. A 16. ábrán lévő utolsó település Galgahévíz amelynek népessége a két évet összehasonlítva csökkent.

Az Aszódi járás 3000 fő feletti településeinek népessége (2000-2020)

17. ábra- 3000 fő feletti települések népessége - forrás: TeIR, saját szerkesztés

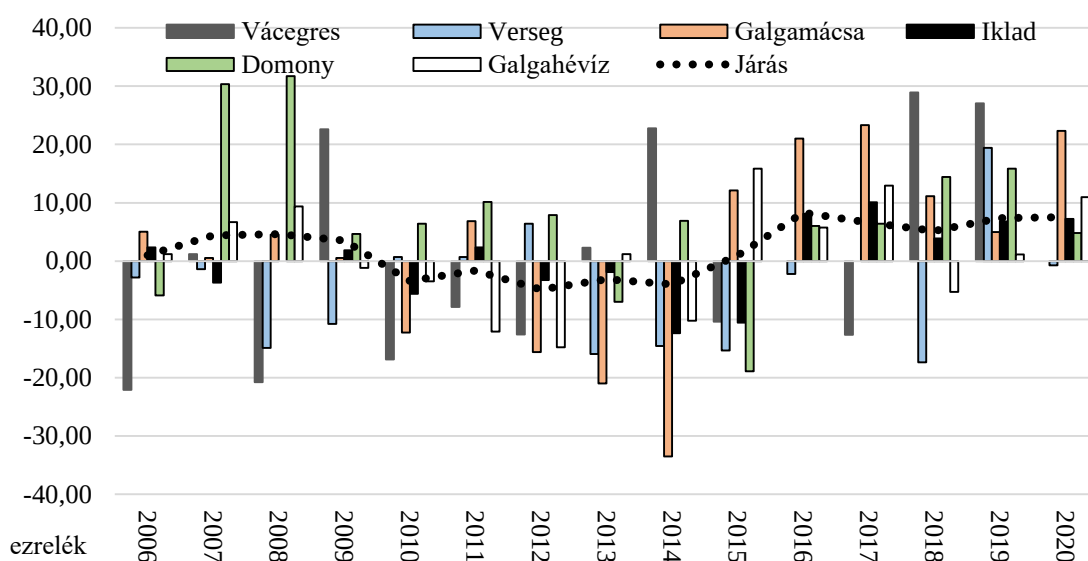
A 17. ábra diagramja a 3000 fő feletti települések népességének alakulását mutatja, amelyeknél hasonló tendenciák figyelhetők meg, mint az előző 6 településnél. Hévízgyörk esetében összességében a népesség növekedése látható, egy-két rövidebb időszakkal, amikor csökkenés volt, viszont 2020-ban rendelkezik az időszak legmagasabb népességszámával. Bag esetében a vizsgált időszak első felében a népesség alacsony számú növekedése, mondhatni stagnálása volta jellemző. Az időszak második felében a jelentősebb csökkenés figyelhető meg, majd ezt követi egy növekedés, de Bag 2020-as népessége 2000-hez képest alacsonyabb. Kartal a 3.

legnagyobb népességgel rendelkező település az Aszódi járáson belül. A vizsgált időszakban a folyamatos növekedés figyelhető meg az időszak első felében, és ezt követi egy rövidebben csökkenés, 2017-től viszont folyamatosan növekszik a Nagyközség népessége. Aszód, mint Járási székhely város a 2. legnagyobb népességgel rendelkező település. Aszódnál, hasonló tendenciát figyelhetünk meg, mint Kartal esetében, mindkét településnél, 2009-2010-ben van egy csúcspont, amelyet folyamatos növekedés előzött meg és jelentősebb csökkenés követ. Tura tekintetében egy-két pozitívabb időszakot leszámítva, a népesség csökkenése volt a jellemző.

4.3.2. Népesség változást befolyásoló tényezők

Az előző részben már kifejtettem, hogy a Járási illetve településeinek népesség hogyan változott a vizsgált időszakban. A továbbiakban ennek a háttérében álló tényezőket szeretném megvizsgálni és bemutatni azok változásait 2006 és 2020 között, a teljes Járásra és településekre vonatkozó tendenciák alapján. Akárcsak az előző két diagram esetében, a következőknél is népességszám alapján csoportosítva ábrázoltam a települések adatait. Mindemellett az I. és II. számú mellékletben megtalálható táblázatok tartalmazzák az adatokat, amelyek felhasználásával készítettem a diagramokat.

Aszódi járás és 3000 fő alatti településeinek vándorlási egyenlege (2006-2020)

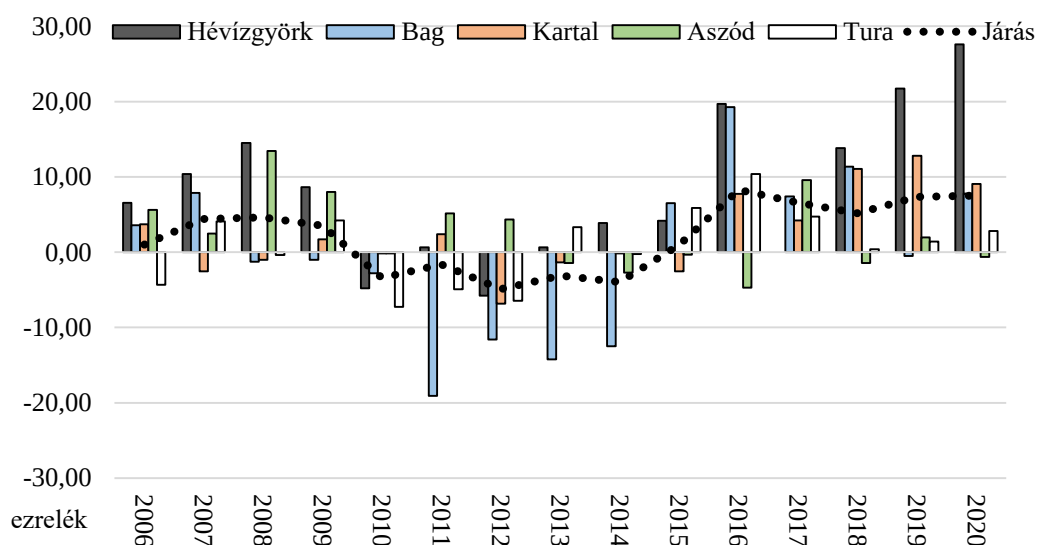

18. ábra - 3000 fő alatti települések vándorlási egyenlege - forrás: TeIR, saját szerkesztés

A 18. ábra diagramja az Aszódi járás és 3000 fő alatti népességgel rendelkező településeit mutatja vándorlási egyenleg szerint. A vonalak a települések értékeit szemléltetik, míg a pontozott vonal pedig a járási tendenciát. Vácegres esetében az időszak alatt magasabb volt az elvándorlás mértéke az odavándorláshoz képest. 2018 és 2019 rendelkezik a legpozitívabb értékekkel a település tekintetében, mindkét érték megközelíti a 30 ezreléket, ehhez képest 2020-

ban a vándorlási egyenleg 0 ezrelék volt, az elvándorlások és odavándorlások aránya megegyezett. Verseg esetében is az elvándorlás volt a meghatározóbb a vizsgált években, az utolsó években figyelhető meg a legjelentősebb változás, a 2018-as adatig szinte folyamatosan negatívak az értékek, viszont a 2019-es érték majdnem 40 ezrelékkal magasabb, az odavándorlások aránya jelentősen növekedett. A 2019-es fellendülés egyszeri esetként jelenik meg, 2020-ban újra meghaladják az elvándorlások az odavándorlások arányát. Galgamácsa egyenlege pozitívabban alakult az időszak során az előző két településhez képest, 2015-től folyamatosan pozitív előjelű a vándorlási egyenleg, többen költöznek be a községbe, mint el. Iklad akárcsak Galgamácsa jól tükrözi a járási tendenciát, és 2016-tól szintén pozitívak az értékei, viszont nem olyan jelentős mértékben. Domony tekinthető a legkedveltebbnek a diagramon a vándorlási egyenleg alapján, mivel mindössze 3 olyan év van ahol az elvándorlások aránya volt a magasabb és negatív a látható érték. Galgahévíz vándorlási egyenlege az időszak során többségében negatív volt, viszont az utolsó egymást követő két év adata az odavándorlások arányának erősödését jelzi.

Aszódi járás és 3000 fő feletti településeinek vándorlási egyenlege (2006-2020)

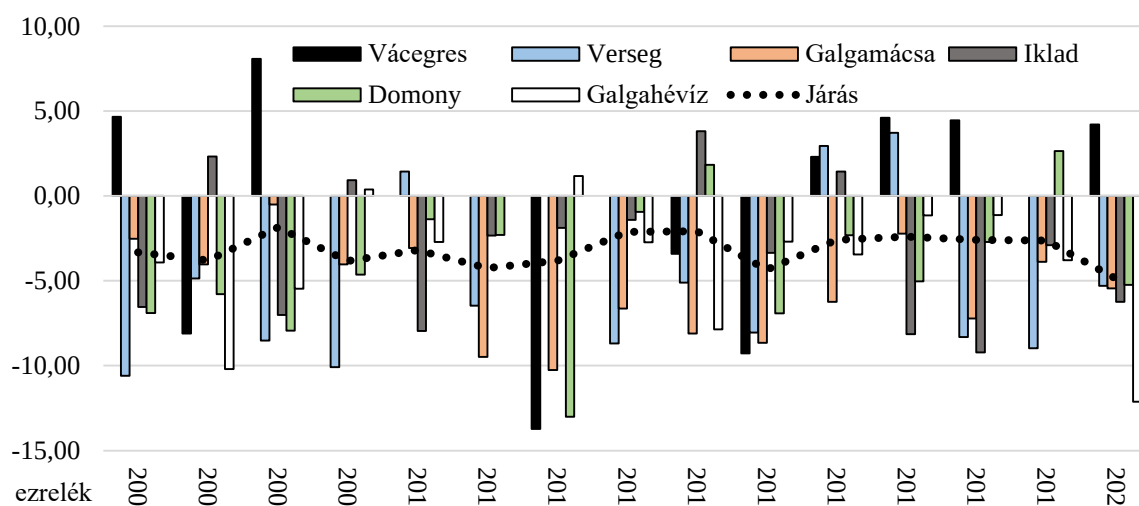
19. ábra - 3000 fő feletti települések vándorlási egyenlege - forrás: TeIR, saját szerkesztés

A 19. ábra diagramja az Aszódi járás és 3000 fő feletti népességgel rendelkező településeit mutatja vándorlási egyenleg szerint. Hévízgyörk esetében a vizsgált időszakra odavándorlások mértékének növekedése és az elvándorlások csökkenése volt jellemző többségében. 2018-tól pedig folyamatosan évről évre növekszik a vándorlási egyenleg értéke. Bag tekintetében 2008 és 2014 között az elvándorlások száma folyamatosan meghaladta az odavándorlásokét, viszont 2015-től, a 2019-es év kivételével pozitívak a vándorlási egyenleg értékei. Kartal egyenlege 2006 és 2015 között java részt negatív, 3 évet leszámítva az elvándorlások aránya magasabb

volt. 2015-től viszont mindegyik évben a vándorlási egyenlege pozitívan alakult. Aszód esetében a vándorlási egyenleg tendenciája az előző településekhez viszonyítva ellentétesnek mondható, 2006 és 2012 között folyamatosan pozitívak voltak az értékek, ezt követte 2016-ig egy negatív időszak, majd az utolsó négy évben egymást váltják a pozitív és negatív adatok. Tura tekintetében 2015-től az odavándorlások aránya folyamatosan meghaladta az elvándorlásokét, az időszakot megelőzően viszont nem figyelhető meg ilyen mértékű folyamatosság.

A járásra vonatkozó vándorlási egyenleg értékei a vizsgált időszak alatt 10 és -5 ezrelék között mozogtak. 2010 és 2015 között volt negatív értékű ez egyenleg, az elvándorlások aránya folyamatosan meghaladta az odavándorlásokét, ellenben a negatív időszakot követően folyamatosan magasabb a járásba beköltözők aránya.

Aszódi járás és 3000 fő alatti települései a természetes szaporodás alakulása alapján (2006-2020)

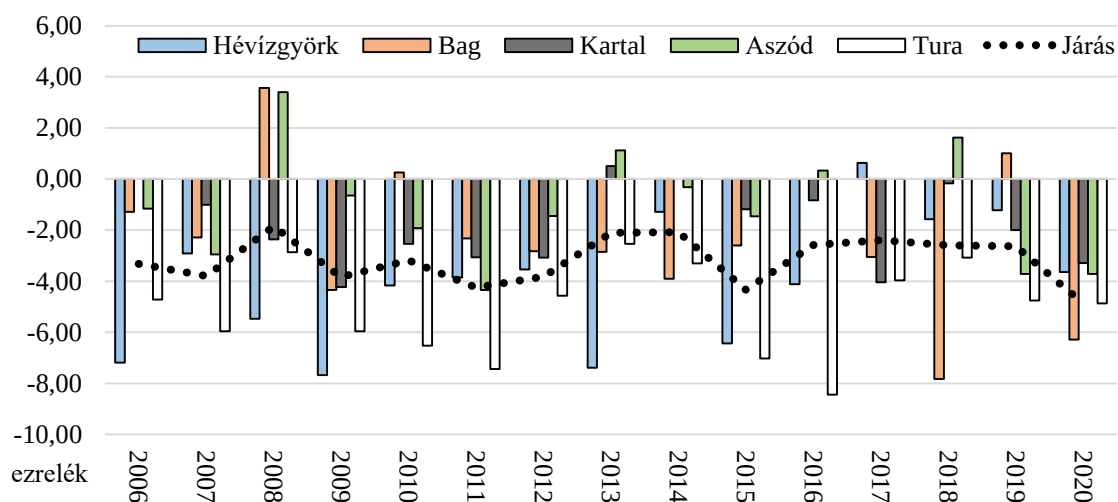

20. ábra - 3000 fő alatti települések természetes szaporodás alapján - forrás: TeIR, saját szerkesztés

A 20. ábrán látható diagram az Aszódi járás és 3000 fő alatti népességgel rendelkező településeit mutatja természetes szaporodás alakulása szerint. Akárcsak az előző két diagram esetében, itt is az oszlopok mutatják a települések, a pontozott vonal pedig a Járássra vonatkozó értékeket. A vizsgált időszak során a 3000 fő alatti települések tekintetében főként negatívak voltak az értékek, vagyis a halálozások aránya meghaladta a születéseket. A diagramon Vácegres rendelkezik a legtöbb pozitív előjelű értékkel, 2016-tól az élve születések aránya folyamatosan meghatározóbb volt. Verseg tekintetében 3 év kivételével a természetes szaporodás értékei jellemzően negatívak voltak. Galgamácsa esetében a vizsgált időszak során minden évben

a halálozások aránya meghaladta a születéseket, ezek mértéke -0,5 és -10 ezrelék között változott. Iklad kevésbé negatív, viszont mindössze csak 4 olyan év volt, amikor a születések aránya volt a domináns. A diagramon Domonynál is az esetek többségében negatív volt természetes szaporodás értéke, 2012-ben volt a legmagasabb a halálozások aránya születésekhez képest, -13 ezrelék. Galgahévíz esetében is javarészt negatív értékek figyelhetők meg, 2013-tól folyamatosan a halálozások aránya volt a meghatározóbb.

Aszódi járás és 3000 fő feletti települései a természetes szaporodás alakulása alapján (2006-2020)

21. ábra - 3000 fő feletti települések természetes szaporodás alapján - forrás: TeIR, saját szerkesztés

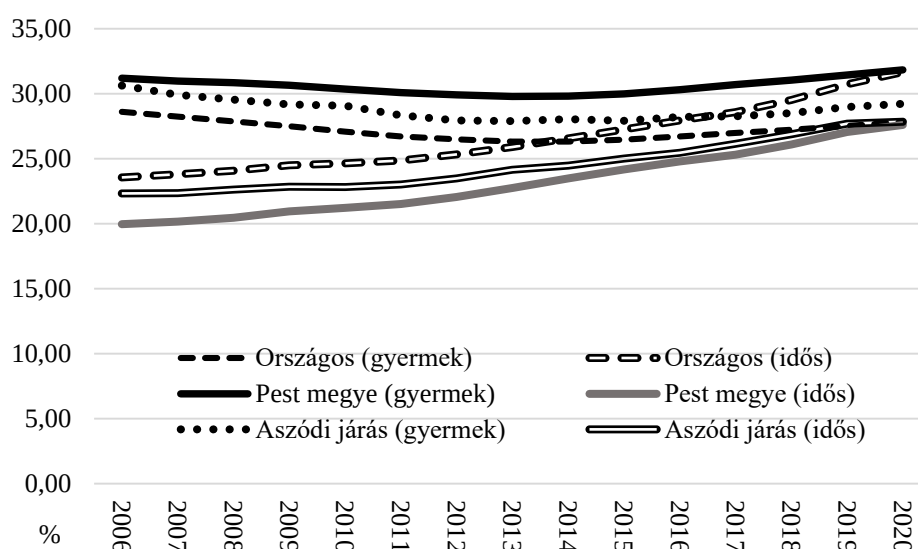
A 21. ábrán látható diagram az Aszódi járás és 3000 fő feletti népességgel rendelkező településeit mutatja természetes szaporodás alakulása szerint. A vizsgált időszak során a 3000 fő feletti települések esetében is többségében negatívak voltak az értékek. A diagramon Hévízgyörk a 2017-es év kivételével, mindegyik év tekintetében negatív természetes szaporodással rendelkezik, a halálozások aránya nagyobb volt, mint a születéseké. Bag hasonlóan negatív, mint Hévízgyörk, 2018-ban volt a legnagyobb a halálozások aránya a -8 ezreléket is megközelítette, viszont 3 év tekintetében is rendelkezett pozitív adattal. Kartal hasonló Hévízgyörkhöz, egyedül 2013-ban volt pozitív értékű a természetes szaporodás, a többi évben 0 és -5 ezrelék között alakultak az értékei. A 3000 fő feletti települések között Aszódnak volt a legtöbb olyan éve a vizsgált időszakban, amikor pozitív volt az előjel, ezek közül a 2008-as a 4 ezreléket is meghaladta. A többi év negatív, és ezek közül is az időszak két utolsó évében volt a legmagasabb a halálozások aránya. Tura ugyanolyan tendenciát mutat, mint a 3000 fő alatti településeknél Galgamácsa, mindegyik vizsgált évben negatív az érték, a halálozások aránya folyamatosan meghaladta az élve születéseket.

A járásra vonatkozó természetes szaporodás, egyik évben sem mutat pozitív értéket, mind-egyikben meghaladja a -2 ezreléket. 2020-ban volt a legnegatívabb a járáson belül természetes szaporodása értéke, megközelítette a -5 ezreléket.

4.3.3. Korcsoportok szerinti vizsgálat

A következő diagramok esetében korcsoportok szerinti adatokat dolgoztam fel, amelyek tekintetében eltértem a megszokott csoportosítástól. A fiatalkorúak esetében az általános 0-14 éves korosztály helyett 0 és 17 év között határoztam meg ezt a kategóriát. A döntésemet egyrészt befolyásolta a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 45. § (3) bekezdése, amely így szól, „A tankötelezettség annak a tanévnek a végéig tart, amelyben a tanuló a tizenhatodik életévét betölti.” (CXCV. törvény, 2011, 45. § (3)). Ebből kifolyólag úgy vélem egy, még tanköteles személy nem minősülhet munkavállalónak, hiszen ideje nagy részét az iskolában tölti, munkavégzésre csak korlátozottan van lehetősége. Döntésemet befolyásoló másik ok, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény, amelynek 2:10. § [A kiskorúság] (1) bekezdése meghatározza a következőt, „Kiskorú az, aki a tizennyolcadik életévét nem töltötte be. A kiskorú a házasságkötéssel nagykorúvá válik.” (V. törvény, 2013, 2:10. § (1)). Ennek értelmében egy 17 éves személy még kiskorúnak minősül, törvény szempontjából még nincsenek olyan kötelezettségei, mint a munkavállalók többségének. Az előbb ismertetett szempontok alapján döntöttem úgy, hogy a fiatalkorúak kategóriába sorolom a 0-17 év és a munkavállalókhoz pedig a 18-64 év közöttieket, az általában használt 0-14 és 15-64 csoportok helyett.

Aszódi járás eltartottsági ráta szerinti összehasonlítása Országos és Pest megyei adatokkal (2006-2020)

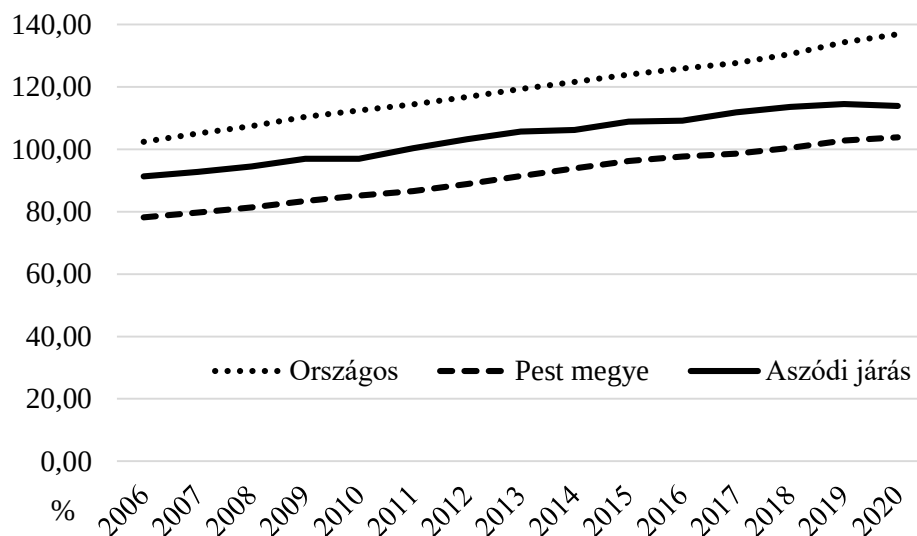
22. ábra - idős és gyermeknépesség eltartottsági ráta - forrás: TeIR, saját szerkesztés

A 22. ábra diagramja gyermeknépességre és időskorú népességre vonatkozó eltartottsági ráta alapján hasonlítja össze az Aszódi járás helyzetét a Pest megyeivel és az Országossal 2006 és 2010 között. Az értékek nemcsak az mutatják meg, hogy a fiatal és idős népesség aránya munkavállalók mekkora részét terheli le, hanem az adott területen belül egymáshoz viszonyított arányukat is láthatjuk, viszont erre nem fogok kitérni, ezt majd a későbbiekben az öregedési index tekintetében részletesen kifejtem.

A vizsgált időszakban az eltartottsági ráta alakulását tekintve Pest megye gyermeknépességre vonatkozó értékei a legegyenletesebbek, valamint a legmagasabb értékeket képviselik mindegyik évben. Pest megyén belül a gyermekek eltartása nagyobb arányban valósul meg, mint az idős népesség tekintetében. Az időskorú népességre vonatkozó ráta Országos viszonylatban, 2006 óta folyamatosan emelkedik, vagyis évről évre egyre jelentősebb az idős népesség eltartottságának mértéke. 2020-ban már megközelíti Pest megye gyermeknépességre vonatkozó értékét. Az országos érték a fiatalokra vonatkozóan ezzel szemben a vizsgált időszakban folyamatos csökkenést mutat, 2020-ban az értéke megközelíti a Pest megye, illetve az Aszódi járásra vonatkozó időskorú népesség eltartottsági rátáját. Az Aszódi járás mind két eltartottsági ráta esetében a Pest megyei és az országos között alakult az időszak során. A gyermeknépességre vonatkozóan az érték a 2006-os évtől egészen 2017-ig folyamatosan csökkent, ezt követően figyelhető meg egy alacsonyabb ütemű növekedés. Az időskorú népesség esetében ugyan úgy a folyamatos növekedés figyelhető meg, mint a többi két kategória tekintetében.

A következő 3 előrejelzési indexre vonatkozóan a megszokott korcsoportokat használtam, a 65 év felettieket viszonyítottam a 0-14 év közöttiekhez.

Aszódi járás öregedési index szerinti összehasonlítása Országos és Pest megyei adatokkal (2006-2020)

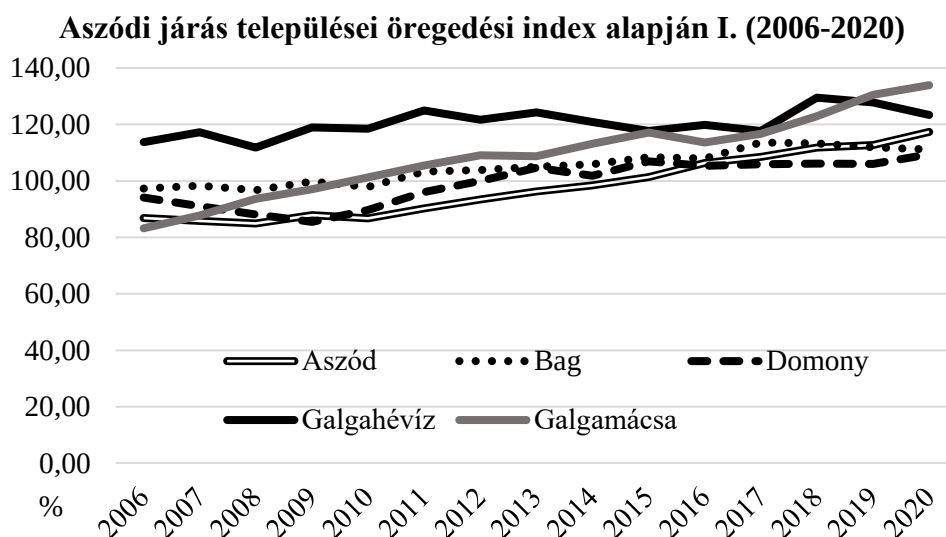

23. ábra - A járás előregeredési index szerinti összehasonlítása - forrás: TeIR, saját szerkesztés

A 23. ábra diagramja az öregedési index alapján hasonlítja össze az Aszódi járás helyzetét a Pest megyeivel és az Országossal 2006 és 2010 között. Első ránézésre látható, hogy mindegyik kategória esetében a vizsgált időszak során, folyamatosan az értékek növekedése volt a jellemző.

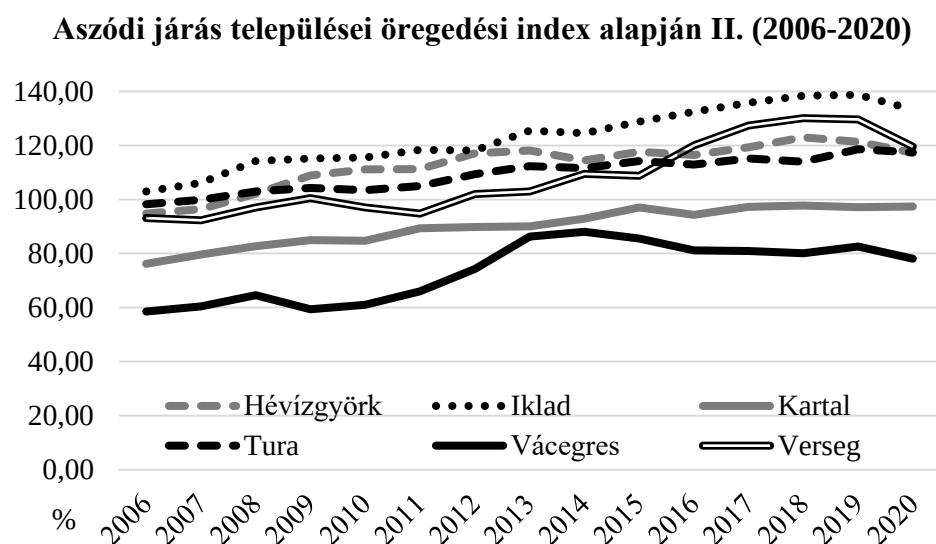
A vizsgált időszakban az öregedési index az Országos adatok tekintetében volt a legmagasabb. 2006 és 2020 között száz fiatalokúra jutó idősök száma folyamatosan meghaladta a 100%-ot, az idősök aránya magasabb a fiatalokéhoz képest. Az Aszódi járás az öregedési index tekintetében is, a másik két kategória értékei között mozgott. 2011- et követően az idősök aránya meghaladja a fiatalokét a járásban is. A Pest megye tekintetében a legalacsonyabbak az értékek, az idősök aránya csak az utolsó 2 vizsgált évben haladta meg a fiatalokét.

A következő diagramokon a járás településeit, a dolgozatomban már többször is alkalmazott csoportosítástól eltérően fogom ábrázolni. A diagramokon ábrázolt településeket név sorrendbe rendeztem.

24. ábra – Aszódi járás települései öregedési index alapján I. - forrás: TeIR, saját szerkesztés

A 24. ábra diagramja az Aszódi járás településeit mutatja be az öregedési index alakulása szerint. A vizsgált időszakban megfigyelhető, hogy szinte mindegyik településen folyamatosan növekedett az öregedési index értéke és 2015-től mindegyiknél az idősek aránya meghaladja a fiatalokét. Galgamácsánál a legintenzívebb a változás, mivel 2006-ban még az egyik legalacsonyabb értékkel rendelkezett, viszont az utolsó évben nála a legjelentősebb az előregedés. Galgahévíz annyiban különbözik a többi településtől, hogy népességére a vizsgált időszak elején is az előregedés volt a jellemző, és nem csak a végén.

25. ábra – Aszódi járás települései öregedési index alapján II. - forrás: TeIR, saját szerkesztés

A 25. ábra diagramján az Aszódi járás települései láthatóak az öregedési index alakulás alapján. Az előző diagramhoz hasonlóan szintén a növekedés figyelhető meg, mindegyik településnél a vizsgált időszakban. Iklad az egyedüli olyan település a diagramon, amelynél mindegyik

évben az idősek aránya meghaladta a fiatalokét, illetve a legmagasabb értéket képviselte az öregedési index. Kartal és Vácegres az a két település, ahol az idősek aránya egyik évben sem haladta meg a fiatal népességét. Hévízgyörk, Tura és Verseg népességére az időszak kezdetén még nem volt jellemző az előregedés, de a folyamatos növekedés hatására 2020-ban már 100 fiataikorúra közel 120 időskorú jutott.

Összességében a két diagram alapján elmondható, hogy a Járás tekintetében 2 olyan település van, ahol a népességre nem jellemző az előregedés, Kartal és Vácegres. A többi településen az idősek aránya a magasabb a fiatalokhoz képest, illetve Galgamácsa és Iklad esetében 2020-ban, ez az érték kimagasló.

5. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

Ebben a fejezetben a primer és a szekunder kutatásaim eredményeiből levont következtéseimet szeretném bemutatni a hipotéziseim mentén, majd megfogalmazom javaslataimat a következtetéseim alapján.

5.1. Előregedés mértéke

Az **első hipotézisem** az volt, hogy „Az Aszódi járáson belül az előregedés a jellemző”. Hipotéziseim igazolásához mindhárom kutatási módszerem eredményeit segítségül hívtam.

A kutatási eredményeimből azt a következtetést vontam le, hogy az előregedés országos szinten évről évre egyre jelentősebb mértékben jelen van, viszont Pest megyén belül ez még alacsonyabb mértékű. Az első kutatási kérdésem azt foglalta magába, hogy az Aszódi járáson belül jelentős az előregedés mértéke. Az Aszódi járás esetében meghaladja a Pest megyei átlagot, az **országoshoz képest alacsonyabb az öregedési index és az idősnépesség eltartottsági rátája is**. Járás szinten az előregedés mértéke jelentős, a szekunder kutatások alapján a járás népességére összességében az előregedése a jellemző, település szinten ez alól csak Kartal és Vácegres kivétel.

A **kérdőíves kutatások** által levont következtetéseim, hogy a fiatalnépesség számára nincsenek megfelelő lehetőségek ahhoz, hogy őket az Aszódi járáson belül lehessen tartani. A polgármester által készített **interjú** szintén alátámasztotta azt megállapítást, hogy a szórakozási lehetőségek terén Aszód sem képes megfelelő színvonalat nyújtani. Továbbá a járáson belüli településeknek javarészt vidékies szerkezetük van, központban a templom és körülötte helyezkednek el az alapvető szolgáltatások. Ezeken a településeken, a közösségi programok főként a múlt hagyományainak őrzésére terjednek ki, például a szüreti felvonulások. A járásban kevés az olyan település, amely ezeken túl más nagyobb volumenű programokat is tudna szervezni, illetve ezek tekintetében is az anyagi korlátok miatt, a rendezvények nem tudják egyaránt biztosítani a szórakozási lehetőségeket a különböző korosztályok számára. Aszód polgármestere is a több száz fős programok szervezésére vonatkozóan infrastrukturális hiányosságokra hivatkozott, hogy maga a járásszékhely város sem rendelkezik olyan szabad téri vagy zárt területekkel és épületekkel, amelyek ezeket lehetővé tennék.

A fiatal családok számára nyugodtabb környezetet tudnak biztosítani a járás települései a gyermekvállaláshoz, viszont az ott elérhető **oktatási intézmények színvonala** nem mindenki

számára elfogadható. Esetükben vannak olyanok, akik a járáson belül is megtalálják számításait, viszont a válaszadók között voltak, akik a gyermekeik jobb oktatásban való részesítése érdekében a Budapesthez való közelebb költözést tartották a megoldásnak.

A következtetéseim alapján az **alábbi javaslatokat fogalmaznám meg** a járáson belüli elöregedés növekedésének mérséklésére vonatkozóan, a települések tekintetében törekedni kell a fiatalok és fiatal családok megtartására. Ahogy Aszód polgármester is említette, a **Magyar-falu program** elősegítette a járáson belül is, több településnek a népesség növekedését, viszont úgy vélem, hogy szükséges lenne olyan konkrét intézkedésekre is, amelyek hatására, a későbbiekben sem éreznék a szükségét az elköltözésnek a nem megfelelő körülmények miatt. A járáson belüli települések, főleg a mostani helyzet hatására, ahogy erre Aszód polgármestere is felhívta a figyelmemet, korlátozottak anyagi tekintetben, de véleményem szerint erre megoldást jelenthet, a **települések közötti együttműködés**. Egy olyan projekt megvalósítása, amely a kisgyermekes családok számára biztosítana több minőségi programot, nem mindegyik település lenne képes ezt egyedül megvalósítani, de közösen talán lehetne rá lehetőségük.

5.2. Ingázás

A szakirodalmi és kutatási eredményeimre alapozva szeretném bemutatni a második hipotézisemet, „Az Aszódi járás népességére az ingázás a jellemző, főként a főváros, Pest megyén belüli nagyobb városok, valamint Hatvan irányába”. A két primer kutatásom, a kérdőív és az interjú terjedt ki ennek a vizsgálatára.

A kérdőív alapján arra a megállapításra jutottam, hogy az Aszódi járás tekintetében főként **napirendszerűségű ingázásról** beszélhetünk, ezt támasztja alá a megkérdezett munkavállalók válaszai is, esetükben a **Járáson kívüli munkahelyek voltak nagyobb arányban, viszont a járás települései közötti ingázás is jelentős**. Azok esetében, akiknek nem a járásban van a munkahelyük, náluk Budapestnek jelentős a szerepe, de Gödöllő is meghatározó a járásban élők tekintetében. Az utazás időtartamára vonatkozóan az állapítható meg, hogy aki a járáson kívül dolgozik vállalja a napi szintű minimum 30 perces eljutási időt. Továbbá tekintetükben azt a következtetést is le lehet vonni, hogy ebbe a kategóriába tartozó kitöltők jelentős része személygépjárművel közlekedik, és számukra ez maximum másfél órás utazási időt eredményez, míg akik a tömegközlekedést választják esetükben akár a 2 órát is meghaladhatja. A közlekedésre vonatkozóan Aszód fejlesztési programjában, a várost közlekedési szempontból centrumként jelölték meg, a rajta keresztül haladó jelentős forgalom miatt. Aszód polgármester is ezt támasztotta alá a vele készített interjúban, hogy napi szinten kétszer is felerősödik a forgalom

a város főútján, valamint kiemelte a tömegközlekedési eszközök jelentőségét is, a vonat és busz járatok szerepét. A járáson belüli ingázás tekintetében magának a járásszékhely városnak is meghatározó a szerepe, de mellette még Tura illetve Bag is nagyobb arányban van jelen a népesség foglalkoztatásában. Erre vonatkozóan a polgármester azt fejtette ki, hogy Aszód szabad területek miatt korlátozott gazdasági téren, csak a már régebb óta ott lévő vállalkozások, gyárak fejlesztésével valósulhat meg nagyobb foglalkoztatás.

A **tanulók és hallgatók** esetében, csak a gimnáziumba járok tekintetében merülhetett fel Aszód, mint oktatási intézmény helye. A kérdőív válaszai alapján arra a következtetésre jutottam, hogy arányában a középiskolások jelentős része is járáson kívüli ingázást választja, a magasabb színvonalú és más szakirányú oktatási intézmények miatt, és ezért hajlandóak vállalni akár a két órát is meghaladó utazási időt. Az Aszódi intézményeknél a közelség motiválja leginkább a tanulók választását a járáson belül, viszont a polgármester elmondása alapján, nem csak a járásban élők számára meghatározóak a város gimnáziumai, egy kutatásra alapozva említette meg, hogy 90 településről járnak be a tanulók. Felsőfokú oktatási intézmény nem található a járásban, viszont az itt élő fiatalok legnagyobb arányban Budapesti egyetemeken tanulnak, és az oktatás színvonala, valamint a szakirány miatt szintén, akár a 2 órás utazást is vállalják.

A következtetések alapján megfogalmazott **javaslatom** a járáson belüli tömegközlekedésre vonatkozik. Úgy gondolom a járás valamennyi településéről jól biztosítottak a közlekedési lehetőségek Budapest irányába, ezt az ingázást választó válaszadók magas arányából is következtethető. Ennek ellenére a saját meglátásom, hogy a járáson belül több tömegközlekedési lehetőség is biztosított, amelyek többsége Aszódon központosul, ellenben ezek elérhetősége a járáson belül településenként eltérő. Ehhez kapcsolódóan a járás települései közti közlekedési lehetőségek színvonala sem minden esetben kielégítő, nem mindegyik településről megoldható az átszállás nélküli tömegközlekedés. Ezek alapján a javaslatom, nem a járatszám növelésére terjed ki, hiszen néhány közlekedési vonalon nem jelentős a forgalom, viszont úgy gondolom Aszód központi szerepét erősíthetné, ha a **járatok rendszerezettebbek lennének**, ügyelve az átszállások közötti várakozási idő lehetőség szerinti minimalizálására.

5.3. Szolgáltatások

A szakirodalom és a kutatásaim eredményeit szeretném bemutatni az utolsó hipotézisem tekintetében, „A szolgáltatások nyújtása terén Aszód nem tölt be elsődleges szerepet az itt élők életében”. Szintén a két primer kutatásom, a kérdőív és az interjú terjedt ki ennek a vizsgálatára.

A **kérdőíves kutatás** adatai alapján azt a következtetést vontam le, hogy a válaszadók összességében **nincsenek teljes mértékben megelégedve a járás települései által nyújtott szolgáltatások színvonalával**. Az első hipotézisem tekintetében már megjelent a szórakozási lehetőségek hiánya, itt most a szolgáltatásokra vonatkozóan még nagyobb hangsúlyt fektetnék erre, hiszen a kérdőív válaszadóinak 53% értékelte a skálán 1-re az ezzel való megelégedettségét. Továbbá a szórakozási lehetőségek igénybevételének helyeként, a kitöltők 62%-a jelölte meg Budapestet, ez alapján lehet arra következtetni, hogy a Főváros által nyújtott széleskörű lehetőségeket, a járáson belül nem csak a fiatalabb korosztály veszi igénybe, hanem valószínűleg a kisgyermekes családok számára is több megfelelő programot biztosít. Itt is megemlíteném, hogy az interjú során a polgármester is egyetértett a város hiányosságaival ezen a téren, viszont véleménye szerint is, több olyan tényező befolyásolja ezt, ami miatt a közeljövőben nem lehet ezen a területen nagymértékű pozitív változásokra számítani. A kérdőív valamint az interjú alapján, egyértelműen a legpozitívabbnak mondható, a többihez képest legjelentősebb megelégedettséget képviselő szolgáltatás a településeken belül is, az élelmiszerüzletek. Polgármester úr elmondása alapján, a járásszékhely településen található két áruház jelentős forgalmat bonyolít le, valamint a kérdőív is ezt támasztja alá, a válaszadók legnagyobb arányban azt jelölték meg, hogy Aszódon, illetve a saját településeiken veszik igénybe ezt a szolgáltatást. A közösségi programokkal és egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatban, az a meglátásom, hogy többé-kevésbé átlagosnak tekinthető az ezekkel való megelégedettség a járáson belül. Az igénybevétel helye alapján a közösségi programok, illetve az egészségügy tekintetében a házi orvosi ellátásnál magasabb színvonalú szolgáltatások esetében elmondható, hogy Budapesten veszik nagyobb arányban igénybe ezeket a válaszadók. Azonban a kérdőívet kitöltők, a házi orvosi ellátást legnagyobb arányban a saját településükön veszik igénybe. A közösségi programok tekintetében, viszont még meghatározó azok aránya is, akik a saját településükön veszik igénybe, és ennek tekintetében feltételezem, hogy főként a települések hagyományos évenként megrendezett programjaira asszociálnak, mint például a szüreti felvonulás, vagy a búcsú. A kérdőív alapján a székhely város tekintetében az a következtetés vonható le, hogy az ott élők javarészt csak a szórakozási lehetőségeket hiányolják, a többit többségében megfelelőnek tartják. A kisebb lakosság számmal rendelkező Községekben, elsősorban a településen elérhető helyi kisboltokat véleményezték negatívan, az alacsony kínálat és magas árak miatt, ilyen például Vác-egres, Verseg vagy Domony is.

Az oktatási intézményekkel való településenkénti megelégedettséggel kapcsolatosan azt a következtetést tudtam levonni, hogy nagyon szélsőségesek a járáson belül egyes településeken

a vélemények. Domony és Bag esetében az óvoda és az általános iskola színvonalát, többen is nehezményezték, ami egyrészt a nevelők, tanítók helyzetére, valamint a település sajátosságaira irányultak. Más részről volt olyan válaszadó, aki a térség legjobb intézményeként jellemezte, például a Bagi óvodát, ez alapján úgy vélem levonható az a következtetés, hogy maga a szülők értékrendje, elvárásai is befolyásolják mennyire tartják megfelelőnek a települések intézményeit.

A következtetéseim alapján az alábbi **javaslatokat** fogalmaznám meg Aszód szolgáltatások nyújtásában betöltött szerepével kapcsolatban, a város, járásban betöltött központi szerepének erősítése érdekében **a települések közti tömegközlekedés jelentőségének erősítése**. Az ingázással kapcsolatban is már felmerült ez a javaslatom, de ebben az esetben a szolgáltatások igénybevételének növekedését szolgálná. A kérdőív válaszai alapján Vácegres tekintetében senki nem jelölte meg Aszódot, az itt élő válaszadók számára Veresegyház tölti be azokat a szerepeket, amiket az Aszódi járás többi települése esetében Aszód képvisel. Veresegyházra közvetlen busz járat közlekedik, míg Aszód csak átszállással közelíthető meg.

6. ÖSSZEFOGLALÁS

A dolgozatom kutatási témájának választásánál, elsősorban az befolyásolt, hogy az Aszódi járás egyrészt lakhelyemül szolgál, valamint az egyetemi éveim során többször is végeztem kisebb kutatásokat járás szinten, illetve a saját településemre vonatkozóan. Az évek során megszerzett részinformációk egy átfogóbb és részletesebb kutatás elvégzésére ösztönöztek, amely a dolgozatom tárgyát képezi.

A kutatási kérdéseim több féle szempont alapján vizsgálták meg az Aszódi járás és településeinek helyzetét és népességét. Az ezekre épülő kutatási módszerek a járás összes településére kiterjedő online kérdőíves felmérést, Aszód város polgármesterével készített interjút, valamint a KSH által közzétett adatok több féle mutató szerinti feldolgozását foglalták magukba. Ezekben belül elsősorban a népesség összetételére, a fiatalok és idősek arányára, valamint az ott élők ingázási hajlandóságára és a járásszékhely város által betöltött szerep központiságára vonatkozóan kerestem a válaszokat.

Az **első hipotézisemet** „Az Aszódi járáson belül az előregedés a jellemző”, sikeresen **bizonyítottam**. A járás népességére összességében az előregedés a jellemző, esetében az öregedési index az országosnál gyengébb, viszont a Pest megyeihez képest erősebb. A településeit tekintve mindössze kettő esetében mondható el, hogy népességére nem az előregedés a jellemző. A szekunder kutatáson belül végzett másik vizsgálat, amely az idős és gyermekkorú népesség eltartottsági rátájának alakulására tért ki, a fiatalok tekintetében nem 0-14, hanem 0-17 éves korcsoportra vonatkozott. Ennek hatására Pest megyére, illetve az Aszódi járásra vonatkozóan is az időskorú népesség eltartottsági rátájának értékei alacsonyabbak voltak, mint a gyermeknépességhez kapcsolódó tekintetben.

A **második hipotézisem** arra vonatkozott, hogy „Az Aszódi járás népességére az ingázás a jellemző, főként a főváros, Pest megyén belüli nagyobb városok, valamint Hatvan irányába”, a kérdőíves felmérés és az interjú eredményei alapján **beigazolódott** a feltevésem, a válaszadók jelentős százaléka dolgozik elsősorban Budapesten, de a környező városokban is. Aszód polgármestere az interjúban kiemelte, hogy a járás népességén belül az ingázás összefüggésbe hozható az iskolai végzettség szintjével, a jobban képzettek a versenyképesebb munkabér érdekében nagyobb arányban vállalják az ingázást.

A **harmadik hipotézisemet** „A szolgáltatások nyújtása terén Aszód nem tölt be elsődleges szerepet az itt élők életében”, csak **részben sikerült igazolnom** a kérdőív és az interjú válaszai

alapján. Aszód, járásszékhely városként meghatározó szerepet tölt be, mint közigazgatási intézmény, viszont a közösségi programok és szórakozási lehetőségek területén korlátozottak a lehetőségei. Aszód polgármestere úgy fogalmazta meg, hogy a város számára nem állnak rendelkezésre olyan területek, illetve zárt terek, amely tudná biztosítani a nagyobb volumenű közösségi rendezvények megszervezését. Továbbá az interjú során kiemelte a szolgáltatások terén jelentős szerepet betöltő, és a járás településein élők számára elérhető nagy forgalmat lebonyolító aszódi élelmiszerüzleteket.

A hipotéziseim vizsgálata során levont következtetéseim, egyrészt az előregedés növekedésének mérséklésére vonatkozóan, a fiatal és családos népesség megtartása. Továbbá a járás települései számára egyaránt biztosítani a járásszékhelyre történő átszállás nélküli tömegközlekedést. Aszód központi szerepének erősítését szolgálná a szolgáltatások nyújtása tekintetében, valamint az ingázásra vonatkozóan, a településeken élők számára egyaránt elérhetőek lennének Aszód által biztosított közlekedési lehetőségek.

A témában végzett kutatásaim során szerzett ismereteimre alapozva, a jövőbeni vizsgálatokra vonatkozóan, az a meglátásom, hogy célszerű lenne középpontba helyezni a gazdasági szereplőket is. A járásban élő munkavállalókra vonatkozó jellemzők ismerete mellett, az itt lévő vállalkozások és gyárak lehetőségeit, igényeit és véleményeit is célravezető lenne felmérni.

IRODALOMJEGYZÉK

Szakirodalom

Balcsók I. (2021): A távolsági ingázás néhány demográfiai sajátossága, Tematikus Tanulmányok – „Hetelők” Kelet – Magyarországon, METSZETEK 2021/2/1, 19 p.

Dominkovits P. – Horváth G. (2011): : A szolgabíráktól a járási hivatalokig – a járások története Magyarországon a 13. századtól 1983-ig. In: Csité A. – Oláh M. (szerk.) Kormányozni lehet ugyan távolról, de igazgatni csak közelről lehet jól...” Tanulmány a területi igazgatás magyar történelmi hagyományairól, az átalakításra vonatkozó jelenkori kutatások eredményeinek áttekintése, valamint az európai tapasztalatok bemutatása., HÉTFA Elemző Központ, Budapest pp. 16-71

Faluvégi A. (2012): A JÁRÁSOK RENDSZERE ÉS A KISTÉRSÉGI BEOSZTÁS, Területi Statisztika 2012/5, pp. 421-426

Farkas T. (2002): VIDÉKFEJLESZTÉS A FEJLŐDÉSELMÉLETEK ÉS A FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓK TÜKRÉBEN' (Rural Development in Scope of the Development Theories and Concepts), Tér és Társadalom 16. évf. 2002/1., pp. 41-57.

Hegyesi Z. (2019): A JÁRÁSI HIVATALOK HELYE ÉS SZEREPE AZ ÁLLAMIGAZGATÁSI FELADATOK ELLÁTÁSÁBAN, PRO PUBLICO BONO-Magyar Közigazgatás, 2019/1, pp. 9.-11.

Kapitány B., Pakot L., Rohr A., Szabó L., Tóth G., Vargha L. (2015): Demográfiai Fogalomtár, KSH Népeségstudományi Kutatóintézet, Budapest, 78 p.

Káposzta J. (2014): Területi különbségek kialakulásának főbb összefüggései, Gazdálkodás 58. évfolyam 5. szám 2014, pp. 399.-410.

Központi Statisztikai Hivatal (2013): 2011. ÉVI NÉPSZÁMLÁLÁS, 3. Területi adatok, 3.14. Pest megye, Központi Statisztikai Hivatal, 2013, Budapest, 249 p.

Kruzslíc F. (2014): Online kérdőívek biztonsági kérdései, , Pécsi Tudományegyetem, Marketing & Menedzsment 2014 Különszám, 22 – 37 p.

Lőcsei H., Szalkai G. (2008): Helyzeti és fejlettségi centrum–periféria relációk a hazai kistérségekben, Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, 11. (48.) évf. 3. sz./ 2008, pp. 305.-314.

Marjanucz L. (2013): A járás a magyar történelemben. Acta Universitatis Szegediensis : acta juridica et politica. 75. kötet. pp. 441-445

Molnár E. – Kőszegi I. (2017): Kiskunfélegyháza város Integrált Településfejlesztési Stratégiájának fontossága a lakosság véleménye tükrében (egy primer kutatás részeredményeinek ismertetése), GradusVol 4, No 2 (2017), pp. 194-201

Nemes G. (2018): A társadalmi innováció és integrált vidékfejlesztés – két jó gyakorlat, Észak-magyarországi Stratégiai Füzetek XV. évf. 2018/3, pp. 69.-78.

Nemes G., Varga Á. (2014): Gondolatok a vidékfejlesztésről – alrendszerek találkozása, társadalmi tanulás és innováció, Educatio 2014/3, pp. 384.-393.

Nemes Nagy J. (2005): Regionális elemzési módszerek. Regionális Tudományi Tanulmányok 11. ELTE Regionális Földrajzi Tanszék – MTA ELTE Regionális Tudományi Kutatócsoport, Budapest. 284 p.

Ritó E. (2018): A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK AUTONÓMIÁJA ÉS A HELYI ÖNKORMÁNYZÁSHOZ VALÓ JOG, Publicationes Universitatis Miskolcensis Sectio Juridica et Politica, Tomus XXXVI/1 (2018) pp. 192-203

Ritter K. (2008): Agrárfoglalkoztatási válság és a területi egyenlőtlenségek. PhD disszertáció, Szent István Egyetem, GSZDI, Gödöllő, 164 p.

Siket J. (2017): A helyi, területi önkormányzatok közigazgatási autonómiája Magyarországon. Történeti és nemzetközi kitekintéssel, figyelemmel a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájára, SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM ÁLLAM - ÉS JOGTUDOMÁNYI Kar, H.n., pp. 79-82

Sivák J. (2014): Az önkormányzati rendszer rendszerszemléletben, FÓKUSZ-Átalakuló önkormányzatok, Pénzügyi Szemle, 2014/3, pp. 301-315

Spéder Zs. (2014): Demográfiai folyamatok: születések, halálozások, korösszetétel, Társadalmi Riport 2014, pp. 63-81

Szigeti E. (2006): Terület-és településfejlesztési ismeretek, Magyar Közigazgatási Intézet, Budapest, pp. 101-103

Források:

Aszód Város Önkormányzata (2019): Aszód Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2019-2024, Aszód Város Önkormányzata, Aszód, 58p.

Galgahévíz Község Önkormányzata (2017): Galgahévíz Településképi Arculati Kézikönyv, Galgahévíz Község Önkormányzata, Galgahévíz, 2017, 46 p.

Hévízgyörk Község Önkormányzata (2017): Hévízgyörk Településképi Arculati Kézikönyv, Hévízgyörk Község Önkormányzata, Hévízgyörk, 2017, 59 p.

PESTTERV KFT. (2019): IKLAD KÖZSÉG TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV 2019, Iklad Község Önkormányzat Polgármesteri Hivatala, Iklad, 69 p.

Pro Régió Kft. (2017): Vácegres Településképi Arculati Kézikönyv, Vácegres Község Önkormányzata, Vácegres, 35 p.

Pro Régió Kft. (A) (2017): Bag Településképi Arculati Kézikönyv, Bag Nagyközség Önkormányzata, Bag, 54 p.

Pro Régió Kft. (B) (2017): Galgamácsa Településképi Arculati Kézikönyv, Galgamácsa Község Önkormányzata, Galgamácsa, 89 p.

Pro Régió Kft. (C) (2017): Tura Településképi Arculati Kézikönyv, Tura Önkormányzata, Tura, 135 p.

Ulmann I. (2017): Kartal Településképi Arculati kézikönyv, Kartal Nagyközség Önkormányzatának Polgármesteri Hivatala, Kartal 2017, 115 p.

Jogszabályok

1996. évi XXI. törvény (1996): 1996. évi XXI. törvény a területfejlesztésről és a területrendezésről

2011. évi CXCV. törvény (2011): A nemzeti köznevelésről, 27. A gyermekek, a tanulók kötelezései és jogai, a tankötelezettség, 45. § (3)

2013. évi V. törvény (2013): A Polgári Törvénykönyvről, IV. Cím – A kiskorúság miatti korlátozott cselekvőképesség és cselekvőképtelenség, 2:10. § [A kiskorúság] (1)

290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet: a kedvezményezett eljárások besorolásáról. Netjogtár. link: <https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=a1400290.kor&targetdate=&print-Title=290/2014.+%28XI.+26.%29+Korm.+rendelet>, letöltés dátuma: 2022.01.24

Internetes hivatkozások

Galga-menti Helyi Vidékfejlesztési Akciócsoport: Helyi Vidékfejlesztési Terv, LEADER+, http://www.terport.hu/webfm_send/1453, (letöltés ideje: 2022.08.02.)

Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Sajtóirodája (2012) : Kialakultak a járási hivatalok feladatkörei. KORMÁNYPORTÁL. <https://2010-2014.kormany.hu/hu/kozigazgatasi-es-igazsagugyi-miniszterium/teruleti-kozigazgatasert-es-valasztasokert-felelos-allamtitkarsag/hirek/kialakultak-a-jarasi-hivatalok-feladatkorei>, (letöltés ideje: 2022.01.22.)

Központi Statisztikai Hivatal (2017): A TÁRSADALMI HALADÁST MÉRŐ MUTATÓ-SZÁMRENDszerhez KAPCSOLÓDÓ METALEÍRÁSOK, <https://www.ksh.hu/thm/meta.pdf>, (letöltés ideje: 2022. 10.23.)

Letenyei L. (2012): A rugalmas kérdőívezés, mint válasz a nem válaszolás jelentette kihívásra, 2012, http://acta.bibl.u-szeged.hu/67984/1/2012_feleky_60_169-190.pdf, (letöltés ideje: 2022.10.15.)

Nagy Á. (2012): A Magyarország néprajzi térképe – Galga mente, <http://magyar-historia.blogspot.com/2012/07/magyar-sag-nep-rajzi-ter-kepe.html>, (letöltés ideje: 2022. 07.28.)

Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer: Helyzet-Tér-Kép. <https://www.teir.hu/>, (letöltés ideje: 2022.01.22.)

Pest Megyei Terület-Település-Környezet Tervező és Tanácsadó KFT. (2013): Domony község Településrendezési tervének módosítása, Domony Község Önkormányzata, <https://domony.hu/wp-content/uploads/2020/06/TSZT-m.pdf>, (letöltés ideje: 2022.10.23.)

REGIONÁLIS POLITIKA: Jogsabályok és határozatok, Kedvezményezett eljárások. <https://regionalispolitika.kormany.hu/jogsabalyok-es-hatarozatok>, (letöltés ideje: 2022.01.24.)

Verseg Község honlapja (2021): Megalapozó vizsgálatok, <https://www.verseg-kozseg.com/news/megalapozo-vizsgalatok/>, (letöltés ideje: 2022.04.05.)

MELLÉKLETEK

I. számú melléklet – Aszódi járás településeinek vándorlási egyenlege 2006-2020

év- szám	Vándorlási egyenleg (ezrelék)										
	Aszód	Bag	Do- mony	Galgahé- víz	Galgamá- csa	Hévíz- györk	Iklad	Kar- tal	Tura	Váceg- res	Ver- seg
2006	5,63	3,59	-5,92	1,18	5,04	6,53	2,34	3,71	-4,35	-22,12	-2,82
2007	2,46	7,88	30,36	6,67	0,50	10,37	-3,72	-2,53	4,10	1,16	-1,39
2008	13,44	-1,27	31,75	9,36	4,53	14,48	0,00	-1,01	-0,37	-20,79	- 14,90
2009	8,01	-1,02	4,64	-1,16	0,50	8,65	1,86	1,69	4,23	22,60	- 10,81
2010	-0,16	-2,80	6,42	-3,49	-12,25	-4,80	-5,62	-0,17	-7,28	-16,87	0,71
2011	5,15	-19,07	10,13	-12,08	6,84	0,64	2,34	2,38	-4,92	-7,90	0,72
2012	4,35	-11,59	7,90	-14,78	-15,64	-5,79	-3,28	-6,83	-6,48	-12,59	6,42
2013	-1,45	-14,26	-6,99	1,17	-20,99	0,64	-1,89	-1,36	3,30	2,30	- 15,93
2014	-2,74	-12,51	6,91	-10,22	-33,55	3,86	- 12,39	-0,17	-0,25	22,75	- 14,57
2015	-0,33	6,52	-18,89	15,82	12,11	4,19	- 10,56	-2,55	5,87	-10,43	- 15,36
2016	-4,74	19,27	6,00	5,75	21,01	19,67	8,11	7,72	10,36	0,00	-2,20
2017	9,58	7,39	6,40	12,91	23,35	0,00	10,06	4,21	4,73	-12,67	0,00
2018	-1,46	11,37	14,41	-5,30	11,10	13,81	3,88	11,04	0,38	28,92	- 17,38
2019	1,94	-0,51	15,87	1,14	4,98	21,74	6,76	12,80	1,41	27,06	19,45
2020	-0,65	7,80	4,81	10,98	22,32	27,58	7,20	9,06	2,82	0,00	-0,76

II. számú melléklet- Aszódi járás településeinek természetes szaporodási egyenlege
2000-2020

évszám	Természetes szaporodás (ezrelék)										
	Aszód	Bag	Domony	Galgahévíz	Galgamácsa	Hévízgyörk	Iklad	Kartal	Tura	Vácegres	Verség
2006	-1,16	- 1,28	-6,90	-3,92	-2,52	-7,18	-6,55	0,00	- 4,72	4,66	- 10,59
2007	-2,96	- 2,29	-5,78	-10,20	-4,04	-2,92	2,32	-1,01	- 5,96	-8,11	-4,86
2008	3,40	3,56	-7,94	-5,46	-0,50	-5,47	-7,01	-2,37	- 2,86	8,08	-8,52
2009	-0,64	- 4,35	-4,64	0,39	-4,03	-7,68	0,93	-4,23	- 5,97	0,00	- 10,09
2010	-1,93	0,25	-1,38	-2,71	-3,06	-4,16	-7,96	-2,54	- 6,52	0,00	1,43
2011	-4,35	- 2,32	-2,30	0,00	-9,47	-3,86	-2,34	-3,06	- 7,45	0,00	-6,46
2012	-1,45	- 2,83	-13,01	1,17	-10,25	-3,54	-1,88	-3,07	- 4,57	-13,73	0,00
2013	1,13	- 2,85	-0,93	-2,74	-6,63	-7,40	-1,42	0,51	- 2,54	0,00	-8,69
2014	-0,32	- 3,91	1,84	-7,86	-8,10	-1,29	3,81	0,00	- 3,31	-3,41	-5,10
2015	-1,46	- 2,61	-6,91	-2,70	-8,65	-6,44	-3,36	-1,19	- 7,02	-9,27	-8,05
2016	0,33	0,00	-2,31	-3,45	-6,25	-4,12	1,43	-0,84	- 8,44	2,31	2,94
2017	0,00	- 3,06	-5,03	-1,14	-2,22	0,63	-8,15	-4,04	- 3,96	4,61	3,72
2018	1,62	- 7,83	-2,70	-1,14	-7,22	-1,57	-9,22	-0,17	- 3,07	4,45	-8,31
2019	-3,71	1,01	2,65	-3,79	-3,87	-1,22	-2,90	-2,00	- 4,75	0,00	-8,98
2020	-3,71	- 6,29	-5,24	-12,12	-5,44	-3,64	-6,24	-3,29	- 4,87	4,21	-5,29

III. számú melléklet – Kérdőíves felmérés kérdései

Személyes kérdések:

Kérem jelölje meg nemét!

férfi

nő

Kérem adja meg születési évszámát! (pl.: 1997)

Kérem válassza ki, hogy a járás melyik településén él!

Aszód

Bag

Domony

Galgahévíz

Galgamácsa

Hévízgyörk

Iklad

Kartal

Tura

Vácegres

Verseg

Kérem adja meg, hány éve él a településen!

Kérem jelölje meg, mi volt az oka annak, hogy a településre költözött!

itt születtem

családi okok (pl.: házasság, gyermekvállalás)

munkahely miatt

szép környezet (pl.: nyugodt település)

egyéb:

Kérem jelölje meg, hogy az alábbiak közül melyik vonatkozik Önre!

Tanuló/Hallgató

Munkavállaló

Munkanélküli, GYED, GYES, háztartásbeli

Nyugdíjas

Munkavállalóknak kérdések:

Amennyiben az Aszódi járáson belül dolgozik, kérem jelölje meg, hogy melyik településen?

Aszód

Bag
Domony
Galgahévíz
Galgamácsa
Hévízgyörk
Iklad
Kartal
Tura
Vácegres
Verseg

Amennyiben az Aszódi járáson kívül dolgozik, kérem jelölje meg hol?

Budapest
Gödöllő
Hatvan
Egyéb:

Kérem adja meg, hogy mennyi időt vesz igénybe a munkahelyére való eljutás? (Kérem egy átlagos időtartamot jelöljön be, odaút esetében!) Soronként csak egy oválist jelöljön be.)

kevesebb, mint 30 perc
31 perc és 1 óra között
1 óra 1 perc és 1 óra 30 perc között 1 óra 31 perc és 2 óra között
több, mint 2 óra

Kérem jelölje meg, hogyan jut el munkahelyére? (Kérem a legjellemzőbb közlekedési módot jelölje be!)

gyalog
kerékpár személygépjármű autóbusz
vonat
Egyéb:

Tanulóknak kérdések:

Kérem jelölje meg, hogy milyen oktatási intézménybe jár!

középfokú oktatási intézmény
felsőfokú oktatási intézmény

Kérem jelölje meg, hogy melyik településen folytatja tanulmányait? (Középiskola/Egyetem)

Aszód
Budapest

Gödöllő

Hatvan

Vác

Egyéb:

Kérem indokolja meg, hogy mi alapján választotta az adott oktatási intézményt?

Távolság, közel helyezkedik el a lakóhelyemhez

Oktatás magas színvonala miatt

A környéken nincs hasonló intézmény

Egyéb:

Kérem jelölje meg milyen rendszerességgel jár be az oktatási intézménybe!

napi rendszerességgel

egy héten egyszer (kollégista)

Kérem adja meg, hogy mennyi időt vesz igénybe az oktatási intézménybe való eljutás? (Kérem egy átlagos időtartamot jelöljön be, odaút esetében!)

kevesebb, mint 30 perc

31 perc és 1 óra között

1 óra 1 perc és 1 óra 30 perc között

1 óra 31 perc és 2 óra között

több, mint 2 óra

Kérem jelölje meg, hogyan jut el az oktatási intézménybe? (Kérem a legjellemzőbb közlekedési módot jelölje be!)

gyalog

kerékpár személygépjármű autóbusz

vonat

Egyéb:

Munkanélküli, GYED, GYES, háztartásbeli kérdések:

Kérem jelölje meg, hogy mi az oka annak, hogy pillanatnyilag nem dolgozik!

nem talál megfelelő munkát a térségben

csökkent munkaképességű személy

háztartásbeli

Egyéb:

Nyugdíjasoknak kérdések:

Kérem jelölje meg, hogy utolsó munkahelye, amennyiben az Aszódi járáson belül dolgozott, melyik településen volt!

Aszód
Bag
Domony
Galgahévíz
Galgamácsa
Hévízgyörk
Iklad
Kartal
Tura
Vácegres
Verseg

Kérem jelölje meg, hogy utolsó munkahelye, amennyiben az Aszódi járáson kívül dolgozott, melyik településen volt!

Budapest
Gödöllő
Hatvan
Egyéb:

Kérem értékelje 1-6-os skálán mennyire fontos Ön számára a nyugalom!

1	2	3	4	5	6
egyáltalán nem fontos			nagyon fontos		

Munkavállaló és Munkanélküli, GYED,GYES kérdések:

Kérem jelölje meg, hogy van-e 20 évnél fiatalabb gyermeke?

igen
nem

Kérem fejtse ki mennyire van megelégedve a bölcsődével a településén, abban az esetben, ha van ilyen intézmény! (Amennyiben a gyermeke már nem bölcsődés, de még nem telt el 5 év azóta, hogy oda járt, kérem Ön is válaszoljon a kérdésre!)

Kérem fejtse ki mennyire van megelégedve az óvodával a településén! (Amennyiben a gyermeke már nem óvodás, de még nem telt el 5 év azóta, hogy oda járt, kérem Ön is válaszoljon a kérdésre!)

Munkavállaló, Tanuló, Munkanélküli, GYED,GYES és Nyugdíjas kérdések:

Kérem értékelje 1-6-os skálán, hogy Ön szerint fejlődött-e a települése az elmúlt 10 év során?

1	2	3	4	5	6
nem fejlődött			fejlődött		

IV. számú melléklet – Interjú kérdései

- 1.Mennyire ért egyet Ön azzal, hogy „a járáson belül az előregedés a jellemző”?
- 2.Ön szerint az öregedés az országos átlagnak megfelelő, vagy attól erőteljesebb, esetleg gyengébb?
- 3.Van olyan település a járásban, ahol tudomása szerint az előregedés kiugró?
- 4.Ön szerint Aszód, mint a járás székhelye, milyen fontosabb funkciókat tölt be, nem csak a lakossága, de a járás többi településén élő ember számára is?
- 5.Mik azok a közösségi szolgáltatások, amelyek nem csak a városban élők számára elérhetők, hanem járás szinten is biztosítottak? (pl.: idősök otthona stb.)
- 6.Ön, hogyan vélekedik a város által nyújtott szórakozási lehetőségekkel kapcsolatban, mennyire tudják kielégíteni a járásban élők igényeit?
- 7.Mennyire ért egyet Ön azzal, hogy „szolgáltatások nyújtása terén a város nem tölt be elsődleges szerepet az itt élők életében.”
- 8.Kérem értékelje 1-től 6-ig terjedő skálán a következő szolgáltatások Aszódon, színvonal, megelégedettség alapján!
 - 1.közösségi programok
 - 2.egészségügyi szolgáltatások
 - 3.élelmiszer üzletek
 - 4.szórakozási lehetőségek
- 9.Véleménye szerint Aszód mennyire tud érvényesülni munkahely teremtés szempontjából a járáson belül?
- 10.Mennyire befolyásolja Aszódot munkahely teremtés szempontjából a környező városok (Hatvan, Gödöllő), valamint Budapest közelsége?
- 11.Mennyire ért egyet Ön azzal, hogy „az Aszódi járás népességére az ingázás a jellemző, (főként a főváros, Pest megyén belüli nagyobb városok, valamint Hatvan irányába)”
- 12.Ön szerint Aszód milyen hatással van a járáson belüli településekre? (pl.: fejlődés tekintetében)
- 13.Milyen elképzelései vannak a jövőre nézve, amelyek nem csak a város számára eredményeznek pozitív hatásokat?
- 14.Ön szerint melyek azok a főbb területek, irányok, amelyek mentén fejlődési lehetőségei vannak a településnek?
- 15.Véleménye szerint a jövőben milyen irányba fog változni Aszód szerepe, elsősorban, mint járás székhely város?
- 16.Ön szerint a Főváros közelsége, hogyan fogja befolyásolni Aszód fejlődési lehetőségeit?